

A Slolonel Dios D'a Viñaj

ISAÍAS

Isaías sb'i jun libro tic, yujto a slolonel Dios yalnac d'a viñaj Isaías tz'ib'ab'ilcan d'ay. A viñaj Isaías chi', ec'nac cajan viñ d'a Jerusalén d'a ab'il 700 ayic manto javi Jesucristo. A jun libro tic, cha macañ yaji: A d'a capítulo 1 masanto d'a 39, syalcot yuj choñab' Judá ayic ayec' d'a jun tiempoal te ay smay, ayic toxo val tz'ac'ji ganar yuj eb' aj Asiria. A d'a jun tiempoal chi', syal viñ schecab' Dios tic to mañoc yuj yipalil eb' aj Asiria chi' ol ac'joc ganar eb' aj Judá chi', palta yuj smul eb', yuj spitalil eb', yuj pax to max yac'och Dios eb' yipoc sc'ool.

A juntzañ c'ayb'ub'al te ov yalani, a' ix yal viñaj Isaías d'a eb' anima chi'. Ay pax juntzañ ch'oxnab'il ix sch'ox viñ d'a scal eb'. A yed' juntzañ tic ix yac'lej viñ yic'an meltzaj eb' anima chi', yic tz'ochxi eb' ejmelal d'a Dios. Ix yalan viñ d'a eb' tato max scha yab' eb' tas syal Dios, ol javoc yaelal d'a yib'añ eb'. Ix yalanpax viñ to ol javoc jun yirñtilal viñaj rey David yac' junc'olal yed' tza-lajc'olal d'a yolyib'añq'uinal tic.

Axo d'a capítulo 40 masanto d'a 66, ata' syal viñaj Isaías to ol paxta eb' israel ic'b'ilcanb'at d'a Babilonia. Ayic ol elc'och jun tic, ol checlajeloc to a Jehová mañ lajanoc icha sdiosal juntzañxo nación. A d'a juntzañ capítulo tic, syalpaxi to a choñab' Israel schecab' Jehová yaj d'a smasanil nación yic syalanel vach' ab'ix. Te tzijtum juntzañ versículo tz'alan yuj jun schecab' Jehová ol yab' syail yuj co

mul co masanil anima oñ tic. Tzajtum pax juntzañ c'ayb'ub'al tz'alani to a eb' schoñab' Dios, yovalil tojol syutej spensar eb', sc'anab'ajan sc'ual ic'oj ip eb' yed' pax juntzañxo strato Dios yac'nac yed' eb'.

Ix och smul eb' aj Judá d'a Jehová

¹ A in Isaías in tic, yuninal in viñaj Amoz. Ix ch'oxji vil juntzañ tas ix in tz'ib'ejcan tic yuj tas ol javoc d'a yib'añ eb' aj Judá yed' eb' aj Jerusalén. Ix vil juntzañ tic ayic ayoch eb' viñ tic sreyaloc Judá: Aton viñaj Uzías, viñaj Jotam, viñaj Acaz yed' viñaj Ezequías.

² Ex aj satchaañ yed' ex aj sat luum, ab'ec val tas syal Jehová: A eb' in choñab' tic, ix in q'uib'tzitej eb' ayic ix cotoch eb' uninal, axo ix aji, ix meltzajoch eb' ajc'olal d'ayin.

³ A noc' vacax, yojtac yajal noc' yed' noc' b'uru yojtac noc' b'aj sva yuj mach ay yico'. Palta axo in choñab' Israel, max b'alaj nachajel jab'oc yuuj tato vico'. Ichato malaj spensar, xchi Jehová.

⁴ Ex vetchoñab', ix och val e mul, añej val chucal tze c'ulej icha sc'ulejnac eb' co mam quicham. Te chuc tas tze c'ulej. Ix eyactejcan Jehová, ix e patiquejcanel Dios Axoñej Ochi, aton co Diosal a oñ israel oñ tic. Ix ex meltzaj d'a e patic.

⁵ ¿Tas yuj tze te pitej e b'a? ¿Tom tze nib'ejñej tz'ac'jioch yaelal d'a eyib'añ? Ichato lajvinac e jolom, mañxalaj jab'oc yip e nivanil.

⁶ Ichato mañxa jab'oc sjacanil e nivanil chi' yuj yaelal, schacot d'a eyoc, masanto sq'uec'och d'a schon eyaal. Ay elnac sat, ay toñej

malnac, ay pax van sc'ab'ati. Malaj pax yañal tz'ochi, malaj mach tz'ac'anoch jab'oc c'apac d'a sat, malaj jab'oc aceite tz'och d'ay yic spacb'i jab'oc.

- ⁷ A e mach'en tic, toxo ix satjieli. Ix ochcan sc'ac'al e choñab'. Axo masanil eyavb'en, a val d'a eyichañ sloji sat yuj eb' ch'oc nacional, cuseltac ix ajcan smasanil.
- ⁸ Ix actajcan choñab' Sion, icha tz'aj yactancan slechpat eb' tañvum uva, ma slechpat eb' tañvum melón, ma icha junoc choñab' oyb'ilq'ue yuj eb' ajc'ool yic satel eb'.
- ⁹ Ix to el d'a sc'ol Jehová Yajal d'a Smasanil, tzoñ can jayvañ oñxo tic, q'uinaloc tato maay, lajan am ix aj co satel icha ajnac choñab' Sodoma yed' Gomorra.

A val ejmelal d'a Dios

- ¹⁰ Ex yajal Jerusalén, lajan ex icha eb' aj Sodoma. E masanil ex anima, lajan ex icha eb' aj Gomorra. Ab'ec val sc'ayb'ub'al Jehová co Diosal.
- ¹¹ Syal Jehová icha tic: A jantac e silab' tzeyic'cot d'ayin, malaj tz'och vuuj. Toxo ix yajalax noc' calnel vuuj, aton noc' sñusjitz'a masanil silab'il. Toxopax ix in tzactzaj yed' xepual noc' noc' te b'aq'uech. Maxtzac in nib'ejlaj schiq'uul noc' mam vacax, ma schiq'uul noc' mam calnel, ma noc' yunetac chiva.
- ¹² ¿Mach ix c'anan juntzañ chi' d'ayex, yuj chi' tzex comon javi yed' noc' chi' d'a vichañ, tze comon tec'an yamaq'uul in templo?

- 13 Mañxo eyic'cot juntzañ silab' chi' d'ayin, mañxalaj tz'och vuuj. Maxtzac scha in c'ol incienso tze ñusu'. A juntzañ e q'uiñ tzeyac'ochi ayic tz'alji q'uen uj, d'a sc'ual ic'oj ip yed' ayic tze molb'an e b'a d'a nivac q'uiñ, maxtzac techaj vilani, yujto añej val chucal tze c'ulej.
- 14 A juntzañ e q'uiñ ayic tz'alji q'uen uj chi' yed' juntzañxo e q'uiñ b'aj tze molb'ej e b'a, chach'ilxoel vuuj. Maxtzac techaj vilanochi. Toxo ix yajalax vuuj.
- 15 Ayic tze mojb'anq'ue e c'ab' d'ayin, tzex lesalvi, tzin b'at mican d'ayex. Vach'chom jantac tzeyutej e lesalvi, palta max vab'laj e lesal chi', yujto milumcham anima ex.
- 16 A ticnaic, iq'uequel juntzañ chucal chi' d'ayex, tzeyactancan e c'ulani, tzeyic'anel e b'a d'a scal.
- 17 C'ayb'ejec e b'a e c'ulan vach'il. A val tojolal tzeyac'och d'a e c'ool e c'ulani. Colvajañec d'a eb' tz'ixtaji, vach' tzeyutej e b'oan yaj eb' unin mañxa smam. Alec syaelal eb' ix ix chamnac yetb'eyum, xchi Jehová.
- 18 Syalanxi Jehová icha tic: Cotañec, co b'oec yaj juntzañ tic. Vach'chom te chuclaj eyilji yuj e mul, palta ol ex in sacb'itejcan icha val q'uen sacb'acom. Vach'chom max yal yel e mul icha junoc c'apac q'uic'mutz'inac max el yuq'uem, palta ol ex in sacb'itejcan icha noc' saccac lana.
- 19 Tato tze cha eyab'i, ol e lo sat masanil tas vach' tz'el d'a sat e lum tic.

20 Palta tato ařeja' pit tzeyutej e b'a jun, ol ex cham yuj oval ol vac'cot d'ayex. Ainton val Jehová in svala', xchi.

A Jehová ol sach'itan Jerusalén

21 Ex aj Jerusalén, a d'a pecataxo te tec'an ex. Palta axo ticnaic, ¿tas yuj icha junoc ix ajmul ix, ix ex ajcan d'a yol in sat? A d'a peca' chi', a tojolar tze b'eyb'alej, palta axo ticnaic, milumcham anima ex.

22 A d'a yalařtaxo, icha yilji q'uen plata eyilji, axo ticnaic, icha smical q'ueen eyilji. A d'a yalařtax chi', icha vino te vach', ichex ta', axo ticnaic, icha a a' ix ex ajcani.

23 A eb' eyajalil, ix te pitb'iel eb', vach' yac'an eb' yed' eb' elc'um. Stzalaj eb' yed' q'uen tumin scha' d'a elc'altac. Snib'ej eb' to ay tas siaj d'a eb'. Maxtzac yal syaelal eb' meb'a' mařxa smam eb' yed' eb' ix ix chamnac yetb'eyum.

24 Yuj chi', a in Jehová Yajal in d'a Smasanil, e Diosal in ex aj Israel, a in sval icha tic: C'ocb'ilxo chi'. A ex ajc'ol eyajoch d'ayin, ol in b'o yaj eyed'oc, ol in pac in b'a d'ayex.

25 Ol vac'och eyaelal, ol in řustz'a masanil e pal-tail, ol vic'ancanel masanil e mul ayoch d'a eyib'ař.

26 Ol vac'anxioch eb' juez te tojol spensar d'a e cal icha d'a pecatax chi' yed' eb' ac'um razón icha yajtaxon d'a sb'ab'elal. Yuj chi' ol yal eb' anima d'a jun chořiab' tic: A jun chořiab' te vach', te c'anab'ajum, xcham eb'.

27 Yuj in tojolar, ol in colcanel eb' cajan d'a Sion, aton eb' ol sna sb'a.

- 28 Palta axo eb' te pit, eb' sc'ulan chucal yed' eb' tzin paticaneli, ol satel eb'.
- 29 Icha chi' ol aj e q'uixvi, yujto ix laj ex och ejmelal d'a juntzañ comon dios d'a yichtac te' ji yed' d'a scaltac te' avb'en te'.
- 30 Icha val tz'aj sc'ajb'anel xil te' ji chi', icha pax yaj te' avb'en te' mañxa ñab' tz'ec' d'a yib'añ, icha val chi' ol ex ajcanoc.
- 31 A eb' te tec'an, icha val añ ac ol ajcan eb'. Axo yechel comon dios ix sb'o eb', icha namix c'ac' ol ajcanoc. Junñej ol aj yoch sc'ac'al eb' yed' yechel chi', mañxa mach ol yal smac'an tupoc, xchi Jehová.

2

Olyac' Yajalil Jehová d'a slajvub' c'ual (Mi 4.1-3)

- ¹ Aton juntzañ tic ix ch'oxji vil a in Isaías in yuninal in viñaj Amoz, yuj tas ol javoc d'a yib'añ Jerusalén yed' d'a juntzañxo choñab' ay d'a yol smacb'en Judá.
- ² A d'a slajvub' c'ual, a lum tzalan b'aj ay stemplo Jehová, ol chaañb'ocq'ue lum, ol ec' lum d'a yib'añ juntzañxo vitz ay d'a stz'eytac chi'. Masanil eb' anima d'a junjun choñab', ol javoc eb' d'a lum.
- ³ Mañ jantacoc eb' anima d'a junjun nación ol laj alan d'ay junjun icha tic: Cotañec, coñ q'ueec d'a sjolom lum vitz b'aj ay stemplo Jehová sDiosal viñaj Jacob yic tzoñ sc'ayb'ej d'a sb'eyb'al, yic ol co b'eyb'alej sb'eyb'al chi', xcham eb'. Yujto a d'a Sion, aton

Jerusalén, ol elta sc'ayb'ub'al Jehová, aton shecna b'il.

- ⁴ A Jehová chi' ol ch'olb'itan yaj masanil nación. Ol yac' lajvoc oval d'a scal eb'. Yuj chi' a q'uen yespada eb', asaronal ol ochcan q'ueen, axo q'uen slanza eb' ol ochcan d'a jochlab' trigoal. Mañxo ol yac' oval eb'. Mañxo ol sc'ayb'ej sb'a eb' yac'an oval.

Ol javoc yaelal d'a yib'añ eb' syic'chañ sb'a

- ⁵ A oñ yiñtilaloñcan viñaj Jacob tic, coñ b'eyec ec' d'a saquilq'uinal Jehová.
- ⁶ Mamin Jehová, ix oñ actej val can a oñ a choñab' Israel oñ tic, a oñ yiñtilaloñcan viñaj Jacob tic, yujto b'ud'jinaquel co choñab' yuj eb' schuman yed' q'uen c'anal scot d'a stojolal b'aj sjavi c'u yed' eb' naumel lolonel icha syutej sb'a eb' filisteo. Sb'oan strato eb' yed' eb' ch'oc choñab'il ay scomon dios.
- ⁷ A co choñab', b'ud'jinaquel yuj q'uen oro yed' q'uen plata, maxtzac b'ischaj jantac co b'eyumal. Maxtzac b'ischaj jantac noc' chej yed' carruaje yic oval.
- ⁸ Palta b'ud'jinacpaxel co choñab' yuj juntzañ yechel comon dios. Slaj yalan sb'a eb' anima d'a juntzañ yechel sb'o chi'.
- ⁹ Yuj chi' emnaquilxoñej ix oñ ajcani. Mamin, mañ ac' nivanc'olal eb' sc'ulan juntzañ chi'.
- ¹⁰ Ex vetchoñab', ochañec d'a yoltac q'uen ñaq'ueen, c'ub'ejequel e b'a d'a yoltac jul yuj e xivc'olal d'a yichañ Jehová, te ay smay yilji Jehová chi' yed' stziquiquial.

- 11 A eb' ac'umtac, ol em ñojan eb'. A eb' syic' val chaañ sb'a, ol ic'jocxicanem eb'. Añej Jehová ol ic'jocchaañ d'a jun c'ual chi'.
- 12 Yujto a Jehová Yajal d'a Smasanil, ay jun c'ual nab'ilxo yuuj, yic ol yac'ancot yoval sc'ol d'a yib'añ eb' syic' val chaañ sb'a, ol ic'joccanem eb' yuuj.
- 13 Masanil te' c'ute' chaañ steel d'a Líbano yed' masanil te' ji d'a Basán, ol satjoquel te' yuj Jehová.
- 14 Ol satanpaxel masanil lum nivac vitz yed' lum tzalquixtac chaañ.2.13-14
- 15 Ol satjocpaxel masanil yed'tal eb' soldado chaañ yajq'ue yuuj yed' masanil smuroal choñab' vach' yajochi.
- 16 Ol yac'ancanem masanil te' barco yic Tarsis d'a yich a' mar yed' masanil te' barco te vach' yilji.
- 17 A eb' syic' val chaañ sb'a, ol lajvoquel eb' d'a junelñej. Añej Jehová ol ic'jocchaañ d'a jun c'ual chi'.
- 18 A Dios ol satanel masanil yechel juntzañ comon dios.
- 19 Ayic ol syamanoch yac'an ib'xoc yolyib'añq'uinal tic, ol laj xivq'ue eb' anima. Ol laj sc'ub'anel sb'a eb' d'a yoltac q'uen ñaq'ueen yed' d'a yoltac jul. Ata' ol sc'ub'ejel sb'a eb' d'a yichañ Jehová, yujto te ay smay yed' jantac stziquiquial.

2.13-14 **2:14** A te' c'ute' yed' te' ji sb'inaj d'a tic, sch'oxcot eb' viñ yajal. Axo lum vitz yed' lum tzalquixtac, sch'oxcot juntzañ nación.

- 20 A d'a jun c'ual chi', a eb' anima, ol laj sjulcanb'at juntzañ yechel scomon diosal eb' b'aj ay noc' ch'oov yed' b'aj ay noc' soztz', aton juntzañ b'ob'il yuj eb' d'a q'uen plata yed' d'a q'uen oro b'aj ix laj yal sb'a.
- 21 Ayic ol syamanoch Jehová chi' yac'an ib'xoc yolyib'añq'uinal tic, ol laj sc'ub'ejel sb'a eb' anima d'a yoltac q'uen ñaq'ueen yed' d'a yoltac sjatelal q'uen nivac tenam, yujto ol xiv eb' d'a yichañ, yujto te ay smay yilji yed' jantac stziquiquial.
- 22 Actejec eyac'anoch eb' quetanimail yipoc e c'ool, yujto a oñ anima oñ tic, chamel b'a anima caji, junñej rato tz'el jab' quic' tic.

3

A syaelal Jerusalén yed' smacb'en Judá

- 1 A ticnaic a Jehová Yajal d'a Smasanil, ol yic'canel masanil tas tz'ab'laji yed' masanil tas tz'uc'ji d'a Jerusalén tic yed' d'a Judá. Ol yic'anpaxel masanil eb' yipc'olal yaj yuuj:
- 2 Aton eb' viñ yajalil eb' soldado, eb' viñ juez, eb' schecab' Dios, eb' ajchum, eb' yichamtac vinaquil choñab',
- 3 eb' yajal yaj d'a 50 eb' soldado, eb' nivac yelc'ochi, eb' ac'um razón, eb' tzuji yuuj yed' eb' ajb'aal.
- 4 Axo eb' quelemtac unin ol och eyajaliloc yuj Jehová chi', axo eb' ol ex ac'an mandar.
- 5 Axo eb' anima, ol q'ue b'uynaj eb' yac'an oval, ol laj yac' oval eb' yed' eb' ay d'a spatic

schiquin spat. A eb' viñ quelemtac, ol spatiquejel eb' ichamtac vinac eb' viñ. Axo eb' comon anima, ol spatiquejel eb' ay yopisio eb'.

- ⁶ A d'a jun tiempoal chi', ol yal junoc mach d'a junoc ayto yuj sb'a yed' smam icha tic: A ach tic, te ay a pichul, ac' yajalil d'a jun choñab' mac'b'ilem vecnaj tic, xchama.
- ⁷ Axo jun viñ chi', ol xivb'at viñ, ol yalan viñ icha tic: Max yal in chaanoch jun opisio tic d'a vib'añ, yujto malaj tas tzin va d'a in pat, malaj pax in pichul vach' vac'anochi, mañ eyac'och jun opisio chi' d'a vib'añ, xcham viñ.
- ⁸ Van yem lañnaj Jerusalén, axo Judá toxo ix lajviemi, yujto a tas syal eb' anima yed' tastac sc'ulej eb', a chi' tz'och ajc'olal d'a Jehová Dios, spitejpax sb'a eb' d'ay.
- ⁹ Scheclajpaxel d'a sat eb' to lajan smul eb' icha eb' aj Sodoma, max sc'ub'ejel jab'oc eb'. Ob'iltac eb'. Munil val a eb' tz'ic'ancot d'a yib'añ.
- ¹⁰ Alec d'a eb' anima vach' sb'eyb'al to vach' ol elc'och eb', yujto ol tzalaj eb' yilanoch svach'il spac tas sc'ulej chi'.
- ¹¹ Ob'iltac val eb' anima chuc spensar, te chuc ol elc'och eb', yujto a tas sc'ulej eb', a chi' ol ac'joc spacoc d'a eb'.
- ¹² A eb' quelemtac tz'ixtanel in choñab' tic, axo eb' ix ix tz'ac'an yajalil d'ay. Ex in choñab', a eb' tzex cuchb'an chi', a eb' tzex ac'an musansatil, tzex yic'anb'at eb' d'a b'eyb'al mañ vach'oc.

- 13 A Jehová ayec' d'a sdespacho, yic sch'olb'itan eb' schoñab', syac'an syaelal eb'.
- 14 Ol ch'olb'itaj eb' yajal choñab' yed' eb' ichamtac vinac yuj Jehová. Ol yalan d'a eb' icha tic: A ex tic, ix e satel vavb'en uva, aton in choñab'. Ix eyelq'uej tas ay d'a eb' meb'a', ix e molb'an eyelc'al chi' d'a yol e pat.
- 15 ¿Tas eyalan eyic eyixtan in choñab' tic? Tzeyix-tej eb' meb'a', mañxo animaoc tzeyutej eb', xchi Jehová Yajal d'a Smanil.

Yaelal ol cot d'a yib'añ eb' ix aj Jerusalén

- 16 Añejtona' syalanpax Jehová icha tic: A eb' ix aj Sion, syic' val chaañ sb'a eb' ix, syum tic, syum tic sat eb' ix, sch'um tic, sch'um tic sb'a eb' ix, ayic sb'ey eb' ix. Max q'uixvi jab'oc eb' ix, toxoñej stziñiljub' q'uen q'ueen ayoch d'a yoc eb' ix ayic sb'ey eb' ix chi'.
- 17 Yuj chi', ol vaq'uel b'ulnaj xil sjolom eb' ix yuj yab'il, ol vac' checlaj sq'uixvelal eb' ix, xchi Jehová chi'.
- 18 A d'a jun c'u chi', a Jehová ol ic'anel masanil tastac ayoch yelvanub'oc snivanil eb' ix aj Jerusalén chi': Aton ayoch d'a yoc eb' ix, d'a sjolom eb' ix, d'a sjaj eb' ix,
- 19 d'a sjaj sc'ab' eb' ix yed' c'apac spichul sat eb' ix.
- 20 Ol yic'anpaxel spichul sjolom eb' ix, stzec'ul eb' ix, sp perfume eb' ix, yuchiquin eb' ix,
- 21 scolc'ab' eb' ix, sq'uenal sñi' eb' ix,
- 22 c'apac spichul eb' ix te vach', jantac sc'apac eb' ix, sjucan pichul eb' ix, syunetac pa eb' ix,
- 23 q'uen snen eb' ix, sc'apac eb' ix te jay, c'apac tziquiqui yed' stzec'ul sjolom eb' ix.

- 24 A sperfume eb' ix te vach' sjab', a tas te chuc sjab' ol och sq'uexuloc. Axo ch'añ lasu ol och sq'uexuloc stzec'ul eb' ix, axo xil sjolom eb' ix te vach' yaj d'a yalañtaxo, ol el b'ulnajoc. A pichul ya sva'i, a ol yac'och eb' ix sq'uexuloc pichul te vach' yilji. A sat eb' ix te vach' yilji, jech'tac ol ajcanoc.
- 25 A eb' viñ yetb'eyum eb' ix te tec'an, ol miljoc-cham eb' viñ d'a scal oval.
- 26 Axo masanil eb' aj Jerusalén, ol oc' eb' yuj cusc'olal, yujto ol can tz'inan schoñab' eb' chi'.

4

1 A d'a jun tiempoal chi', jayvañxoñej eb' viñ vinac ol canoc, yuj chi' ol yal ucvañoc eb' ix ix d'a junoc viñ vinac icha tic: Comonoc tz'el d'a a c'ool tzoñ och etb'eyumoc, munil ol co say tas ol co va yed' co pichul, añejto tzoñ och etb'eyumoc yic mañxa co q'uixvelal b'aj malaj quetb'eyum, xcham eb' ix.

Ol b'oxoc yaj Jerusalén

- 2 A d'a jun tiempoal chi', a Jehová ol ac'an checlaj jun mach d'a scal yiñtilalcan viñaj rey David, icha svol junoc te te'. Te vach' yilji, te nivan yelc'ochi. Axo eb' aytocan d'a Israel chi', ol tzalajxoc eb' ayic ol yilan eb' yelul sat tas syavej d'a sat sluum chi'.
- 3 A jayvañxo eb' aycan d'a Jerusalén chi', aton Sion, aton eb' tz'ib'ab'il sb'i to scan ta', ol aljoc d'a eb' to yicñej Jehová yaj eb'.
- 4 A d'a jun tiempoal chi', a Jehová ol ch'olb'itan yaj eb' aj Jerusalén chi' yed' spoder. Ol

ic'jocpaxel schucal eb' yed' smul eb' yuj anima ix smilchamoc.

- ⁵ A d'a c'ualil ol yac'och jun q'uc' asun Jehová d'a yib'añ masanil smacb'en lum vitzal Sion chi' yed' d'a yib'añ masanil eb' anima molanec' ta'. Axo d'ac'valil, ay jun nivac c'ac' tz'ac'an saquilq'uinal d'a eb', yujto a stziquiquial Dios chi' ayec' d'a yib'añ eb' anima chi' smasanil.
- ⁶ Aton jun chi' scolan eb', yujto syac' svevenal d'a c'ualil, yic malaj c'ac', añaña' scolanpax eb', yic max cot ñab' d'a yib'añ eb' yed' ic' ñab'.

5

A sb'ital te' avb'en uva

¹ A ticnaic, ol in b'itej sb'ital jun viñ vamigo te vach' yed' jun yavb'en uva. A viñ vamigo chi', ay jun yavb'en uva viñ d'a jun sluum te yax sat d'a jun tzalan.

² Ix sd'ocq'ue vaan jun slum viñ chi', ix sic'anel q'uen q'ueen viñ d'a sat luum, ix sb'oanoch smacte'al lum viñ, axo te' uva te vach' ix yavej viñ d'a luum. Ix sb'oq'ue jun yed'tal eb' stañvan juntzañ avb'en chi' viñ, chaañ ix ajq'uei. Ix sb'oanpax jun lugar viñ b'aj stec'jiel yal te' uva chi'. A snaan viñ to te' vach' sat te' uva chi' ol yac'a', axo ix aji, te paj te' sat ix yac' chi'.

³ Yuj chi' ix yalan viñ icha tic: A ticnaic ex aj Jerusalén yed' ex aj Judá: Alec d'ayin mach ay spaltail, ¿tom a in, mato a jun vavb'en tic?

⁴ ¿Tom mañ tz'acanoc ix vutej te' in b'oani? ¿Aytom maj nachaj vuj tas tz'aj te' yavchaji? Ix in

tañvej yac'an sat te' vach', axo ix aji, paj sat te' ix yac'a'.

- ⁵ Axo ticnaic jun, ol val d'ayex tas ol vutej in munlajel tic: Ol viq'uel smacte'al te' chi' yic ol satel te'. Ol jacvoquel smacte'al te' chi', yic vach' ol tec'joquem te' yuj noc' noc'.
- ⁶ Ol vactejcan te' ichñej ta'. Mañxa mach ol aq'uenan te', mañxa mach ol ic'anel te' schuclajil. Ol q'uib' añ añc'ultac ay sq'uixal d'a scal te'. Ol valan d'a asun to maxtzac yac'cot sñab'il d'a yib'añ jun avb'en chi', xchi viñ aj avb'en chi'.
- ⁷ Ichaton chi' yaj eb' yirñtilal Israel yed' eb' aj Judá. Icha yavb'en Jehová Yajal d'a Smasanil, icha chi' yaj eb'. A Jehová chi', ix stañvej to vach' syutej sb'a eb' d'a sc'ayb'ub'al, palta axo ix aji, a milojcham anima ix yac' eb'. Snib'ej val Jehová chi' to tojol syutej sb'a eb', axo tz'aji, tz'el yav anima yixtaj yuj eb'.

Syaelal eb' chuc

- ⁸ Ob'iltac eb' tzijtum spat ix smana', nivan pax lum sluum eb' ix smaccani. Mañxa jab'oc tas ix yactejcan eb' d'a juntzañxo eb'. Axoñej eb' snib'ej tz'aj d'a sat lum d'a jun choñab' tic.
- ⁹ A Jehová Yajal d'a Smasanil, a ix alan d'ayin icha tic: A juntzañ nivac pat te vach' yilji chi', ol sateloc vach'chom te vach' yilji, mañxalaj mach ol cajnaj d'ay.
- ¹⁰ A d'a junoc 90 ch'añil uva avab'il, añej oye' galón yal sat uva chi' ol elta. Axo d'a junoc vaque' quintal iñat tz'avchaji, añej vac almul ol elta.

- 11 Ob'iltac eb' spet q'ue vaan d'a q'uiñib'alil syamanxioch uq'uel añ eb', ste q'ue añ d'a sjolom eb', scanxoñej eb' ta' tz'ec' ac'val.
- 12 A b'aj tz'och nivac vael tz'uc'vi añ eb', ata' ayoch juntzañ yamc'ab' yic b'it: Aton te' arpa, te' violín, q'uen pandereta yed' te' flauta. Axo tas van snaan Jehová d'a yib'añ eb', max yac'laj pensar eb' yuuj.
- 13 Yujto malaj sgana in choñab' tic snachajel yuuj, yuj chi' ol ic'chajb'at d'a juntzañxo ch'oc nacional. Masanil eb' anima tic yed' eb' yajalil eb', ol cham eb' yuj vejel yed' taquiñtial.
- 14 Yuj chi', icha val to ol sjac sti' chamel yic ol sb'uc'anb'at eb' anima chi' yed' eb' yajalil eb' d'a Jerusalén tic, aton eb' anima scomon el yav tz'eq'ui.
- 15 Ol ic'joccanem eb' anima syic'chaañ sb'a, emnaquilal ol ajcan eb'.
- 16 Axo Jehová Yajal d'a Smasanil, ol yac' checlajoc to te nivan yelc'ochi ayic ol sch'olb'itan masanil tas. A Dios chi' yelxo te vach', ol sch'oxeli to te tojol spensar.
- 17 A d'a juntzañ choñab' ix laj em lañnaj chi', ata' ol laj va noc' calnel yed' noc' chiva.
- 18 Ob'iltac ex mach ex max eyactej e c'ulan chucal chi', malaj yalan tas tze c'ulej chi'. Ichato ñierb'il chucal chi' eyuuj, icha sñerchaj junoc carreta tzec'b'íloch d'a tas sñeran chi'.
- 19 Tzeyalan icha tic: A co Diosal a oñ israel oñ tic, aton Dios Axoñej, comonoc syala' sc'ulan tas nab'il yuj chi' d'a quib'añ, yic aymañ quilani tas tzoñ aji, xe chi.

- 20 Ob'iltac ex tzeyal chucal vach'ilal, axo vach'il chi', a tzeyal chucal. A saquilq'uinal tzeyal q'uic'alq'uinalil, axo q'uic'alq'uinal chi' tzeyal saquilq'uinalil. A tas c'a', chi' eyalani, axo tas chi', c'a' eyalani.
- 21 Ob'iltac ex tzeyaloch e b'a jelanil, te vach' e pensar e naani.
- 22 Ob'iltac ex te jelan eyuc'an añ, jelan e calan añ añ chi'.
- 23 A ex tic yuj q'uen tumin tzeyala' to malaj smul eb' tz'och smul, axo eb' malaj smul chi', max eyal-laj syaelal eb'.
- 24 Yuj chi', icha val tz'aj stz'ab'at añ ac yuj te' c'ac', icha stz'ab'at te' xiltac te' taquirñ, icha chi' ol aj e lajvieli. Icha tz'aj te te' stacjieli yujto c'aeltacxo sch'añal yib' te', toxoñej tz'el b'ulnaj xumaquil te', tz'ochcan pococal, icha chi' ol ex ajoc, yujto ix e chaccanel sc'ayb'ub'al Jehová Yajal d'a Smasanil. Ix e patiquejpaxel schecnab'il co Diosal Axoñej.
- 25 Yuj chi' scot val yoval sc'ol d'a eyib'añ, ol yac'anoch eyaelal. A lum nivac vitz, ol ib'xoc lum, toxoñej teltumb'a ol ex ajcan e cham d'a yoltac calle. Mañ yujoc chi' ol och vaan yoval sc'ol Jehová chi', palta to ol yac'ñej eyaelal chi'.
- 26 Ol yic'chañ jun bandera Jehová chi' yil juntzañxo choñab' najat ay. Ol xub'انب'at d'a eb' cajan b'aj slajvic'och lum lum tic, axo scot lemnaj eb' chi'.
- 27 Malaj junoc eb' soldado d'a scal eb' chi' c'unb'inac, mato ay svayañ. Malaj pax

- eb' choyan yajoch stzec'ul, ma d'iñchimtac sch'añal sxañab'.
- 28 A yol sjul-lab' eb', te jay sñi', tzatz yaj ste'al sjul-lab' eb' chi'. A yech noc' schej eb', icha val q'uen q'ueen te tzatz, axo scarruaje eb', jelan sb'ey icha chacxuxum ic'.
- 29 Ayic tz'el yav eb', icha val yel yav noc' choj ayic sayan schib'ej noc'. Syic'anb'at noc' b'aj ay, mañxalaj mach syal yic'anec' d'a noc'.
- 30 Ayic ol cot eb' anima d'a juntzañ choñab' chi', aton d'a jun c'u chequel yaj chi', ol el yav eb' sjavi d'a spatic co choñab' tic, icha val sc'añ a' mar. A mach ol ilancotoc, ol yil eyaelal chi' eb'. Ichato q'uic'q'uinal yaji, ol tup saquilq'uinal yuj asun.

6

Avtab'il viñaj Isaías yuj Dios

¹ A d'a jun ab'il ayic ix cham viñaj rey Uzías, ata' ix vil Dios Cajal, c'ojanem d'a sc'ojnub' te chañ yajq'uei. B'ud'an yol stemplo yuj stitac spichul.

² A d'a yib'añq'uei, ay juntzañ ángel icha c'ac' yilji scuch serafín, vague' sc'axil junjun eb'. Chab' sc'axil eb' chi' smusan sat, axo chab'xo smusan yichañ eb', axo yed' chab'xo sjeñvi eb'. ³ Syalan eb' d'ay junjun icha tic:

A Jehová Axoñej val, aton Yajal d'a Smasanil. Chequelñej stziquiquial d'a masanil yolyib'añq'uinal tic, xchi eb'.

⁴ Ayic ix och jun av chi', ix ib'xiq'ue spuertail templo chi', ix b'ud'jiel yool chi' yuj tab'. ⁵ Ìx valan icha tic: Ay... ob'iltac in, ol in chamoc, yujto ix vil Jehová, aton Rey d'a Smasanil. A in xo pax tic, añej

chucal svala', cajan in paxec' d'a scal eb' anima chucñej sloloni, xin chi.

⁶ Axo d'a jun rato chi', ay jun d'a scal eb' ángel chi' ix cot jeñeñoc d'ayin. Yed'nac jun tenaza b'aj ix yic'cot tzac'ac' d'a yib'añ altar. ⁷ Ix squilanec' d'a in ti', ix yalan d'ayin icha tic:

A jun tzac'ac' ix in quilec' d'a a ti' tic, a' ix ic'ancanel a mul ticnaic, ix ac'ji nivanc'olal a mul, xchi.

⁸ Ix lajvi chi' ix yalan Jehová chi' icha tic:
¿Mach junoc ol in checb'ati? ¿Mach val junoc ol och co checab'oc? xchi.

Yuj chi' ix in tac'vi d'ay:
Ina in tic Mamin, chequinb'ati, xin chi.

⁹ Ix yalan d'ayin:
Ixic, b'at al d'a juntzañ anima chi' icha tic: Val yel ol eyab'ñej, palta mañ ol nachajel-laj eyuuj. Ol eyilñej, palta mañ ol nachajpaxel-laj eyuuj, xa chi d'a eb'.

¹⁰ Ac' somchaj spensar juntzañ anima chi', mac schiquin eb', tza macan sat eb' yic max yil eb', yic max yab'pax eb', yic max nachajpaxel yuj eb', yic vach' max meltzajxi eb' d'ayin yic tzin colan eb', xchi d'ayin.

¹¹ Ix in c'anb'an d'ay icha tic:
Mamin, ¿jantac tiempo ol valel jun tic? xin chi.

Ix yalan d'ayin:
Ol alñej jun tic masanto ol lajvoquem juntzañ choñab', mañxa mach ol can cajan d'ay. Mañxa junoc pat ol can anima d'a yool, ol can tz'inan luum.

¹² A in Jehová in tic ol vac'b'at juntzañ anima tic d'a junxo choñab', yic ol can val tz'inan schoñab' eb' tic.

13 Tato ayto jayvañocxo anima olto can d'a yol choñab' tic, smac'chajpaxem laññaj jun choñab' chi'. Icha yic sch'acjiel junoc te' ji, ma junoc te' mach', axoñej te' yib' scani, icha chi' ol aj in choñab' tic. (Palta syal svolanxi te' yib' chi'. Icha chi' ol aj yiñtilal jayvañocxo eb' in choñab' sic'b'ilel vuuj), xchi Jehová.

7

Sb'ab'el lolonel viñaj Isaías d'a viñaj Acaz

1 Ayic ayoch viñaj Acaz yuninal viñaj Jotam yixchiquin viñaj Uzías reyal d'a Judá, ix javi viñaj Rezín sreyal Siria yed' viñaj Peka yuninal viñaj Remalías sreyal Israel yac' oval d'a Jerusalén, yic syic'anec' eb' viñ yalani, palta maj yal-laj yuj eb' viñ. 2 A d'a jun tiempoal chi' ix ul alchaj d'a viñaj rey Acaz chi' yed' eb' viñ ayoch yopisio yed' viñ icha tic: A eb' aj Siria, junñej ix yutej sb'a eb' yed' eb' aj Israel, van sjavi eb' yac' oval, xchi. Yuj chi' ix ib'xiq'ue viñ rey yed' eb' anima chi' yuj xivelal, icha val yib'xi te te' yuj ic', icha chi' sluclon eb'.

3 Yuj chi' ix yal Jehová d'ayin Isaías in tic icha tic: Ixic, ic'b'at viñ uninal aj Sear-jasub ed'oc. Ol a chalaj a b'a yed' viñaj Acaz chi' b'aj tz'el yoc a a' ay d'a jun tanque d'a yib'añ b'e, b'aj sjuc'chaj c'apac c'apac.7.3 4 Tzalan d'a viñ icha tic:

Tzil val a b'a, palta mañ ach xivoc, mañ a comon xib'tej a b'a. Mañ ach xiv yuj viñaj Rezín yed' eb' aj Siria chi' yed' pax viñ yuninal

7.3 7:3 Sear-jasub syalelc'ochi "Ay juntzañ eb' ol meltzajoc".

viñaj Remalías chi', yujto scot val yoval eb' d'ayach icha chab'oc te' cuxc'ac' ay stab'il.

⁵ A eb' aj Siria yed' eb' aj Efraín yed' viñ yuninal viñaj Remalías chi', te chuc tas van snaan eb' d'a a patic. Syalan eb' viñ icha tic:

⁶ Coyec, b'at co maquec ec' Judá, co xib'tej eb' anima chi', squican jun choñab' chi', axo viñ yuninal viñaj Tabeel scac'canoch reyal ta', xchi eb' viñ.

⁷ Palta a in Jehová in sval icha tic: Malaj b'aq'uiñ ol elc'och jun tas sna eb' viñ chi'.

⁸⁻⁹ Yujto a Damasco, a nivan choñab' yaj d'a Siria chi', axo viñaj Rezín chi' ayoch sreyaloc. Axo Samaria, a nivan choñab' yaj d'a Efraín chi', axo viñ yuninal viñaj Remalías chi' ayoch sreyaloc. Palta yic val 65 ab'il tic-naic, ol lajvoquem eb' aj Efraín chi', mañxo choñab'oc ol aj eb'. Tato a ex pax tic mañ ol in eyac' val och d'a e c'ol sic'lab'il, mañ ol canñej e choñab' tic, xchi Jehová chi'.

A yab'ixal jun unin scuch Emanuel

¹⁰ Ix yalanxi Jehová d'ayin Isaías in tic to sval d'a viñaj Acaz icha tic: ¹¹ C'an il junoc tas d'a Jehová co Diosal. Syal sch'oxan il junoc tas satub'tac yilji, vach'chom ato d'a sjulal yich lum luum tic, mato ato d'a yib'añ satchaañ, xin chi d'a viñ.

¹² Ix tac'vi viñaj Acaz chi': Maay, a in tic max yal vac'an proval Jehová yic tzin c'an vil junoc tas satub'tac d'ay, xchi viñ.

¹³ Yuj chi' ix valan icha tic:

Ex yiñtilalcan viñaj rey David, ab'ec tas ol vala':
A e naani to malaj yelc'och e tzuntzan eb'

anima. ¿Tom tze nib'ej tze tzuntzejpax co Diosal icha tzeyutej eb' chi'?

- 14 A val lac'an Jehová ol ch'oxan junoc tas satub'tac d'ayex: A jun ix cob'es tic ol pitzvococho jun unin d'a spatic ix, ol aljoc jun svinac unin ix, Emanuel ol yac' ix sb'iej.^{7.14}
- 15 Ayic ayxo spensar jun unin chi', ol slo queso, ol yab'lanpax noc' yal chab' yed' eb' yetchoñab', yujto ayec' eb' d'a scal meb'ail.
- 16 Ayic mantalaj spensar jun unin chi', a chab' schoñab' chavañ eb' rey b'aj tzach xiv tic, ol can tz'inan.
- 17 A Jehová ol ac'ancot jun yaelal d'a ib'añ, yed' d'a yib'añ a choñab' yed' d'a yib'añ eb' yirñtilalcan viñaj David. A jun tic manta b'aj ix uji yictax ix yic'anel sb'a Efraín d'a Judá. (Aton viñ sreyal Asiria ol ac'anoch jun yaelal chi'.)
- 18 A d'a jun tiempoal chi', a Jehová ol ac'ancot eb' soldado cajan d'a snajatil a a' sb'ey d'a Egipto, ol javoc somnaj eb' icha noc' nivac us, ol ja pax eb' aj Asiria icha noc' noc'al chab'.
- 19 Ol laj aj eb' d'a lum nivac yoltac opan, d'a yoltac q'uen ñaq'ueen, d'a scal lum vayumtac, d'a caltac q'uiix yed' b'ajtac syuc' a' noc' vacax.
- 20 A d'a jun tiempoal chi', icha junoc q'uen joxlab' jolom, icha chi' ol yutoc Jehová smajnan viñ sreyal Asiria, viñ cajan d'a sc'axepalb'at a' nivan Éufrates. Ol ja viñ yic'b'at masanil

7.14 **7:14** Emanuel syalelc'ochi "Ayec' Dios qued'oc".

tastac ay d'ayex, ichato ol sjoxel xil e jolom viñ, xil e ti' yed' xil e nivanil.

²¹ A d'a jun tiempoal chi', yalñej mach ol smol junoc snun vacax, ma chavañoc snun calnel, ²² ol yac' sobre yal yim noc' d'ay, ol sb'oan noc' queso eb'. Yalñej mach ol colchaj d'a scal oval chi', ol slo noc' queso chi' eb', ol yuc'an noc' yal chab' eb'.

²³ A d'a junoc lum luum b'aj avab'il mil ib'oc te' uva, mil tumin plata stojol d'a pecataxo, axo ol ajoc, ol satem juntzañ avb'en chi'. Ol q'uib'xoc q'ue ste'al luum, caltac q'uiix ol ajxoc luum.

²⁴ Axoñej eb' pechum noc' ol ec' yed' sjul-lab' ta', yujto ol ochcan lum vayumtaquil yed' caltac q'uiixal. ²⁵ A lum tzalquixtac sd'ocji yed' q'uen asaron d'a yalañtaxo, vayumtac, caltac q'uiix ol ajcan luum. Mañxalaj mach ol yal yavan tas d'a luum, axoñej noc' vacax yed' noc' calnel ol va d'a sat luum.

8

A sb'i jun yuninal viñaj Isaías

¹ Ix yalanxi Jehová d'ayin icha tic: Say junoc tas nivan yaj chec'an b'aj ol a tz'ib'ejem Maher-salal-hasbaz. Nivac ol uteja tz'ib'anemi.^{8.1} ² Slajvi chi' tzac'ancanoch viñaj sacerdote Urías yed' viñaj Zacarías yuninal viñaj Jeberequíás testigoal, to yel a ach tza tz'ib'ej jun chi', xchi d'ayin.

³ Ix lajvi chi', ix in vay yed' ix vetb'eyum, aton ix schecab' Dios, ix scuchancanoch yune' ix. Axo yic ix alji jun unin chi', ix yalan Jehová d'ayin icha

8.1 **8:1** Maher-salal-hasbaz syalelc'ochi "Toxo val ol ic'joch'at masanil tas yed' eb' anima d'a ch'oc nacional".

tic: A viñ unin tic, Maher-salal-hasbaz ol ac' sb'iej viñ, xchi. ⁴ Ayic manto yal yalan mamin, nunin viñ unin chi', ol ic'jocb'at masanil sb'eyumal choñab' Damasco yed' choñab' Samaria yuj viñ sreyal Asiria, xchi Jehová chi'. ⁵ Ix yalanxi d'ayin icha tic:

⁶ Yujto xiv juntzañ anima tic d'a viñaj Rezín yed' d'a viñ yuninal viñaj Remalías, tzin spa-tiquejel eb' a in icha a a' ay d'a Siloé vaji, a' malaliñej sb'eyi.

⁷⁻⁸ A inxo ichato ol vac'cot chulnaj a' nivan Éufrates tz'el d'a stitac smelemal d'a yib'añ eb', ol javoc sib'naj a' d'a Judá tic, ol b'ud'joquel masanil sat lum yuj a'. Ol q'uec'och sjulal a' d'a sjaj eb' anima tic. (Syalelc'ochi aton viñ sreyal Asiria yed' masanil soldado). Icha chi' ol yutoc viñ smacanec' lum a luum ach Emanuel, icha junoc noc' noc' tz'el jeñan sc'axil, nivan smaca', icha chi' ol yutoc lum a luum chi' viñ, xchi Jehová.

⁹ Ex nivac choñab', molb'ejec e b'a tzex cot eyac' oval, palta ol ex sateloc. Ex nivac choñab' te najat ay, ab'ec val, nab'añej tzeyic'cot eyamc'ab' yic oval, ol ex satjocñejeloc.

¹⁰ Ol eyal-laj eyab' tas ol e c'ulej, palta mañ ol schalaj sb'a eyalani. Ol och d'a stzolal tas ol e c'ulej, palta mañ ol elc'ochoc, yujto a Dios ayñej ec' qued'oc.

Añej d'a Dios b'aj tzoñ xivi

¹¹ A Jehová yed' val yip ix och yub'yub' d'ayin, ix yalani: Mañ a b'eyb'alej sb'eyb'al juntzañ anima tic. ¹² Mañ a mol alej yed' eb' sc'anan scolval junocxo mach. Mañ a xib'tej a b'a yuj b'aj xiv eb'

anima tic. ¹³ A in Jehová in Yajal in d'a Smasanil, A inñejocab' d'a yol a sat, añej d'ayin tzach xivi. Ayocab' velc'och d'a yol a sat. ¹⁴ A in ol in och a cajnub'oc b'aj syal a colan a b'a. Palta a d'a eb' aj Israel yed' eb' aj Judá, icha val q'uen q'ueen b'aj sloc sb'a yoc eb' anima, icha chi' vaji. Yuj chi' ol yamchajelta eb' aj Jerusalén tic. ¹⁵ Tzijtum eb' ol stenoch yoc, ol telvoc eb', ol cham eb', ol can eb' d'a yaal, ol yamchaj eb', xchi Jehová d'ayin.

Ix sc'ayb'ej eb' sc'ayb'um viñaj Isaías

- ¹⁶ Ex in c'ayb'um, siq'ueccan in c'ayb'ub'al tic d'a e pensar, malajocab' b'aq'uiñ sb'at satc'olal eyuuj.
- ¹⁷ Vach'chom sc'ub'ejel sb'a Jehová d'ayoñ a oñ yirñtilal oñ viñaj Jacob tic, palta svac'och in c'ol d'ay, añej ayoch yipoc in c'ool.
- ¹⁸ A in tic yed' eb' vuninal ix yac' Jehová, ch'oxnab'il vaj yed' eb' d'a scal eb' quetisraelal, yujto icha chi' ix in yutej Jehová Yajal d'a Smasanil, aton cajanec' d'a tzalan Sion.
- ¹⁹ Ol laj yal eb' anima d'ayex icha tic: C'anb'ejec e b'a d'a eb' viñ syal yuuj yed' d'a eb' sc'uman spixan eb' chamnac, aton eb' snumnoni yed' eb' sajsoni. ¿Tas yuj mañoc d'a eb' co diosal sco c'anb'ej co b'a? ¿Tas yuj mañoc d'a eb' co chamnac sco c'anb'ej co b'a yic scolvaj eb' d'ayoñ pitzan oñ tic? xcham eb'.
- ²⁰ Tzeyil val tas syal schecnab'il Dios yed' sc'ayb'ub'al. Tato a eb' tzex c'ayb'an max alan icha syal slolonel Dios chi', mañ pensaril tas syal eb' chi'.

- 21 A eb' anima tic, ol b'at tic ol b'at tic eb' yuj vejel. Yuj val vejel chi', ol ovaj val eb'. Ol b'uchvaj eb' d'a sreyal yed' d'a sDiosal. Olto q'ue q'uelan eb' d'a satchaari,
- 22 ol em q'uelan eb' d'a sat lum, palta axoñej cusc'olal ol scha eb' yed' yaelal icha q'uic'alq'uinal. Ol can eb' d'a scal q'uic'alq'uinal chi', mañxo ol yal scolan sb'a eb'.

9

Yaljub'al Yajalil junc'olal

- 1 Palta mañ masaniloc tiempo ol can eb' tz'ixtaj chi' d'a scal cusc'olal. Vach'chom emnaquil ix ajcan lum Galilea yuj Dios, palta ol ic'jocxichaañ lum, aton lum ay d'a yol yic Zabulón yed' d'a yol yic Neftalí, lum ay d'a stitac a' Jordán yed' d'a stitac a' mar, lum ay d'a slac'anil lum yic eb' mañ israeloc.
- 2 A eb' anima cajan chi' ta', ayec' eb' d'a cal q'uic'alq'uinal, palta ol yil jun nivan saquilq'uinal eb'. Ol c'och copnaj jun saquilq'uinal d'a eb' ay d'a cal q'uic'alq'uinal chi'.
- 3 Mamin, a ach ix ac'xi q'uib' co b'isul d'a co choñab' tic, ix ac'anxipax co nivan tza-lajc'olal. Tzoñ tzalaj co masanil d'a ichañ, icha tzoñ tzalaji ayic sco molan sat cavb'en, icha stzalaj eb' soldado ayic spojanec' jantac b'eyumal syic' eb' d'a oval.
- 4 Yujto a ach ix a satel jun nación, aton jun ic'annac oñ b'at d'a ch'oc nacional, aton b'aj ix ac'jioch co yaelal. Ix a satel jun nación chi'

icha utej a satannaquel choñab' Madián d'a peca'.

- ⁵ A xañab' eb' soldado sc'añi ayic sb'at eb' d'a oval yed' spichul eb' b'oñb'il yuj chic', ol juljocb'at d'a cal c'ac', ol tz'ab'at smasanil.
- ⁶ Yujto ix alji jun vinac unin d'a co cal. A Dios ix ac'an jun unin tic d'ayoñ. A jun unin tic, ol ac'chajoch yopisio yac'an Yajalil. Ol ac'chajoch juntzañ b'i tic d'ay: Ac'um Razón te Jelan, Dios Syal Yuj Smasanil, Mamab'il Ayñejec' d'a Junelñej, Yajalil Ac'um Junc'olal.
- ⁷ Ol yac' reyal sq'uexuloc viñaj rey David d'a yib'añ masanil lugar. Junc'olal ol yac' yajalil d'a junelñej. Ol yic' val yip yajalil chi', ol sch'olb'itan tas d'a stojolal yed' d'a vach'il. A Jehová Yajal d'a Smasanil ol ac'anelc'och jun tic, yujto nab'ilxo yuuj.

Yoval sc'ol Jehová d'a choñab' Israel

- ⁸ Ix yal Jehová yuj yaelal ol javoc d'a yib'añ Israel, schoñab' viñaj Jacob.
- ⁹ Yuj chi' masanil eb' anima d'a yol yic Efraín masanto eb' cajan d'a Samaria, ol nachajel yuj eb' to a Jehová tz'ac'ancot juntzañ yaelal chi', palta yed' yac'umtaquil eb' yed' spitalil eb', syalan eb' icha tic:
- ¹⁰ Vach'chom tz'em lañaj co xan pat, ol co b'oxiq'ue yed' q'uen q'ueen tzeyb'il. Vach'chom sch'acjiel te' sicómoro sco c'an ste'aloc co pat, palta axo pax te' c'ute' ol co c'an sq'uexuloc te', xchi eb'.

- 11 A Jehová ol ic'ancot eb' ajc'ol yajoch d'a viñaj Rezín, yic syac'an oval eb' d'a Israel.
- 12 A d'a stojolal b'aj sjavi c'u ol cot eb' aj Siria, axo d'a stojolal b'aj tz'em c'u ol cot eb' filisteo. Junxoñej ol aj satjiel Israel yuj eb'. Vach'chom icha chi' ol ajoc, palta manto ol ochlaj vaan yoval sc'ol Jehová, ol yac'ñejcot yaelal d'a schoñab'.
- 13 Palta axo eb' schoñab' chi' jun, max sna sb'a eb' yalanxi sb'a d'a Dios, vach'chom ix ac'jioch syaelal eb'. Max yac'och sb'a eb' d'a yol sc'ab' Jehová Yajal d'a Smasanil.
- 14 Yuj chi' icha junoc noc' noc' xicjiel sñie yed' sjolom yuj junoc mach, ma icha b'aj junñej c'ual sch'acjiel te' palma yed' te' aj, icha chi' ol utaj eb' israel chi' yuj Jehová.
- 15 (A jun jolom chi', aton eb' yichamtac vinaquil choñab' yed' eb' yajal yaji. Axo jun ñe chi', aton eb' syaloch sb'a schecab'oc Dios, palta añej es syac' c'ayb'aj eb'.)
- 16 A eb' yajal yaji, toñej tz'ac'ji musansatil eb' anima yuj eb', axo eb' tz'och tzac'an yuj eb' chi' toñej satb'at eb'.
- 17 Yuj chi' mañxo ol oc' sc'ol Jehová d'a eb' quelem-tac vinac, d'a eb' unin mañxa smam yed' d'a eb' ix ix chamnac yetb'eyum, yujto a eb' anima tic, junelñej ix te chucb'i eb', axoñej chucal lolonel syal eb' smasanil. Yuj chi' manto ol ochlaj vaan yoval sc'ol Jehová, ol yac'ñejcot yaelal d'a schoñab'.
- 18 A schucal eb' anima chi', nivan tas tz'ixtax yuuj, icha val yic tz'el c'ac' a stz'ab'at te' q'uiix yed' vayumtac, stz'apaxb'at nivac yax luum

yuj, syoyan sb'a chacxuxum ic' d'a scal stab'il sq'ue chi'.

- ¹⁹ Yuj val yoval sc'ol Jehová Yajal d'a Smasanil, van slajviel schoñab' yed' eb' anima, icha tz'aj slajviel junoc choñab' yuj te' c'ac'. Mañxo ol ec'laj syaelal eb' anima d'ay junjun.
- ²⁰ Yalxonej tas jab'oc ol ilchaj yuj eb', ol yab'lanb'at eb', palta mañ ol ec'laj svejel eb', mañ ol b'ud'joclay eb'. Yuj chi' ol laj schib'at yuninal eb' yuj vejel.
- ²¹ A eb' yiñtilal Manasés, ol yac' oval eb' yed' eb' yic Efraín. Ol spacanpax sb'a eb' yic Efraín chi'. Axo ol ajoc, ol yac' oval eb' scha macañil yed' eb' aj Judá. Vach'chom icha chi' ol aj eb', palta manto ol ochlaj vaan yoval sc'ol Jehová, ol yac'ñejcot yaelal d'a schoñab'.

10

- ¹ Ob'iltac ex tze b'o juntzañ ley mañ tojoloc, tz'ixtax eb' anima yuj.
- ² Max eyal syaelal eb' meb'atac anima tz'ixtaj d'a scal in choñab'. Malaj yelc'och jab'oc eb' d'a yol e sat. Tzeyelq'uej tastac ay d'a eb' ix chamnac yetb'eyum yed' d'a eb' unin mañxa smam.
- ³ ¿Tas val ol eyutej e b'a ayic ol javoc eyaelal, ayic ol eyilan scot yaelal chi' d'a najat? ¿Mach b'aj ol e c'an colval? ¿B'ajtil ol eyac'can e b'eyumal?
- ⁴ A mach d'a e cal mañ ol ic'jocb'at d'a ch'oc nacional, ol miljoccham yed' eb' chamnacxo. Vach'chom icha chi' ol ex ajoc, palta manto ol ec' yoval sc'ol Jehová. Ol yac'ñejoch eyaelal chi'.

A eb' aj Asiria ix yamc'ab'aj yuj Dios

- ⁵ Ix yalan Jehová icha tic: Ob'iltac viñ sreyal Asiria. A ticnaic van vac'lab'an viñ icha junoc te' c'ococh svac'lab'ej yed' yoval in c'ool yic svac'anoch eyaelal.
- ⁶ A ex malaj jab'oc velc'och d'ayex, tze tzuntze-jpaxcot yoval in c'ool, a viñ tzin checb'at d'ayex. Tzin checb'at jun viñ rey chi', yic vach' syelq'uejb'at masanil e b'eyumal viñ, tzex stec'ancanem viñ icha lum soc'om d'a yoltac b'e.
- ⁷ Palta mañocñej chi' nab'il yuj viñ sreyal Asiria chi', nab'il pax yuj viñ to tzijtum nación ol satel viñ.
- ⁸ Syalan viñ icha tic: Masanil eb' yajal in soldado, icha rey yaj eb', a in svac' mandar eb'.
- ⁹ Lajan ix vutej choñab' Calno yed' choñab' Carquemis. Icha ix vutej Hamat, icha pax chi' ix vutej choñab' Arfad. Axo Samaria lajan ix ajcan yed' Damasco.
- ¹⁰ Ix viquejcan juntzañ nación tzijtum sdiosal. A val sdiosal eb' chi', ec'to yipal d'a yichañ sdiosal eb' aj Jerusalén yed' eb' aj Samaria.
- ¹¹ Yuj chi' jun, a val tas ix in c'ulej d'a Samaria chi' yed' d'a sdiosal, ¿tom mañ ol tzac'vanpax in c'ulan d'a Jerusalén yed' sdiosal? xchi viñ, xchi Jehová.
- ¹² Ayic ol lajvoc syamc'ab'aj viñ sreyal Asiria chi' yuj Jehová yuj sc'ulan tas nab'il yuj d'a tzalan Sion yed' d'a Jerusalén, ichato chi' b'ian, ol yac'anxioch yaelal Jehová d'a yib'añ viñ yuj masanil tas ix sc'ulej yuj yac'umtaquil, yujto nivac vinac ix yutej sb'a viñ.

- 13 Ix yal viñ sreyal Asiria chi' icha tic: Yuj val sjelanil in pensar ix elc'och juntzañ ix in c'ulej tic, ix nachaj val in c'ulani. Ix techaj in q'uexan smojonal juntzañxo choñab', ix vic'ancanec' masanil tastac ay d'ay. Ix techajpax in tec'ancanem eb' rey chi' yed' vipal.
- 14 Icha val quic'anq'ueta sñolob' noc' much d'a yol so' ayic malaj noc' snun chi' ayeq'ui, icha chi' ix vutej vic'anec' sb'eyumal juntzañ nación chi'. Ix vic'anpaxcanec' slum eb', mañxalaj b'aj ix yal yalan sb'a eb'. Malaj tas ix yal eb', toñej ix och q'uelan eb', xchi viñ.
- 15 Palta naec nab'i, ¿tocval nivan yelc'och q'uen ch'acab' yed' q'uen serrucho d'a yichañ mach sc'anani? A junoc c'ococh nab'a te', ¿tom a te' ol ac'an ib'xoc junoc anima sc'anan chi'?
- 16 Yuj val chi', a Jehová Yajal d'a Smasanil, a' ol ac'ancot junoc yab'il te ov, axo ol ic'anel yip eb' viñ soldado te tec'an ayoch yipoc sc'ol viñ sreyal Asiria chi', ol satel yac'umtaquil viñ icha stz'ab'at junoc tas yuj te' c'ac'.
- 17 A Dios Axoñej Ochi, saquilq'uinal yaj d'a Israel, junñej c'ual ol satel eb' aj Asiria yuuj, icha tz'aj stz'aem te' q'uiix yuj te' c'ac'.
- 18 Ol satel masanil eb' nivac vinac, icha tz'aj satel te' nivac te' yed' te' avb'en te' vach' yilji sch'acchajemi. Icha junoc mach ya'ay to mañxa yip, icha chi' ol ajcan Asiria chi'.
- 19 Jayvañxoñej eb' soldado olto canoc, icha tz'ajcan jayeocxo te te' max ch'acjieli, vach'chom junoc unin ol yal sb'isan eb'.

- 20 A d'a jun tiempoal d'a b'aq'uiñ, a jayvañxo eb' israel yinñtilal viñaj Jacob ol colchajcanoc, mañxo ol yac'och jun choñab' eb' yipoc sc'ool, aton jun ijan ix satanel eb', palta a Jehová sDiosal eb' ol yac'och yipoc sc'ool, aton Dios Axoñej Ochi.
- 21 Ay jayvañ eb' yinñtilal viñaj Jacob ol meltzajxioch spensar d'a Dios te ay yip.
- 22 Vach'chom a eb' israel, te nivan sb'isul eb' icha yarenañl sti' a' mar, palta jayvañxoñej eb' ol meltzaj d'a schoñab'. Nab'ilxo yuj Dios to ol satel eb' icha val d'a stojolal.
- 23 A Jehová Yajal d'a Smasanil ol satanel masanil anima d'a yol smac'b'en tic, icha ajnac yalani.
- 24 Palta a' tz'alan icha tic: Ex in choñab' cajan d'a Sion, vach'chom ol ex smac' eb' aj Asiria d'a te' jixc'ab' te', mato yed' sc'ococh eb', icha yutejnac ex eb' aj Egipto, palta mañ ex xiv d'a eb',
- 25 yujto yic val jaye' c'ual tic ol tupem yoval in c'ol d'ayex. Ol in satel eb' aj Asiria chi' yed' yoval in c'ool.
- 26 A in Jehová Yajal in d'a Smasanil, ol vac'och yaelal d'a yib'añ eb', icha ajnac in satanel choñab' Madián d'a slac'anil q'uen tenam yic Oreb, icha ajnac in ch'oxan in poder ayic in pojannac snañal a' Chacchac Mar d'a Egipto.
- 27 A d'a jun tiempoal chi', ol viq'uel icatz ayoch d'a eyib'añ yuj eb' aj Asiria chi', icha tz'aj scañchajel te' yugo ayoch d'a yib' sjaj noc' vacax.

Scot eb' aj Asiria

- 28 A eb' ajc'ol chi', aton eb' aj Asiria, van sjavi eb' d'a Rimón yed' d'a Ajat, van yec' eb' d'a Migrón. A d'a Micmas scan yicatz eb'. 10.28
- 29 Ix c'axpajec' eb' d'a jun nivan ch'olan, ix sb'oanq'ue scampamento eb' d'a Geba. Axo eb' aj Ramá, ix xivcan eb'. A eb' aj Gabaa schoñab' viñaj Saúl, van sb'at eb' elelal.
- 30 Ex cajan ex d'a Galim, elocab' eyav. Ab'ec yel av chi' ex aj Lais. Ob'iltac ex ex aj Anatot.
- 31 Van sb'at eb' aj Madmena elelal. A eb' cajan d'a Gebim van b'at sc'ub'anpaxel sb'a eb'.
- 32 A ticnaic ol ec' ac'val yuj eb' soldado chi' d'a Nob. Smuch' sc'ab' eb', syic'ancharñ eb', sch'oxancot eb' to ol yac' ganar tzalan Sion tic eb', aton choñab' Jerusalén.
- 33 Ilec val, a Jehová Yajal d'a Smasanil ol satanel eb' ayoch ajc'olal d'ay icha tz'aj sch'acjiel te te' d'a Líbano. Ayxo smay sc'añ yem te'. Aton te te' charñ steel, vach' yilji, stelvi d'a sat lum.
- 34 Icha chi' ol aj satjiel eb' ajc'ol chi', icha tz'aj sch'acjiel te te' b'aj te c'ayum, aton te te' vach' yilji d'a Líbano chi'.

11*A yopisio viñ Mesías*

- 1 Icha val svolan junoc te yib' te', icha chi' ol aj spitzvicharñ jun yiñtilal viñaj Isaí.

10.28 **10:28** A juntzarñ choñab' sb'inaj d'a tic, a d'a yoltac b'e b'aj scot eb' soldado aj Asiria ul yac' oval d'a Jerusalén, ata' ay.

- 2 Ol ochrëj Yespíritu Jehová yed'oc. A' ol ac'an sjelanil yed' yaj pensaril. Yuj Yespíritu chi', ol nachajel yac'an razón, ay pax yipal. Ol yojtaquejel Jehová, ol ic'jocpaxchaañ yuu.
- 3 Ol sc'anab'ajej Jehová chi' d'a tzalajc'olal. Mañ ol sch'olb'itej eb' anima d'a ichrëjta', ma yuj tas syab' d'a spatic eb'.
- 4 D'a stojolal ol sb'o yaj yoval eb' meb'a' yed' eb' anima emnaquil syutej sb'a. Torëj ol yala' ol ac'joc syaelal eb' tz'ec' d'a yib'añ, ol ac'jococh eb' sc'ulan chucal chi' d'a yol sc'ab' chamel.
- 5 A tas tojol yed' tas yel, a chi' ol checlaj d'ay.
- 6 A d'a jun tiempoal chi', a noc' oques yed' noc' yunetac calnel, junc'olal ol aj noc'. A noc' tigre yed' noc' chiva, junrëj ol em cutzan noc'. A noc' quelem vacax yed' noc' choj, junrëj ol q'uib' noc'. Axo junoc unin ol tañvan noc'.
- 7 A noc' nun vacax yed' noc' nun oso, junrëj ol aj noc'. Axo yune' noc', junrëj ol em cutzan. A noc' choj, a añ añc'ultac ol sc'ux noc' icha noc' vacax.
- 8 A eb' nenetac unin, ol tajnoc eb' b'aj ay yolanyl noc' chan. Ol sñaloch sc'ab' eb' d'a yolanyl noc' ajavchan, palta mañ ol chijoclay eb' yuj noc'.
- 9 Mañxa chucal ol ujoc d'a jun tzalan sic'b'ilel yuj Jehová. Icha tz'aj sb'ud'jiel a' mar yuj a a', icha val chi' ol aj yojtacajel Jehová yuj masanil anima d'a yolyib'añq'uinal tic, masanil eb' ol ojtacanel Jehová chi'.

10 A d'a jun tiempoal chi', ol checlaj jun rey d'a scal yinñtilal viñaj Isaí. Chequel ol ajq'ue d'a scal juntzañ nación yic ol smolb'ej sb'a eb' b'aj ayec' chi'. Te nivan ol aj yelc'och jun lugar b'aj ol aj chi'.

Ol meltzaj eb' ic'b'ilb'at d'a ch'oc nacional

11 A d'a jun tiempoal chi', ol sch'ox spoder Jehová junelxo, yuj chi' ol smolb'ejcot masanil eb' schoñab' sacleminac yajcanb'ati. Ol cot eb' aytocan d'a Asiria, d'a Egipto, d'a Patros, d'a Etiopía, d'a Elam, d'a Sinar, d'a Hamat yed' d'a juntzañxo choñab' ay d'a stitac a' mar.

12 A Dios ol ch'oxanq'ue junoc yechel d'a scal juntzañ nación, yic ol smolb'ej sb'a eb' israel sacleminac yajcanb'ati. Añejtona' ol smolb'ejxi sb'a eb' aj Judá sacleminac yajcanb'at b'aj slajvic'och yolyib'añq'uinal tic.

13 Ol lajvoc chichonc'olal d'a scal Efraín yed' Judá, mañxo ol yac' oval eb'.

14 Axo eb' scha macañil, junñej ol b'at eb' yac' oval d'a eb' filisteo d'a stojolal b'aj tz'em c'u. Ol yac'an ganar eb'. Junñej ol aj yic'anec' sb'eyumal eb' cajan d'a stojolal b'aj sjavi c'u eb', aton Edom, Moab yed' pax eb' amonita, yujto ol can eb' d'a yol sc'ab' eb'.

15 A Jehová ol ac'an tup jun sc'ab' a' Chacchac Mar. Ol yac'anpaxcot jun oval ic' te c'ac' d'a yib'añ a' Éufrates, ol tup a'. Uque' macañ ol ajcan a', yuj chi' mañxo ol yiq'uel xañab' eb' anima ayic ol ec' eb' d'a yol a'.

16 Ayic ol meltzajxoc eb' schoñab' Jehová aycañ d'a Asiria, jacañxo jun nivan b'e b'aj ol ec'ta eb',

icha ajnac b'e b'aj cotnac eb' choñab' israel
elnac d'a Egipto.

12

B'it yuj ac'oj yuj diosalil

- ¹ A d'a jun tiempoal chi', ol ex b'itan icha tic:
Mamin Jehová, scac' yuj diosal d'ayach.
Vach'chom ix cot yoval a c'ol d'a quib'añ,
palta toxo ix ec'b'ati, axo ticnaic, van ac'an
snivanil co c'ool.
- ² Ach co Diosal, co Columal aji. Tzach cac'och
yipoc co c'ool, yuj chi' max oñ xivlaj. Mamin
Jehová, tzach co b'itej, yujto a achñej tzac'
quip, tzoñ a colanpaxi, xe chama.
- ³ Icha stzalaj junoc mach stacji sti' syuc'an a a'
sq'ueul sjaj, icha chi' ol ex tzalaj yuj e
colnab'il ol yac' Jehová.
- ⁴ Yuj chi' a d'a jun tiempoal chi', ol eyal icha tic:
Caq'uec yuj diosal d'a Jehová, calec vach'
lolonel d'ay. Calequel d'a scal junjun nación
tastac ix sc'ulej, yic vach' snacot eb' jantac
svach'il. Malaj junocxo lajan yed'oc.
- ⁵ Coñ b'itanañec d'a Jehová, yujto te nivan yelc'och
tas ix sc'ulej, yovalil tz'ojtacajel d'a masanil
yolyib'añq'uinal tic.
- ⁶ A oñ cajan oñ d'a Sion tic, elocab' cav d'a tza-
lajc'olal, yujto a co Diosal ayec' qued' a oñ
israel oñ tic, Axoñej Ochi. Te nivan pax
yelc'ochi, xe chama.

13

A tas ix alchajel d'a yib'añ Babilonia

- ¹ Ayocto ix sch'oxan Jehová vil a in Isaías in yuninal viñaj Amoz tas ol javoc d'a yib'añ Babilonia, yuj chi' ix val icha tic:
- ² Aq'uecq'ue junoc yechel yic oval d'a sjolom junoc lum vitz malaj ste'al. Avajañec d'a eb' soldado to tz'och eb' yac' oval. Iq'uecq'ue e c'ab' tze ch'oxan b'aj tz'och tzac'naj eb' soldado d'a spuertail b'aj tz'och eb' yajal yaj d'a Babilonia.
- ³ Toxo ix vavtej eb' viñ in soldado te tec'an, toxo ix val d'a eb' viñ ac'um oval sic'b'ilxoel vuuj, ol tzalaj eb' viñ ayic ol in satanel eb' ayoch ajc'olal d'ayin yuj yoval in c'ool, xchi Jehová, xin chi.
- ⁴ Ab'ec val yoch jun av d'a jolomtac vitz, tzijtum anima tz'el yav, aton eb' anima ix laj cot d'a juntzañxo nación ix smolb'ej sb'a. A Jehová Yajal d'a Smasanil van smolb'an eb' soldado ol ac'an oval chi'.
- ⁵ Aton eb' ix cot d'a juntzañ nación te najat, b'aj slajvic'och lum luum. A Jehová sjavi yed' syamc'ab' yic yoval sc'ool, ol satanel masanil anima d'a sat luum tic.
- ⁶ Elocab' veq'uec'oc eyav, yujto lac'anxo sjavi jun c'ual yic yoval sc'ol Jehová Syal Yuj Smasanil. A d'a jun c'ual chi', ol satjoquel masanil tas yuuj.
- ⁷ Yuj chi' jun, masanil anima, ol el yip sc'ab' eb' yuj xivelal, mañxo animaoc ol ajcan eb'.
- ⁸ Ol te xivq'ue eb'. Ol ja val jun nivan ilc'olal yed' yaelal d'a yib'añ eb'. Ol q'ue cotan, ol q'ue cuman eb' yab'an syail, icha junoc ix ix

tz'alji yune'. Toxoñej ol yil-lajoch sat eb', ol checlajel xivelal d'a sat eb'.

- ⁹ Van sjavi jun c'u yic Jehová, jun c'ual b'aj mañxo ol syamoch vaan yoval sc'ool. Toxoñej ol can tz'inan lum luum tic yuuj, ol satel masanil eb' chuc.
- ¹⁰ A d'a jun c'u chi', masanil q'uen c'anal sveei d'a satchaañ, mañxo ol yac'laj yoc q'ueen. Ol q'uic'b'ocpaxel yoc c'u ayic van sjavi, mañxo ol yac'paxlaj yoc q'uen uj.
- ¹¹ Ol yalan Jehová icha tic: Ol vac'och syaelal masanil eb' anima d'a yolyib'añq'uinal tic yuj chucal sc'ulej eb'. Ol viq'uem eb' syic'chaañ sb'a. A eb' malaj yelc'och eb' yetanimail d'a sat, mañxa jab'oc ol aj yelc'och eb'.
- ¹² Jayvañxoñej anima ol canoc, yuj chi' puralxoñej ol ilchaj eb' icha q'uen oro te vach', q'uen scot d'a Ofir.
- ¹³ Ol in tzicub'tañej satchaañ, ol viq'uel lum luum d'a yed'tal yuj yoval in c'ol a in Jehová Yajal in d'a Smasanil. Ol te cot val voval d'a jun c'ual chi'.
- ¹⁴ A eb' anima, lajan ol aj eb' icha noc' ch'ucul pechb'il, ma icha junoc ñilañ noc' calnel saclemb'ati, mañxa mach smolb'ani. Ol laj b'atcan junjun eb' anima chi' elelal d'a schoñab' yed' b'ajtac cajan.
- ¹⁵ Yalñej mach ol yamchajoc, ol tecjoc chamoc. Yalñej mach ol yac' yamchaj sb'a, ol miljoc-chamoc.

- 16 Q'uelan val och eb', ol miljoccham yuninal eb' d'a sat luum. Ol laj ic'joquelta tastac ay d'a yoltac spat eb', ol ixtaj eb' ix yetb'eyum eb'.
- 17 Ol vac'cot eb' aj Media satel eb'. A eb' chi', mañ ol och q'uelan eb' yuj q'uen plata, ma q'uen oro.
- 18 A yed' sjul-lab' eb', ol sjulancham eb' quelemtac eb'. Mañxo ol oc'laj sc'ol eb' d'a eb' cotac unin yed' d'a eb' ac' unin.
- 19 A Babilonia chi', añej vach' yilji d'a yichañ juntzañxo nación. Te ac'umtac eb' caldeo yed'oc, icha q'uen q'ueen vach' yilji, palta lajan ol ajcan icha ajnaccan Sodoma yed' Gomorra ayic in satannaqueli.
- 20 Mañxa b'aq'uiñ ol cajnaj anima d'ay. Mañxo ol yaq'uem scampamento eb' tz'ec' stañvej noc' smolb'etzal noc' ta'.
- 21 Axoñej noc' caltacte'al noc' ol aj ta'. Ol b'ud'joquel yoltac pat yuj noc' tonton yed' noc' avestruz. Ol ec' tz'itiljoc noc' c'ultaquil chiva ta'.
- 22 A d'a yoltac nivac cuartel yed' d'a yoltac palacio te vach' yilji d'a Babilonia chi', ata' ol laj oc' juntzañ noc' icha noc' oques. Van sc'och sc'ual yic satjiel jun nación chi', mañxo ol ec' tiempo, xchi Jehová.

14

Ol meltzajxoc eb' israel

¹ Ol oc'xoc sc'ol Jehová d'a eb' israel, ol schax-ioch eb' schoñab'oc. Ol ic'jocxicot eb' b'aj cajan yuj Jehová chi', ol jax eb' d'a sluum junelxo. Ay eb' ch'oc choñab'il junñej ol yutoc sb'a yed' eb',

ol javoc cajan eb' d'a scal eb' yiřtilal viřňaj Jacob chi'. ² Ay juntzař chořab' ol colvaj yic'ancot eb' israel chi' yic ol javoc eb' d'a sluum chi'. Ol ochcan juntzař eb' ch'oc chořab'il schecab'oc eb' israel d'a lum sluum Jehová. A eb' ic'jinacb'at eb' israel schecab'oc d'a yalařtaxo, ol och eb' schecab'oc eb' israel chi'. Axo eb' chuc yutejnac sb'a d'a eb' d'a yalařtaxo, ol can eb' d'a yalař smandar eb'.

Sb'uchji viř sreyal Babilonia

³ Ex chořab' Israel, ayic ol ex colchaj yuj Jehová d'a scal e cusc'olal yed' d'a eyaelal b'aj ayex och d'a checab'oc, ⁴ ol e b'itej jun b'it tic yic tze b'uchan viř sreyal Babilonia:

Ilec nab' val tas ix utaj viř ix ac'anoch co yaelal tic.
Ilec nab' val ix aj viř yuj yac'umtaquil.

⁵ Toxo ix ic'jiel yopisio viř yuj Jehová. Toxo ix cařchaj sc'ococh viř yic yopisio,

⁶ aton viř ix ac'anoch syaelal juntzařixo nación.
Max ochlaj vaan viř yixtan eb' yed' yoval sc'ool. Ilb'aj c'ol ix aj eb' yuj yoval viř chi',
maj lajvoc yixtaj eb' yuj viř.

⁷ Yuj chi' junc'olal yaj masanil anima, sb'itan eb' yuj tzalajc'olal.

⁸ A te' tzicap yed' te' c'ute' d'a Líbano, ichato stzalaj te', ichato syal te' icha tic: Atax yic ach sateli, mařxalaj mach tzoř ch'acaneli, xchi te'.

⁹ A b'aj ayec' eb' chamnac, toxořej sq'ue řilnaj eb' ul schaan viř sreyal Babilonia chi'. Ichato tz'el svayař spixan eb' chamnac chi'. A eb' yajal d'a sat lum tic d'a peca', sq'ue vaan eb'

yuj ul schaan viñ rey chi', sq'ue vaan eb' d'a yoltac strono d'a yichañ viñ.

- 10 Masanil juntzañ eb' chi', syal eb' d'a viñ icha tic: ¿Tom ix el ip a ach tic? ¿Tom lajan ach aj qued'oc?
- 11 A d'a peca' tzach ic'jichaañ yed' b'it yed' te' arpa. Axo ticnaic, ayachxo ec' d'a co cal a oñ chamnac oñ tic. Jichan ach ec' d'a a vaynub' d'a scal noc' a'ay, axo a c'u', nab'a a'ayxoñej, xchi eb' chamnac chi' d'a viñ.
- 12 Ach nit c'anal to tzach veei d'a q'uiñib'alil, ix ach yumjicot xututoc d'a satchaañ. Ato d'a sat lum tic ach javi tañnajoc. A ach ton tic ix aq'uem lañnaj juntzañ choñab'.
- 13 Ix a na' icha tic: Ol in q'uec'och d'a satchaañ. Ata' ol in b'oem in trono d'a yib'añtac q'uen sc'anal Dios. Ata' ol vac' yajalil, ol in em c'ojan d'a jun tzalan b'aj syac' molchajel d'a stojolal norte.
- 14 Ol in q'uec'och d'a yib'añ asun te chaañ ayq'uei. Lajan ol in aj yed' Dios Axoñej Ochi, xa chi.
- 15 Palta val yel, toxo ix ach emc'och d'a yed'tal chamel, ato d'a sjulalxo yich ix ach emcanc'ochi.
- 16 A val eb' tzach ilani, tz'och val q'uelan eb' d'ayach, snaan eb' uuj icha tic: ¿Mantoc a jun viñ tic tz'ac'an ib'xoc masanil anima, viñ tz'ac'anq'ue ñilnaj masanil nación?
- 17 Ix can tz'inan yolyib'añq'uinal yuj viñ, cuseltac ix ajcan junjun choñab' yuj viñ, mañxa junoc eb' ayoch preso ix yaq'uel viñ d'a libre, xchi eb' chamnac chi'.

- 18 Masanil eb' sreyal junjun nación junc'olalxo yaj eb', oyanoch sb'eyumal eb' d'a stz'eytac, munil ayec' junjun eb' b'aj mucan.
- 19 A achxo tic, najat ix ach yumjicanel icha c'alem yajb'entacxo. A a nivanil, ix yumjicanb'at d'a scal snivanil eb' viñ soldado tecb'ilchamoc, aton d'a yol jun xab' yolani q'uen q'ueen.
- 20 Mañ ol mucjoc a nivanil icha ajnac juntzañxo eb' rey, yujto ix ixtejb'at a nación, yujto ix a milcham eb' anima d'a yol a nación chi'. Mañxa b'aq'uiñ ol b'inaj iñtilal a ach chuc ach tic.
- 21 B'oocab' yed'tal b'aj ol miljoccham eb' uninal, yuj val jantac chucal sc'ulejnac eb' smam yicham eb'. Mañxo ol yac' mandar masanil yolyib'añq'uinal tic eb'. Mañxo ol b'ud'joquel sat lum tic yuj yirñtilal eb', xchi jun b'it chi'.
- 22 A val Jehová Yajal d'a Smasanil tz'alan icha tic: Ol vac'b'at yoval in c'ol d'a yib'añ Babilonia. Ol in satel jun choñab' chi'. Mañxa b'aq'uiñ ol b'inajoc, mañxa junoc anima ol can d'ay. Mañxa yuninal eb', ma yixchiquin eb' ol canoc.
- 23 B'esb'on ol ajcan in sataneli, ichato ol ec' meslab' d'ay. Axoñej noc' tonton ol aj d'ay, pañpumb'a ol ajcan a a' d'ay, xchi Jehová.

Ol satel Asiria

- 24 A Jehová Yajal d'a Smasanil toxo ix yac' sti', ix yalan icha tic: Masanil tas ix in na in c'ulej, ol in c'ulejñej.

- 25 Ol in satel eb' aj Asiria d'a in choñab'. Ol in satel eb' d'a lum jolomtac vitz d'a yol in macb'en. Ol vic'anel yaelal ayoch yuj eb' d'a eb' in choñab', mañxa b'aq'uiñ ol ixtaj eb' yuj eb' junelxo.
- 26 A jun tic, nab'il vuj d'a yib'añ masanil yolyib'añq'uinal tic. Toxo ix in na'a to ol in satel masanil nación yed' in poder, xchi Jehová.
- 27 Tato icha chi' ix aj snaan Jehová Yajal d'a Smasanil, ¿machto val junoc ol yal scachanoch vaan? Tato vach'xo yaj yuuj, ¿machto val junoc ol yal sq'uexani?

A tas alb'ilcan d'a yib'añ eb' filisteo

- 28 A d'a jun ab'il b'aj chamnac viñaj rey Acaz, ix schec Jehová valcan a in Isaías in tic icha tic:
- 29 Ex filisteo, manto ex comon tzalaj yuj b'aj ix cañchajb'at te' sjixc'ab' te' jun ix ac'anoch eyaelal. A d'a junoc noc' chan, ata' ol pitzvoquelta junoc noc' ajavchan te ay smay. Axo d'a noc' ajavchan chi' ol pitzvoquelta junocxo noc' chan ec'b'al te chuc, jelan sb'eyi ichato sjeñvi noc'.
- 30 A eb' meb'a' ay d'a smacb'en Jehová, ol va eb' d'a tzalajc'olal icha noc' calnel. A eb' malaj tas ay chi' d'ay, ol vay eb' d'a tzalajc'olal. Axo d'ayex filisteo ex tic, ol yaq'uem vejel Jehová chi' d'a e cal, axo jayvañoc ex ol ex canoc, ol ex cham yuj vejel.
- 31 Elocab' veq'uec'oc eyav e masanil ex filisteo, tzex ib'xiq'ue yuj xivelal. Yujto a d'a norte scot jun ñilañ eb' soldado icha junoc nivan

topan te' tab'. Malaj junoc tz'elcan d'a scal eb'.

³² ¿Tas ol aj co pacan d'a eb' schecjicot d'ayoñ yuj jun nación chi'? Alec d'a eb' to a Jehová ix ac'an stec'anil choñab' Sion. A eb' ayoch ilc'olal d'a scal schoñab', a d'a Sion chi' ol scol sb'a eb'.

15

A tas alb'ilcan d'a yib'añ Moab

¹ Aton juntzañ lolonel tic ix alchaj d'a yib'añ Moab:

Junñej ac'val ol satel choñab' Ar d'a yol yic Moab. Ol can tz'inan. Junñej ac'val pax ol satel choñab' Kir d'a yol yic Moab chi'. Ol can pax tz'inan.

² A eb' aj Dibón, ol q'ue eb' oq'uel d'a spatil sdiosal d'a schon jun tzalan. Ol el val yav eb' aj Moab ayic ol pojem choñab' Nebo yed' Medeba. Masanil eb' viñ vinac, ol sjoxel xil sjolom eb' viñ yed' xil sti' yuj cusc'olal.

³ A pichul ya sva ayoch yuj eb', ayic ol ec' eb' d'a yoltac b'e yed' d'a yib'añtac spat. Ol el yav eb' yuj syaelal chi'. Ol laj oc' masanil anima chi' d'a mercado. Ol tup val yal sat eb' yoq'ui.

⁴ A eb' aj Hesbón yed' eb' aj Eleale, ol sc'an colval eb'. Olto ab'chaj yel yav eb' chi' d'a Jahaza. Masanil eb' soldado yic Moab, ol el yav eb', ol el yip eb' yuj xivelal.

⁵ Tzin cus val yuj eb' aj Moab chi'. Ol b'atcan eb' lelal smasanil d'a Zoar, ol c'och eb' d'a Eglat-selisiya. Ol q'ue eb' oq'uel d'a vitzal

Luhit yed' b'aj sb'at sb'eal Horonaim. Ol el veq'uec'oc yav eb' yuj yaelal ol javoc d'a yib'añi.

⁶ Ol tup a a' ay d'a yol yic Nimrim. Ol tacjoquel añ añc'ultac, mañxa b'aj ol ilchaj jab'oc yaax.

⁷ Yuj chi' ol smolb'ej sb'eyumal eb', ol yic'anb'at eb' d'a yichañb'at jun sch'olanil b'aj ay te' b'acmam.

⁸ Ol ab'chaj yel yav eb' yuj cusc'olal masanto b'aj slajvic'och smacb'en Moab chi'. Ol ab'chajpax d'a Eglaim yed' d'a Beer-elim.

⁹ A a a' ay d'a Dimón, ol chacb'oquel a' yuj chic', palta ayto juntzañxo yaelal ol yac'cot Dios d'a yib'añ eb'. Ol yac'cot jun noc' choj ol chianb'at eb' olto el d'a Moab chi' yed' eb' pitzanto olto can d'a sat luum chi'.

16

Ol b'at scol sb'a eb' aj Moab d'a Judá

¹ Ex aj Sela ay d'a tz'inan luum, aq'ueccot noc' e calnel d'a jun yajal choñab' d'a tzalan Sion.

² A eb' ix aj Moab, tz'ec' lemnaj eb' ix d'a a' Arnón. Icha noc' much tz'el lemnaj d'a so' yuj xive-lal, icha chi' yaj eb' ix.

³ Ol yalan eb' aj Moab chi' d'a eb' aj Sion icha tic: Naec tas tzeyutej oñ e colani. A exxo tzex och co columaloc, icha junoc te te' ay yeñul d'a chimc'ualil, ichocab' ta' tzeyutej oñ e c'ub'anel d'a eyeñul. Icha junoc tas d'ac'valil, mañ chequeloc, icha chi' tzoñ eyutej a oñ van co b'at elelal tic, mañ oñ e ch'oxo'.

- 4 Chaoríecc'och cajan d'a e cal, tzoñ e c'ub'anel d'a eb' van oñ sayaneq'ui, xchi eb' aj Moab chi'. Ayic ol satel jun mach tz'ixtan eb' anima chi' yed' satanpaxel juntzañ schoñab' eb',
- 5 axo jun yirñtilalcan viñaj David ol och reyal, ol yac'an yajalil d'a scal anima d'a svach'ilal yed' d'a sjichanil. Ol yac' val och d'a sc'ool sb'oan yaj eb' anima d'a stojolal.
- 6 Cojtac val sic'lab'il tastac val syutej sb'a eb' aj Moab yac'an ac'umtaquil. Ac'umtacxoñej scomon lolon eb', palta a tas syal eb' chi', malaj jab'oc yelc'ochi.
- 7 Yuj val chi' masanil eb' aj Moab chi', ol oc' eb' yuj schoñab'. Ol cus eb' smasanil yuj juntzañ taquiñ sat uva quechquiltac scot d'a Kir-hareset, ol taccanq'ue sc'ol eb' yuuj.
- 8 Masanil te' uva d'a Hesbón yed' d'a Sibma ol ixtaxb'atoc. A d'a yalañtaxo, a eb' yajal d'a juntzañxo nación, stelvi eb' ayic syuc'an yal sat te' uva chi' eb'. A te' uva chi', tzato c'och te' d'a Jazer, sc'ochpax te' d'a lum taquiñtac val sat yed' pax d'a stitac a' mar.
- 9 Yuj chi' tzin oc' icha yoc' eb' aj Jazer yuj te' uva ay d'a Sibma. Tz'elpaxcot yal in sat yuj te' ay d'a Hesbón yed' d'a Eleale. A d'a scal tas avab'il yuj eb' chi', ata' ol och av yic oval.
- 10 A b'aj avab'il te' uva, mañxalaj av yic tzalajc'olal ol ochoc, mañxa mach ol b'itan d'a scal te', mañxapaxlaj mach ol tec'anel yal sat te'. A Jehová ol ac'an satel masanil av chi'.
- 11 Te cuspac in c'ol yuj Moab, yuj pax Kir-hareset, icha scuseltaquil yoch sjaj te' arpa.

12 Vach'chom ol b'at eb' aj Moab chi' yal sb'a d'a juntzañ lugar chaañ, masanto sc'unb'i eb', vach'chom sb'at eb' lesal d'a stemplo sdiosal, palta mañxa jab'oc tas ol yic' eb'.

13 Aton juntzañ lolonel tic yalnaccan Jehová d'a yib'añ Moab d'a pecataxo. 14 Axo ticnaic syal Jehová icha tic:

Yic val oxo' ab'il ticnaic, icha tz'aj sb'isan junoc munlajvum stiempoal smunlaji, icha chi' ol aj satel sb'eyumal Moab. Vach'chom tzij-tum eb' ticnaic, palta junxoñej b'otzañ ol ajcan eb'. Ol paticajel eb', te mañxalaj yip eb' b'aj ol scol sb'a, xchi Jehová.

17

A tas alb'ilcan d'a yib'añ Damasco

1 Aton juntzañ lolonel tic alb'ilcan d'a yib'añ choñab' Damasco: A choñab' Damasco, mañxo choñab'oc ol ajcanoc. Axoñej sc'ajil ol q'uecan b'ulan.

2 A juntzañ choñab' d'a stz'eytac Aroer, ol can tz'inan d'a junelñej, ol ochcan svalab'oc noc' molb'etzal noc'. Junc'olal ol va noc' ta'.

3 Mañxalaj choñab' ayoch smuroal d'a yol yic Efraín. A Damasco, mañxalaj yajalil. A eb' aj Siria olto can chi', q'uixvelal ol ajcan eb' icha eb' israel, xchi Jehová Yajal d'a Smasanil.

Yaelal ol ja d'a yib'añ Israel

4 A d'a jun c'ual chi', ol satel yac'umtaquil eb' yiñtilal viñaj Jacob, ol satel yip eb', ol satpaxel sb'eyumal eb'.

- ⁵ A schoñab' eb' chi', lajan ol ajcan icha b'aj toxo ix jochchaj ixim trigo, icha tz'aj sic'jiq'ue ixim jolom trigo tzato can d'a spañanil yic Refaim. Axoñej ixim sb'atcan satc'olal scani.
- ⁶ Lajan pax ol ajcan eb' icha tz'ajcan junoc te' olivo toxo ix mac'chajemta sat, d'uñquiltac tz'ajcan chab' oxeoc sat te' chi' d'a sñitac sc'ab', ma chañe' oyeoc scan d'a te' ste'al chi'. Icha chi' ol ajcanoc, xchi Jehová co Diosal a oñ israel oñ tic.
- ⁷ A d'a jun tiempoal chi', ol meltzajxoc spensar eb' israel d'a Mach B'ojinac, aton sDiosal eb' Axoñej Ochi.
- ⁸ Mañxo ol yac'och juntzañ yaltar eb' sb'onac yipoc sc'ool. Mañxalaj ol aj yelc'och juntzañ te' yechel Asera d'a yol sat eb' yed' pax juntzañ altar b'ob'il yuj eb' b'aj sñus incienso.
- ⁹ A d'a jun tiempoal chi', a juntzañ choñab' ayoch smuroal, ol can tz'inan. Icha ajnaccan tz'inan schoñab' eb' heveo yed' eb' amorreo ayic yelnac eb' elelal yuj xivelal d'a eb' quetisraelal d'a peca', icha chi' ol ajcanoc.
- ¹⁰ Yujto ix b'at co Diosal satc'olal eyuuj, aton Jun coljinac oñ, maxtzac e nacoti tato a d'ay co colnac co b'a. Yuj chi' vach'chom tzeyavej juntzañ te' eyavb'en te' vach', te' tzeyic'cot d'a ch'oc nacional,
- ¹¹ vach'chom d'a junñej c'ual tzeyac' q'uib' te' yic xumacan te' d'a jun c'u chi', palta axo yic ol javoc yaelal mañxa yañal d'a eyib'añ, malaj tas ol eyic' d'a eyavb'en chi'.
- ¹² Ob'iltac eb' soldado scot d'a juntzañxo choñab', te nivan sb'isul eb', icha sc'añ sq'ue vaan a'

mar sc'añ scot eb'. Tz'el val yav juntzañ choñab' chi' scoti, icha val sc'añ sb'at poñoljoc a' nivac a' sb'eyi.

- ¹³ Vach'chom sc'añ scot eb', palta ayic ol cachjoc eb' yuj Dios, ol b'at eb' elelal icha tz'aj yic'jib'at smatz'il ixim trigo yuj ic' d'a jolom-tac vitz. Icha tz'aj yic'jib'at lum pococ yuj chacxuxum ic', icha chi' ol aj eb'.
- ¹⁴ A d'a yemc'ualil, te ay smay eb' ajc'ol chi' quilani, palta axo yic sacb'i, mañxalaj eb' ayeq'ui. Icha chi' ol ajcan eb' tzoñ elc'ani yed' pax eb' tzoñ ixtani.

18

A tas alb'ilcan d'a yib'añ Etiopía

- ¹ Ob'iltac val jun choñab' b'aj srumumi sc'axil noc' cotac noc', aton jun choñab' ay d'a yichañb'at a' nivan a' yic Etiopía.
- ² Syac'b'at eb' schecab' d'a yib'añ a' nivan Nilo, sb'at eb' d'a yib'añ a' yed' juntzañ te' aj tzec'b'il valsoal. Ex checab', meltzajañec d'a e choñab' b'aj cajan eb' chaañ steel, eb' malaj xil snivanil, eb' ay smay sb'inaj d'a juntzañxo choñab', eb' te tec'an, eb' satanel juntzañ choñab', eb' cajan d'a lum luum macquiltac yaj yuj a' nivac a'.
- ³ Masanil ex cajan ex d'a yolyib'añq'uinal tic, ayic ol eyilan scheclajq'ue junoc yechel d'a lum jolomtac vitz, ol eyab'an spuchaj q'uen trompeta, tze maclej eyab'i.
- ⁴ Ix yal Jehová d'ayin icha tic: Junc'olal vajec' d'a ved'tal. Tzin can numan in maclan vila' tas van yuji, icha yoc c'u d'a varesma, icha

- pax yal ac'val tz'emi ayic van smolchaj sat avb'en.
- ⁵ Ayic vanxo yel xumaquil te' uva, scheclajcan te' sat, palta ayic manto ja sc'ual smolchaj sat te' chi', xicjiel te' sc'ab' malaj sat, sjuljicanel te'. Icha tz'aj xicjiel te' sc'ab' chi', icha chi' ol vutej in satanel eb' ajc'ool.
- ⁶ Toxoñej ol comon can teljab' eb' d'a jolomtac vitz chi'. A noc' chium noc' sjeñvi yed' noc' caltacte'al noc' ol chianb'at eb'. A noc' sjeñvi chi', a d'a varesma ol aj noc' ta', axo noc' caltacte'al noc' chi', a d'a ñab'ilq'uinal ol aj noc' ta', xchi Jehová.
- ⁷ A d'a jun tiempoal chi', a eb' anima chaañ steel, eb' malaj xil snivanil, eb' ay smay sb'inaj d'a juntzañxo choñab', eb' te tec'an, eb' satanel juntzañ choñab', eb' cajan d'a lum luum macquiltac yaj yuj a' nivac a', ol yic'cot yofrenda eb' d'a tzalan Sion yic b'at och eb' ejmelal d'a Jehová Yajal d'a Smasanil.

19

A tas alb'ilcan d'a yib'añ Egipto

- ¹ A juntzañ lolonel tic alb'ilcan d'a yib'añ Egipto: Ilec nab' sjavi Jehová. Ayq'ue d'a yib'añ jun asun. Yelc'olal sb'eyi sb'at d'a Egipto. Tz'ib'xiq'ue juntzañ scomon diosal eb' anima chi' d'a yichañ Jehová chi', xivpax eb' anima chi'.
- ² Syalan Jehová icha tic: Ol vac' spoj sb'a eb' aj Egipto chi', ol yac'lanq'ue oval eb' junjun. A eb' vach' yac'ani, ol yac'laj oval eb'. Axo juntzañ choñab', ol syamlaj sb'a d'a oval, ol yac'pax oval juntzañ eb' yajal.

- 3 Ol vac' somchajb'at spensar eb'. Ol ixtaxb'at masanil tas nab'il yuj eb'. Yuj chi' ol yal sb'a eb' d'a comon dios, d'a eb' ajb'aal, d'a spixan chamnac yed' d'a eb' ajchum.
- 4 Van valancani to ol vac'och junoc rey te ov d'a Egipto, ilb'ajc'ool ol aj eb' anima yuuj, xchi Jehová Yajal d'a Smasanil.
- 5 Ol tup a' nivan Nilo, taquiñ ol ajcan b'aj sb'ey a' chi'.
- 6 A a' sc'ab' tz'elcani, ol tup pax a', ol q'ue sjab' b'aj sb'ey a' chi'. Masanil a' tz'el yoc d'a Egipto chi', jab' jab'il ol em a' masanto ol tup a'. A te' aj yed' añ añc'ultac sq'uib' d'a sti' a', ol tacjoqueloc.
- 7 Masanil añ añ ay d'a stitac a' Nilo chi' yed' masanil tas avab'il ta', ol sateloc.
- 8 Masanil eb' yamum chay d'a a' Nilo chi' yed' eb' syaq'uem schimpa d'a yol a', ol el yav eb' yoc' yuj cusc'olal, ol cus eb' yujto van stup a'.
- 9 Ol chab'axq'ue sc'ol eb' sb'oan ch'al lino. Axo eb' sjalani, ol somchajcanel eb'.
- 10 Ol tac sc'ol eb' sb'oan c'apac c'apac. Ol somchajpax eb' smunlajvum eb'.
- 11 Yelxo val malaj spensar eb' yajal yaj d'a choñab' Zoán. A eb' yac'um razón viñ rey te jelan d'a Egipto chi', mañxa yopisio spensar eb' chi'. Tzato scomon tec'b'ej sb'a eb' yalan d'a viñ rey chi' icha tic: A oñ tic, yiñtil oñ eb' jelan spensar, yiñtilal oñ can eb' rey, xchi eb'.
- 12 Ach sreyal Egipto, ¿b'ajtil ay eb' tz'ac'an a razón, yic syal eb' d'ayach tas nab'il d'a yib'añ Egipto yuj Jehová Yajal d'a Smasanil?

- 13 A eb' yajal d'a choñab' Zoán, malaj spensar eb'. A eb' yajal d'a choñab' Menfis, ix yac' sb'a eb' musansatil. A juntzañ eb' yajal chi' ix cuchb'anb'at eb' aj Egipto d'a tas mañ vach'oc.
- 14 A Jehová ix ac'anoch somc'olal d'a scal eb', aton eb' tz'ic'anb'at eb' aj Egipto chi' d'a tas mañ vach'oc. Masanil tas sc'ulej eb', lajan icha junoc uc'um añ xeji, tz'ec' ch'umch'onoc.
- 15 Mañxa eb' aj Egipto chi' syal scolan schoñab', vach'chom b'eyum, ma meb'a', vach'chom nivan yelc'ochi, ma malaj yelc'ochi, mañxa junoc mach stec'b'ej sb'a.
- 16 A val d'a jun tiempoal chi', masanil eb' aj Egipto chi', icha eb' ix ix ol aj eb', yujto ol el yip eb' yuj xivelal ayic ol yilan eb' sc'och yaelal ol yac'b'at Jehová Yajal d'a Smasanil d'a yib'añ eb'. 17 Ol te xivq'ue eb' yuj eb' aj Judá ayic ol snaancot eb' tas ol yutoc Jehová chi' syamc'ab'an eb' aj Judá chi'. 18 A d'a jun tiempoal chi', ay oye' choñab' d'a Egipto chi' ol alan sti' eb' israel, ol yac'an sti' eb' d'a Jehová Yajal d'a Smasanil chi'. A d'a scal juntzañ choñab' chi', ay jun scuchan Schoñab' C'u.
- 19 A d'a jun tiempoal chi', ay jun yaltar Jehová ol b'ochaj d'a yol smacb'en Egipto chi'. Axo d'a slac'anil smojonal smacb'en chi', ata' ol b'ochajcanq'ue jun q'uen q'ueen yuj yic'jichañ Jehová. 20 A jun chi' ch'oxnab'il ol ajcan d'a eb' aj Egipto yic snajicot Jehová Yajal d'a Smasanil yuj eb'. Ayic ol el yav eb' yuj eb' tz'ac'anoch syaelal, ol sc'anan scolval Jehová chi' eb', ol coljoc eb' yuuj.
- 21 A Jehová, ol yac' yojtaquejel sb'a d'a eb' aj Egipto chi'. Ol nachajel yuj eb' tas yaj Jehová chi'. Ol och

eb' ejmelal d'ay, ol sñusan silab' eb', ol yac'anpax yofrenda eb'. Ol yac'an sti' eb' d'ay, ol sc'anab'ajan eb' tas syal chi'. ²² Ayic toxo ix ac'ji syaelal eb' aj Egipto chi' yuj Jehová, ol meltzajxoc eb' d'ay, ol oc'xoc sc'ol d'a eb', ol coljocxi eb' yuuj.

²³ A d'a jun tiempoal chi', ay jun nivan b'e ol b'at d'a Egipto chi' masanto ol c'och d'a Asiria. Yuj chi' a eb' aj Asiria yed' eb' aj Egipto chi', ol yal sc'och eb' d'ay junjun. A cha macañ anima chi', junxoñej ol aj yoch eb' ejmelal d'a Jehová.

²⁴ A d'a jun tiempoal chi', a eb' israel, junñej ol yutoc sb'a eb' yed' eb' aj Egipto yed' pax eb' aj Asiria chi'. Yuj eb' ol yac' svach'c'olal Jehová d'a masanil yolyib'añq'uinal. ²⁵ A Jehová Yajal d'a Smasanil, ol yac' svach'c'olal d'a yib'añ eb'. Ol yalan icha tic: Svac' in vach'c'olal d'a yib'añ in choñab' Egipto yed' d'a yib'añ Asiria b'ob'il vuuj yed' d'a yib'añ Israel sic'b'ilel vuuj, xcham Jehová chi'.

20

Ix ac'ji ganar Egipto yed' Etiopía yuj Asiria

¹ A viñaj Sargón sreyal Asiria, ix schech'at eb' soldado viñ yed' jun yajalil eb' d'a choñab' Asdod, yic syac'an oval eb' d'ay. Ix yac' ganar jun choñab' chi' eb'. ² A d'a jun tiempoal chi', ix yal Jehová d'ayin Isaías in tic icha tic: Iq'uel a pichul ya sva ayoch chi' uuuj yed' a xañab', xchi.

Ix in c'anab'ajan in c'ulan icha ix yal chi', ix vic'anel in xañab' yed' in pichul chi', axoñej yol in pichul ix cani. ³ Ix lajvi chi', ix yalan Jehová icha tic: A viñ in checab' aj Isaías tic, oxe' ab'il ix b'eyec' viñ d'a yoc. Malaj xañab' viñ ayochi, añej pax yol

spichul viñ ayochi. A jun tic, ch'oxnab'il yaj d'a Egipto yed' d'a Etiopía. ⁴ Yujto ol ic'jocb'at eb' aj Egipto yed' eb' aj Etiopía chi' yuj eb' aj Asiria. Ol ic'jocb'at eb' icham anima yed' eb' quelemtac. Ayic ol ic'jocb'at eb' chi', malaj xañab' eb' ayochi, malaj pax spichul eb', b'eranelta syoop eb' yic tz'ac'ji q'uixvelal eb'. ⁵ A eb' anima ayoch Egipto yed' Etiopía yipoc sc'ool, ol xivq'ue eb', ol q'uixvoc eb' yuj tas ol ujoc chi'. ⁶ A d'a jun tiempoal chi', a eb' anima cajan d'a stitac a' mar, ol yal eb' icha tic: Ilec nab' tas tz'aj eb' ayoch yipoc co c'ool, aton eb' b'aj ix cala' to tzoñ scol eb' d'a viñ sreyal Asiria: ¿Machto val ol oñ colan ticnaic? xcham eb', xchi Jehová.

21

Alb'ilcan tas ol aj satel Babilonia

- ¹ Alb'ilcan juntzañ lolonel tic yuj lum tz'inan luum d'a sti' a' mar:
Icha junoc chacxuxum ic' tz'ec' d'a lum Neguey, icha chi' ol aj scot eb' milvajum d'a lum tz'inan luum te ay smay.
- ² Ayxo smay jun tas sch'ox Dios vil tic: Ay eb' smeltzajoch yac' chucal d'a yetanimail. A eb' milvajum, smilvajñej eb'. Ex aj Elam yed' ex aj Media, b'at ochañec oyan d'a spatic choñab' Babilonia, tzeyac'an oval yed'oc. A Jehová ix ac'an sti' to ol yac' lajvoc yaelal ix yac'och jun nación chi'.
- ³ Yuj tas ix vil chi' tzin ec' b'acb'on yuj vab'an syail icha tz'aj junoc ix ix tz'alji yune'. A yuj tas svab' chi' tzin somchajchaañ, yuj tas svil chi' mañxo in animaoc svab'i.

- ⁴ Toxoñej somson yol in jolom, tzin ib'xi yuj xive-lal. Te chucxoñej in c'ool svab' yuj tas ay smay. Junjun c'u, ayic numnonxo sq'uic'b'i, tzin te tzalaj val, palta axo ticnaic, toxoñej tzin te xiv yuj tas svil tic.
- ⁵ Ix vilani, toxo ix b'o juntzañ mexa, vach'xopax yaj b'aj tz'em c'ojan eb' avtab'il. Van sva eb', syuc'an a' eb', axo d'a jun rato chi', ix och jun av icha tic: Ex yajalil eb' soldado, aq'uec lista e b'a yed' e maclab' jul-lab', xchi ix vab'i.
- ⁶ A Jehová ix alan d'ayin icha tic: Ixic, ac'och junoc macvajum, yic vach' syal masanil tas syila'.
- ⁷ Ayic syilan viñ scot junoc carruaje toc'b'il yuj chavañoc noc' chej, mato ay anima ayq'ue d'a yib'añ noc' b'uru, ma d'a yib'añ noc' camello, scham val yilan viñ tas yaji, xchi Jehová chi'.
- ⁸ A jun viñ macvajum chi', ix el yav viñ ix yalan viñ: A b'aj tzin maclej tic Mamin, ayinñej ec' d'a junjun c'u yed' d'a junjun ac'val, tzin macvaji.
- ⁹ Axo ticnaic, svil scot jun carruaje toc'b'il yuj chavañ noc' chej, a jun mach ayq'ue d'a yol carruaje chi', a tz'alan icha tic: Ix ac'ji ganar Babilonia. Ix sateli. Masanil scomon diosal eb' ix poj'b'ati, choc' ix ajcanem d'a sat luum, xchi, xchi viñ macvajum chi'.
- ¹⁰ Ab'ec ex vetchoñab', a ex ix ex tec'jiem icha ixim trigo yuj eb' aj Babilonia chi', a tas ix val tic d'ayex, aton tas ix vab' yuj Jehová Yajal d'a Smasanil, aton co Diosal a oñ israel oñ tic.

A tas alb'ilcan d'a yib'añ Edom

- 11 Aton lolonel tic alb'ilcan d'a yib'añ Edom: Ay junoc eb' aj Edom chi' ix avajcot d'ayin: ¿Jantacto sc'an sacb'i ach macvajum? ¿Jayeto hora q'uic'to? xchi.
- 12 Ix in tac'vi icha tic: Vanxo sacb'i, palta elañchamel ol q'uic'b'ocxi. Tato tza nib'ej tza c'anb'ejxi, ixic ol xo ul a c'anb'ejxi, xin chi d'ay.

A tas alb'ilcan d'a yib'añ Arabia

- 13 Aton juntzañ tic alb'ilcan d'a yib'añ Arabia: Ex choñvajum aj Dedán, a ex tzex vaycan d'a caltac te' d'a Arabia,
- 14 elañec e cha eb' ay staquiñtial, tzeyac'an a' yuq'uej eb'. A ex cajan ex d'a choñab' Tema, elañec b'aj tz'ec' eb' sb'at elelal, tzeyaltan vael d'a eb'.
- 15 Yujto van yel eb' elelal d'a q'uen espada te jay ye yed' jul-lab' van sjuljieli, aton b'aj ov yac'an oval.
- 16 Ix yalan Jehová d'ayin icha tic: Yic val jun ab'il ticnaic, icha tz'aj sb'isan stienpo junoc munlajvum, a val ta' ol satel snivanil yelc'och choñab' Cedar.
- 17 A eb' aj Cedar jelan sjulvaji, jayvañxoñej eb' ol canoc. A in Jehová e Diosal in a ex israel ex tic, a in svala', xchi.

22

A tas alb'ilcan d'a yib'añ Jerusalén

- ¹ Aton juntzañ tic alb'ilcan d'a yib'añ jun choñab' ay d'a ch'olan b'aj sch'oxji tas nab'il yuj Jehová, syalan icha tic:

¿Tas tzex ic'ani yuj chi' e masanil tzex q'ue d'a yib'añ pat?

² Toxoñej tzex q'ue somnajoc, veq'ueq'ui yel eyav yuj eyac'an q'uiñ. A eb' anima chamnac d'a e cal, mañoc yuj q'uen espada chamnac eb', mañoc pax d'a scal oval chamnac eb'.

³ Masanil eb' eyajalil, ol b'at eb' elelal, palta ol yamchaj eb' yic mantzac julvaj eb'. A val eb' soldado te tec'an, najat ol b'atcan eb' elelal, palta ol yamchajñej eb'.

⁴ Yuj chi' sval icha tic: Elañec d'a in tz'ey, yujto tzin nib'ej tzin oc' val sic'lab'il. Mañ e na tas tzeyutej eyac'an snivanil in c'ool yuj jantac yaelal ol javoc d'a yib'añ in choñab'.

⁵ Yujto a Jehová Yajal d'a Smasanil, toxo ix yala' to ol ja val jun c'ual nivan xivc'olal, somc'olal yed' yaelal d'a yib'añ lum ch'olan b'aj sch'oxji tas nab'il yuuj. Ol mac'joquem lañaj smuroal choñab'. Ol laj tac'voc lum vitz yel yav eb' cajan d'a choñab' chi'.

⁶ A eb' aj Elam, van sb'oan sjul-lab' eb', ayxoq'ue eb' d'a yol scarruaje, ayxopaxq'ue eb' d'a yib'añ schej. Axo eb' aj Kir, van yic'ancharañ smaclab' jul-lab' eb'.

⁷ Masanil juntzañ lum ch'olquiltac vach' yilji, b'ud'anxo lum yuj carruaje. Axo eb' ayq'ue d'a yib'añ chej, vanxo yac'an oval eb' d'a spuertail e choñab'.

⁸ A tas yipc'olal yaj yuj Judá, toxo ix sateli.

A d'a jun tiempoal chi', ix eyil juntzañ yamc'ab' yic oval molb'il d'a jun nivan pat scuchan Spatil

Te te' yic Líbano. ⁹⁻¹⁰ Eyilnac pax tzijtum spojelal smuroal schoñab' viñaj David. Ix e pojanem juntzañ pat chi' yuj eyac'anoch yipumaloc smuroal chi'. Ix eyac'an b'ud'joc jun yed'taltaxon a a' b'aj smolchaj d'a yalañ. ¹¹ A d'a scal chab' muro ix e b'o jun yed'tal a'. Axo ta' ix b'atcan a' ay d'a yol jun yed'tal ay d'a pecatax chi'. Palta maj nachajel eyuuj to a Jehová van yac'ancot juntzañ yaelal chi'. Atax d'a peca' naan yuuj, palta malaj jab'oc yelc'och d'a e sat.

¹² A d'a jun c'ual chi', a Jehová Yajal d'a Smasanil, a' tzex avtani yic tzex oq'ui, tzex cusi, tze joxanel xil e jolom, tzeyac'anpaxoch pichul ya sva'i yic tze ch'oxanel e cusc'olal yuj e chucal, palta max yal-laj e c'ool.

¹³ A tas tze c'ulej to tzeyac' q'uiñ d'a tzalajc'olal, tze milanham noc' vacax yed' noc' calnel. Tzex va val, tzeyuc'an añ. Tzeyalan icha tic: Coñ vaec, cuq'uec añ, caq'uec co gana, talaj chamnac oñxo q'uic'an, xe chi.

¹⁴ Axo Jehová Yajal d'a Smasanil, ix sch'ox sb'a d'ayin, ix yalan d'ayin: Mañ ol vac' nivanc'olal jun schucal pensar eb' tic, palta to ol in satel eb', a in Jehová Yajal in d'a Smasanil svala', xchi.

Lolonel d'a viñ yilumal spalacio viñ rey

¹⁵ A Jehová Yajal d'a Smasanil ix alan d'ayin: Ixic, b'at il viñaj Sebna yilumal spalacio viñ rey, tzalan d'a viñ icha tic:

¹⁶ ¿Tas tza c'ulej d'a tic? ¿Mach ix ac'an opisio a b'oan jun yed'tal chamnac d'a jun tzalan tic,

tzolanpaxoch a b'a d'a sat q'uen q'ueen b'aj
ol ach canñej tic a naani?

- 17 Vach'chom nivan elc'och alani, palta a in Jehová
in ol ach in julcanb'at d'a najat. Yed' val
jantac vip ol ach in yamani,
- 18 ol ach in julcanb'at b'alb'on icha junoc tas c'olan
c'olan. Te najat ol ach b'atcan d'a jun lum
luum te levan sat. Ata' ol ach chamoc, ol
satel carruaje tz'ac'an snivanil elc'och chi'.
Tzac' val q'uixvelal eb' etmunlajvumal d'a
spalacio viñ a reyal chi'.
- 19 Ol ach viq'uel d'a opisio tic, ol ach in julancanel
b'aj ayach ec' tic.
- 20 A d'a jun c'ual chi', ol vavtejcot viñ in checab' aj
Eliaquim yuninal viñaj Hilcías.
- 21 Ol vac'och a pichul yic opisio chi' d'a viñ yed'
a cincho yic a b'inajnaquil. Ol vac'ancan
opisio chi' d'a viñ. Icha junoc mamab'il ol
aj viñ d'a scal eb' cajan d'a Jerusalén tic yed'
d'a eb' aj Judá.
- 22 A d'a yol sc'ab' viñ ol vac'och sllaveal spalacio eb'
yiñtilalcan viñaj David. Malaj mach ol yal
smacan puerta ol sjac viñ, malaj pax mach
ol jacan puerta ol smac viñ.
- 23 Te vach' ol vutej vac'anoch viñ d'a yopisio
chi', icha val tz'aj slavuxajcanoch junoc tas
d'a sat pat. Ol b'inajcan viñ d'a scal eb'
sc'ab'yoc.
- 24 Masanil eb' sc'ab'yoc smam viñ yed' yiñtilal,
nivan ol aj yelc'och eb' yuj viñ. Ichato al
ol ajcanoch eb' d'a yib'añ viñ. Icha tz'ajoch
locan lum chenxalu yed' masanil yamc'ab'

yic junoc pat d'a junoc te' locte' mac'b'ilochi,
 icha chi' ol ajoch eb' d'a viñi.

- 25 A d'a jun c'ual chi', a jun te te' vach' yaj
 smac'chajoch chi', ol elta chocnaj te'. Ol
 emta tañnaj te' d'a sat luum, ol pojcanb'at
 masanil tas locanoch chi' d'a te'. A val
 Jehová tz'alan d'ayin, xchi viñaj Isaías chi'.

23

A tas alb'ilcan d'a yib'añ Tiro

¹ Aton juntzañ lolonel tic alb'ilcan d'a yib'añ
 Tiro:

Ex ic'um b'ey barco yic Tarsis, elocab' eyav yuj
 ilc'olal, yujto toxo ix satel choñab' Tiro.
 Mañxa junoc pat ix cani, mañxa b'aj syal
 spixchajoch te' barco chi'. Ato d'a Chipre ix
 alchaj jun tic eyab'i.

² Ex cajan ex d'a stitac a' mar yed' ex choñvajum
 aj Sidón, ix ex can tz'inan, a ex ton e chec-
 nacb'at eb' e manvajum d'a sc'axepalec' a'
 mar.

³ Sc'och eb' e manvajum chi' d'a Egipto, smanan
 ixim trigo eb' tz'el d'a stitac a' Nilo. Sla-
 jvi chi' schoñanxi ixim eb' d'a juntzañxo
 choñab'. Aton d'a spatic chi' tzeyic' e ganar.

⁴ Ex aj Sidón, q'uixvañec, yujto a jun choñab'
 b'inajnac yuj sjelanil yec' d'a yib'añ a' mar,
 ol yal icha tic: Lajan in ajcan icha junoc ix
 ix malaj yune', malaj b'aj sq'uib'tzitej junoc
 vinac, ma ix unin, yujto ix satel eb' masanil,
 xcham Tiro chi'.

- 5 Ayic ol c'och yab'ixal jun tic d'a Egipto, ol och eb' anima d'a ilc'olal yuj tas ix uji d'a jun choñab' chi'.
- 6 Ol yalan eb' icha tic: Elocab' eyav yuj cusc'olal ex cajan d'a sti' a' mar, c'axpajañec ec' d'a Tarsis, xcham eb'.
- 7 ¿Tom mañoc jun choñab' tic aytaxon d'a peca', jun b'aj tz'ochřej q'uiñ? ¿Tom mañoc jun tic b'aj sb'at eb' anima, b'at cajnaj eb' d'a juntzañxo choñab' najat ay?
- 8 ¿Mach ix naanq'ue jun tic d'a yib'añ choñab' Tiro, jun choñab' to yicřej eb' rey yaji? A eb' choñvajum, nivac vinac eb', te nivan yelc'och eb' d'a yolyib'añq'uinal tic.
- 9 A Jehová Yajal d'a Smasanil ix naani, yuj yic'jiem masanil eb' syic'chaañ sb'a yed' eb' jelan d'a sat lum tic.
- 10 Ex aj choñab' Tarsis, toxo ix lajviel jun choñab' b'aj tzex xid'ec' choñval. A ticnaic munlajañec d'a sat lum, icha syutej sb'a eb' aj Egipto.
- 11 Ix yac'b'at sc'ab' Jehová d'a yib'añ a' mar, ix yac'an ib'xocq'ue masanil choñab'. Ix yalani to smac'jiem lañaj masanil choñab' ayoch smuroal d'a yol yic Canaán.
- 12 Ix yalanpax Jehová chi' d'a eb' aj Sidón icha tic: Actejec eyac'anoch juntzañ e q'uiñ, yujto lajan ix ex ajcan icha junoc ix cob'es ix ixtaji. Vach'chom tzex b'atcan d'a Chipre, palta mañ ol eyic'laj eyip ta', xchi Jehová chi'.
- 13 Ilec'b'at slum eb' aj Babilonia, aton ol ac'ancanoch Tiro scajñub'oc noc' caltacte'al

noc'. Ol sb'oq'ue juntzañ yed'tal eb' soldado chaañ tz'aj d'a spatictac Tiro chi'. Ol laj smac'anem lañnaj juntzañ nivac palacio eb', ol satanel eb'. Mañoclañ eb' aj Asiria ol c'ulan jun chi'.

14 Ex ch'umum barco yic Tarsis, elocab' eyav yuj cusc'olal, yujto toxo ix em lañnaj jun choñab' ayoch yipoc e c'ool.

15 A d'a jun tiempoal chi', a Tiro 70 ab'il ol b'atcan satc'olal icha sq'uinal junoc viñ rey. Ato yic ol lajvoc 70 ab'il chi', ichato chi' ol javoc d'a yib'añ icha syal jun b'it sb'itaj d'a jun ix ajmul ix, syalan icha tic:

16 Ach ajmul ix, mañxa mach tzach naancoti. Ic'b'at arpa, b'at ach ec' d'a yoltac choñab'. Te vach' tzutej ac'an sjajil arpa chi'. Tza b'itan tzijtumoc b'it, talaj ayto mach tzach naancoti, xchi jun b'it chi'.

17 Ayic ol lajvoc 70 ab'il chi', a Jehová ol ac'anxi choñvaj eb' aj Tiro chi'. Ol syamanxioch eb' yac'anxi chucal yed' masanil eb' rey ay d'a sat lum tic. 18 Palta a jantac tas ol yac' ganar eb', ol ochcan yicoc Jehová. Mañ ol sic'chajb'atoc, palta to ol ac'joc d'a eb' tz'ac'an servil Jehová chi', yic vach' nivan svael eb' smana', smanan pax spichul eb' te vach'.

24

Yaelal ol javoc d'a sat lum tic

1 A Jehová ol mesan sat lum lum tic. Toxoñej ol can b'eran lum. Ol laj svuch'chitan sat lum tic, ol spechan saclem masanil eb' cajan d'a lum.

- ² Lajan ol ajcan eb' sacerdote yed' eb' comon anima. Lajan ol ajcan eb' viñ patrón yed' eb' viñ smunlajvum. Lajan ol ajcan eb' ix patrona yed' eb' ix smunlajvum, eb' smanvaji yed' eb' schoñvaji, eb' tz'ac'an majanil yed' eb' smajnani, eb' tz'ac'an b'ocal yed' pax eb' sb'ocani.
- ³ Toxoñej ol can b'eran luum, yujto ol satel masanil tas vach' ay d'a sat luum. A Jehová ix alani, ol elñejc'ochoc.
- ⁴ Ol tacjoc luum, mañxo vach'oc ol aj yilji luum. Masanil yolyib'añq'uinal tic ol tacjoqueloc, masanil eb' nivac vinac ol satel eb'. ⁵ Ol ix-taxb'at lum luum tic yuj eb' cajan d'ay, yujto maj sc'anab'ajej eb' icha sleyal. Ix spitej sb'a eb' d'a schecnab'il Dios. Ix yixtejb'at jun strato Dios chi' eb' sb'onac d'a yichb'anil.
- ⁶ Yuj chi' ol cotcan jun catab' d'a yib'añ lum luum tic yuj eb' cajan d'a sat luum. Ol yab' val syail eb', ol satel eb'. Jayvañxoñej eb' ol canoc.
- ⁷ Mañxalaj yal sat te' uva ol canoc, yujto ol tacjoquel te' snunal. Cusc'olalxoñej ol aj ec' eb' tz'ac'an q'uiñ.
- ⁸ Mañxalaj q'uiñ b'aj ol c'añ tañb'il yed' te' arpa. Mañxalaj anima ol b'oan q'uiñ chi'.
- ⁹ Mañxa mach ol uc'voc añ ayic slaj och b'it. A añ añ chi', c'a'xo ol aj yuc'ji añ ol yab' eb' tz'uc'antaxoni.
- ¹⁰ A jun choñab' b'aj ay eb' anima sq'ueñej somnaj yac'an q'uiñ, ol can tz'inan. Mañxa junoc pat b'aj ol yal yoch junoc anima.

- 11 A eb' anima, ol oc' eb' d'a yoltac calle, yujto mañxa añ añ. Ol lajvoquel tzalajc'olal d'a sat luum.
- 12 A juntzañ choñab' ol ixtaxb'atoc, ol pojbb'at spuertail.
- 13 Jayvañxoñej anima ol can d'a junjun nación d'a sat luum tic. Ichaxoñej tz'ajcan junjunocxo sat te' olivo yed' te' uva ayic smolji sat te' d'a schaelal, icha chi' ol ajcan eb' anima chi'.
- 14 A eb' olto can chi', ol el yav eb' yuj tzalajc'olal. Ol ab'chaj yel yav eb' b'aj tz'em c'u. Ol b'itan eb' yujto ol yil jantac yipalil Jehová eb'.
- 15 A eb' cajan b'aj sjavi c'u yed' juntzañxo choñab' ay d'a stitac a' mar, ol yal vach' lolonel eb' d'a Jehová sDiosal Israel.
- 16 Ol ab'chaj sb'itan eb' b'aj slajvic'och lum luum, yuj yic'jichaañ sb'i Jehová te tojol.
- Palta a in svala': Ay, ob'iltac in, van in lajviemi. A eb' ixtum anima chi', mañxa scachnab'il eb'.
- 17 A val juntzañ eb' cajan d'a sat lum tic, ol javoc nivan xivc'olal d'a yib'añ eb'. Ay jul yed' yaal ol laj em d'a yol sb'e eb'.
- 18 A eb' sb'at elelal yuj xivelal chi', a d'a yoltac jul ol b'at tañaj eb'. Tato tz'elxi eb' d'a jul chi', axo d'a yaal scanxi eb'. Ol cot jun nivan yaxñab' d'a satchaañ, axo yipumal lum luum tic, ol tzicub'tañajoc.
- 19 Ol ib'xoc val luum sic'lab'il, ol tzicub'tañaj luum, ol laj q'ue ñiq'uuljoc luum, choc' ol aj luum.
- 20 Toxoñej ol ec' ch'umch'on luum icha junoc uc'um añ, icha yec' xexxon junoc lechpat yuj ic'. Yujto a smul eb' anima, ix te alb'i

d'a yib'añ luum. Yuj chi' ol telvoccan luum, mañxa b'aq'uiñ ol q'ue vaan luum.

- 21 A d'a jun tiempoal chi', a Jehová ol ac'anoch syaelal eb' yajal tz'ec' d'a cal ic' d'a chaañ yed' eb' yajal d'a sat luum tic, ol ac'jococh syaelal eb' d'a tic.
- 22 Ol molb'aj eb' icha smolb'aj junoc ñilañ eb' presovum d'a yol junoc olan. Ol macchaj eb' junoc tiempoal. Ol lajvoc chi' ol ac'jococh syaelal eb'.
- 23 A d'a jun c'ual chi', a Jehová Yajal d'a Smasanil, ol yac' yajalil yed' jantac stziquiquial d'a tzalan Sion, aton d'a Jerusalén d'a yichañ eb' yichamtac vinaquil schoñab'. Yuj stziquiquial chi', a q'uen uj yed' c'u mañxo ol checlaj yoc, ichato ol q'uixvoccanoc.

25

B'it yic aloj vach' lolonel d'a Dios

- 1 Mamin Jehová, in Diosal ach. Ol val vach' lolonel d'ayach, yujto ix aq'uelc'och tas satub'tac nab'il uuj, ix aq'uelc'och tas alb'ilcan uj d'a peca'.
- 2 Icha junoc b'ulañ q'uen q'ueen ix ajcan juntzañ choñab' uuj. A choñab' te tec'an, ix laj em lañajoc. Ix aq'uem lañaj spalacio eb' ch'oc nacional, mañxa b'aq'uiñ ol b'ochajxiq'ueoc.
- 3 Yuj chi', a juntzañ nación te tec'an, ol ach yic'chaañ, aton juntzañ maj oc' sc'ol d'a yetanimail, ol xivpax eb' d'ayach.

- 4-5 Yujto a d'ayach scol sb'a eb' meb'a', tzach colvaj d'a eb' ay tas tz'och yuuj d'a scusc'olal. A eb' anima te chuc, lajan val eb' icha yaxriab' ay yic'al. Lajan pax eb' icha sc'ac'al yoc c'u d'a chimc'ualil. Palta a ach tzoñ a c'ub'ejel icha junoc q'uen q'ueen. Icha chi' tz'aj ic'anem yac'umtaquil eb' ch'oc nacional chi'. Icha tz'aj siclab' yoc c'u ayic tz'och svevenal asun, icha chi' tz'aj ac'anoch vaan eb' chuc chi' yel yav.
- 6 A d'a tzalan Sion tic, ol sb'o junoc nivan vael Jehová Yajal d'a Smasanil, ol yac'an d'a masanil nación. A schib'ejal jun vael chi' ec'b'al te vach', te vach' pax yal sat uva ol uc'joc.
- 7 A d'a jun tzalan tic ol yiq'uel jun c'apac Jehová, jun c'apac smusan sat masanil choñab', aton scusc'olal eb' yed' smañ pensaril eb'.
- 8 Ol yac' lajvoc chamel Jehová d'a junelñej. Ol sucanel yal sat eb' anima smasanil, ol yac' lajvoc jantac sq'uixvelal schoñab' d'a masanil yolyib'añq'uinal tic. Aton Jehová tz'alan jun tic.
- 9 A d'a jun c'ual chi' ol cal icha tic: A Jehová co Diosal tic, aton cac'nacoch yipoc co c'ool, a coljinac oñ. Coñ tzalajec, yujto a ix oñ colani, xco chama.
- 10 A Jehová ol tañvan lum tzalan Sion tic. Yacb'an axo choñab' Moab van stec'jiem d'a yed'tal icha tz'aj stec'jiem añ ac d'a scal stza' noc' noc'.
- 11 Ichato ol to yaq'uel lian sc'ab' Moab chi', icha yac'an sc'ab' junoc smac'an a a', vach'chom

ol to yac' yip, palta ol satel yac'umtaquil yuj Jehová.

¹² Masanil smuroal juntzañ nivac choñab', ol em lañnaj yuj Jehová. Choc' ol ajcanem vecan d'a sat luum.

26

B'it yuj yac'chaj ganar oval

¹ A d'a jun c'u chi', ol co b'itej jun b'it tic d'a yol smacb'en Judá, xchi icha tic:

Ay val jun co choñab' te tec'an b'aj vach' co colan co b'a. A val Jehová ix b'oanq'ue smuroal jun co choñab' chi'.

² Jaquec spuertail co choñab' tic yic tz'och jun choñab'il eb' anima tojol spensar, te c'anab'ajum paxi.

³ Mamin Jehová, a ach tzac'ñej sjunc'olal eb' tec'anñej spensar, yujto a achñej ayach och yipoc sc'ool eb'.

⁴ Ayocab'ñej och Jehová yipoc co c'ool, yujto añej syal oñ scolan d'a masanil tiempo.

⁵ A tz'ic'anem eb' ac'umtac, eb' cajan d'a jun choñab' syic'chaañ sb'a. Mañxalaj tz'aj yelc'och eb', ichato tz'emc'och sat eb' d'a cal pococ.

⁶ A ticsaic stec'jiem jun choñab' chi' yuj eb' emnaquil, yuj eb' meb'a', xchi jun b'it chi'.

⁷ Ach Mamin, tojolñej tzutej. A ach tza tojolib'itej sb'e eb' tzach c'anab'ajani.

⁸ Mamin Jehová, sco b'eyb'alej juntzañ b'eyb'al syal a c'ayb'ub'al. A val tas sco nib'ej to naan achñej cuuj.

- 9 Añej d'ayach ayoch co pensar d'a junjun ac'val, axo d'a q'uiñib'alil sco tañvej a ch'oxan a b'a. Añej yic tzac'ancot yaelal d'a yolyib'añq'uinal tic, ol sc'ayb'an sb'a eb' anima sb'eyb'alan tojolal.
- 10 Vach'chom tz'oc' a c'ol d'a eb' chuc, palta max sc'ayb'ej sb'a eb' sc'ulan tojolal. Vach'chom d'a scal eb' anima vach' spensar cajan eb', palta añeja' sb'eyb'alan chucal eb'. Malaj yelc'och a poder d'a eb'.
- 11 Mamin Jehová, vach'xo yaj syaelal eb' uuj, palta max nachajel yuj eb'. Yilocab' eb' yic tza xajanan a choñab', q'uixvocab'el eb'. Satocab'el eb' yuj yoval a c'ool vach'xo yaj d'a eb' ajc'ol yajoch d'ayach.
- 12 Mamin Jehová, uuj vach' ol oñ ajoc, yujto uuj syic' sb'a masanil tas sco c'ulej.
- 13 Mamin Jehová co Diosal, ay juntzañxo eb' ix och cajaloc, palta snachajel cuuj to a achñej Cajal ach.
- 14 A eb' chi' chamnacxo eb', mañxo ol pitzvoclej eb'. Mañxa b'aq'uiñ ol ilchaj eb', yujto toxo ix ac'och syaelal eb'. Ix a satel eb' d'a junelñej. Mañxa b'aj ol nachajcot eb'.
- 15 Mamin, a ach ix ac' levanb'oc co mach'en yic vach' tzach ic'jichaañ, a ach ix a nitzb'at stz'acañil.
- 16 Mamin, d'a scal syaelal ix ach co sayeq'ui. Ayic ix ac'anoch co yaelal chi' yuj co vach'iloc, ix oñ lesalvi d'ayach d'a emnaquilal.
- 17 Mamin, icha val junoc ix ix toxo val tz'alji yune', vanxo stacq'ue sc'ol ix yuj syail, icha chi' ix co c'ulej d'a ichañ.

- 18 Icha syail yalji unin, icha chi' ix aj cab'an syail, palta malaj unin ix alji d'ayoñ. Nab'añej ix cab' syail, maj oñ colchajoc, malaj quirítal ol cajan sat luum tic.
- 19 Mamin, a eb' a chamnac ol pitzvocxi eb'. Ol pitzvocq'ue eb' vetchoñab'. A eb' ichato vaynac d'a yol luum, ol el svayañ eb', ol el yav eb' d'a tzalajc'olal. Mamin Jehová, uuj ol pitzvocxi eb' chamnac chi', icha tz'aj sq'ueul tas avab'il d'a lum luum d'a q'uiñib'alil yuj yal ac'val.
- 20 Ex vetchoñab', ochañec d'a yol e pat, tze macan e pat chi' ayic tzex och chi'. C'ub'ejequel e b'a b'ela, masanto ol ec'b'at yoval sc'ol Jehová,
- 21 yujto ol elta Jehová b'aj ay, yic syac'anoch syaelal masanil anima cajan d'a sat lum tic yuj schucal eb'. A lum luum tic mañxo ol sc'ub'ejel eb' milb'ilcham d'a luum, palta ol checlajoc machtac miljinaccham eb'.

27

Ol el eb' israel d'a libre

¹ A val d'a jun c'ual chi', ol yac'lab'ej yespada Jehová, te al, te ay smay, jay pax ye, yic ol yac'anoch yaelal d'a yib'añ noc' leviatán, aton noc' chan jelan sb'ey yolyonoc, syac'an yip noc' sb'at elelal. Ol mac'joccham noc' dragón chi' yuj Jehová, noc' ay d'a yol a' mar.

² A d'a jun c'ual chi' ol yal Jehová icha tic:
B'itejec te' snunal uva vach' sat syac'a'.^{27.2}

27.2 **27:2** A te' uva sb'inaj chi' d'a juntzañ versículo chi' d'a tic aton choñab' Israel sch'oxcot te'. Syala' to te xajan choñab' Israel chi' yuj Jehová.

- 3 A in Jehová in tzin tañvej te', cotac scal svac'anoch yal te'. Tzin tañvej te' d'a c'ualil yed' d'ac'valil, yic vach' malaj tas tz'ic'an te'.
- 4 Mañxa voval aycot d'a te'. Tato ay te' q'uiix, ma comon añc'ultac d'a scal te', tzin tec'satoc, tzin ñusantz'a d'a junelñej.
- 5 Tato snib'ej eb' ayoch ajc'olal d'a in choñab' chi' sc'anan in colval, ochocab' eb' junc'olal ved'oc, xchi Jehová chi'.
- 6 A d'a yic b'aq'uiñ, a eb' choñab' yiñtilal viñaj Jacob, ol yic'xi yip eb'. Yuj eb' ol yac'xicot svach'c'olal Dios d'a yolyib'añq'uinal tic. Lajan ol aj eb' icha junoc te te' svolani, syac'an xumaquil te', mañ jantacoc pax sat te' syac'a'.
- 7 A Dios maj yac'och yaelal d'a yib'añ eb' israel icha ix yutej yac'anoch d'a eb' yajc'ol eb'. Mañ masaniloc eb' israel smilnacchamoc, icha yutejnac smilancham masanil eb' miljinaccham eb' israel chi'.
- 8 Ix yac'och syaelal eb' schoñab' Jehová, aton yic ix yac'an oval eb', ayic ix ic'jipaxb'at eb' d'a ch'oc nacional. Icha tz'aj yic'jib'at tastac yuj oval ic' scot d'a stojolal b'aj sjavi c'u, icha chi' ix aj yic'jib'at eb' schoñab' chi'.
- 9 Palta jun, ol ac'joc nivanc'olal smul eb' yiñtilal Jacob chi', añej tato choc' ol yutejcan masanil sq'ueenal yaltar scomon diosal eb', icha tz'aj spojb'at q'uen pulub' ayic spolji q'ueen, tato mañxa pax junoc te te' yechel Asera ol canoc, ma altar yic incienso yuj yic'jichaañ

- scomon diosal eb'. Tato icha chi' ol sc'uloc eb', ol sucjoc sat smul eb'.
- 10 A juntzañ choñab' te tec'an, ol sateloc. Icha te' pat mañxa yajal, mañxalaj anima, cuseltacxoñej ol ajcanoc. Axoñej noc' noc' ol va d'ay. Ol em cutzan noc', ol sc'uxel xil te te' noc', jixc'ab'tac ol ajcan te'.
- 11 Axo yic ol tacjoquel te', ol laj cot loc'oljoc te' sc'ab', axo eb' ix ix ol molb'an te' c'atzitzal. A jun choñab' tic, malaj jab'oc spensar. Yuj chi' a Jehová b'ojinac eb', mañxo ol cus yuj eb', mañxo ol oc' sc'ol d'a eb'.
- 12 A d'a jun c'ual chi', ay val tas ol sc'ulej Jehová, ichato ol tec'voc trigo. A jantac mach'il yuuj b'aj ichato ol tec'voc trigo chi', ol cotñej d'a a' Éufrates masanto d'a smojonal Egipto. Palta a exxo israel ex tic, junjunal ol ex sic'jocchaañ yuuj.
- 13 A d'a jun c'u chi', ol pujoc jun q'uen nivan trompeta chaañ sjaj. A eb' ic'b'ilcanb'at d'a Asiria yed' d'a Egipto, ol javoc eb' yic tz'och ejmelal d'a Jehová d'a jun tzalan yic ejmelal ay d'a Jerusalén.

28

Yab'ixal choñab' Samaria

- 1 Ob'iltac choñab' Samaria, nivan yelc'och d'a yol sat eb' uc'um añ d'a yol yic Efraín. Yelvanub' yaj d'a jun ac'lic yax sat. Lajan pax icha corona xumactac van stacji d'a sjolom eb' toxo ix te cham yuj añ añ. A eb' cajan d'a Samaria chi', añej uq'uel añ syac' eb'.

- ² A Jehová ix sic'anel jun viñ vinac te tec'an, te jelan d'a oval. Ol javoc viñ yed' yip, icha yaxriab' calan yed' q'uen sach'at. Ol javoc viñ icha chacxuxum ic' smac'an chaari tas-tac, icha pax yic syac'an yoval a' b'eyuma' yic tz'el a' b'aj sb'eyi. Yuj yip viñ chi', ol em lañnaj choñab' Samaria chi'.
- ³ A jun choñab' nivan yelc'och d'a eb' uc'um ari chi', ol steq'uem jun viñ ay yip chi'.
- ⁴ A jun choñab' ay d'a pañan te yax sat vach' yilji chi', aton jun lajan icha junoc taquiñ corona chi', ol satjoqueloc. Icha val sat te' higo spet eluli, elarichamel slojib'at yuj junoc mach tz'ilani, icha chi' ol aj jun choñab' chi'.
- ⁵ A d'a jun c'u chi', a Jehová Yajal d'a Smasanil, icha junoc corona te vach' yilji, icha chi' ol aj d'a eb' anima olto can d'a schoñab'. Icha stzalaj junoc mach yed' scorona, icha chi' ol aj stzalaj eb' yed' Jehová.
- ⁶ A Jehová chi' ol ac'an sna eb' juez yic vach' ol yutoc eb' sch'olb'itan yaj eb' anima. Ol yac' pax yip eb' soldado yic stañvan schoñab'.

A tas alb'ilcan d'a yib'añ Jerusalén

- ⁷ A eb' viñ sacerdote yed' eb' viñ schecab' Dios, tz'ec' ch'umch'on eb' viñ uq'uel añ, squistalax eb' viñ yuj yoval añ chi'. Ayic sq'ue añ d'a sjolom eb' viñ schecab' Dios chi', scomon naanq'ue eb' viñ yalanel slolonel Dios, axo eb' viñ sacerdote chi', max sb'olaj yaj eb' anima eb' viñ d'a stojolal.

- 8 Masanil smexa eb' viñ mictac sat, xejtac sat yuj eb' viñ, mañxa jab'oc sat smexa eb' viñ chí' vach'.
- 9 Syalan eb' anima vuj a in tic: ¿Mach snib'ej jun vinac tic sc'ayb'ej? ¿A am d'a eb' vanto yel d'a yim, aton eb' maxtzac chuni?
- 10 ¿Tas yuj jab'jab'il yalan viñ d'ayoñ, icha svulvon eb' unin vanto yel sti'? xchi eb'.
- 11 Tato malaj sgana eb' yab'ani, a Dios ol ac'lab'an eb' ch'oc nacional yalan d'a eb', ichato toñej ol vulvon eb' ol yab' eb'.
- 12 Aton d'a eb' b'uchvajnac chi' alb'il icha tic: Ina val ic'oj ip tic, yic'ocab' yip eb' c'unb'inac, siclab'ocab' sc'ol eb', xchi Jehová, palta maj schalaj yab' eb'.
- 13 Yuj chi', a slolonel Jehová ol alchaj d'a eb' d'a jab'jab'il icha svulvon eb' unin vanto yel sti'. Yuj chi', ayic ol b'eyec' eb' pac'jab' ol aj stelvi eb', ol echnaj eb', ol can eb' d'a yaal, ol ic'jocb'at eb' d'a ch'oc nacional.
- 14 Ex yajal eyaj d'a Jerusalén tic, ex b'uchumtac, ab'ec val slolonel Jehová:
- 15 Yujto ix eyal icha tic: Ay co lajti' yed' yajalil chamel, yuj chi' ayic ol javoc tas ol oñ sataneloc icha a' eluma', malaj tas ol oñ ic'anoc, yujto a juntzañ lolonel es ix cac'och yipoc co c'ool, ol co col co b'a d'ay, xe chi.
- 16 Yuj chi', a Jehová Yajal tz'alan icha tic: Ol vaq'uem junoc mach yipumaloc Sion. A jun chi' sic'b'ilel vuuj, malaj b'aq'uiñ ol sateloc, te nivan yelc'ochi, lajan icha junoc q'uen q'ueen tz'emcan d'a yesquinail junoc pat. A

- eb' tz'ac'anoch yipoc sc'ool, malaj b'aq'uiñ ol can eb' d'a q'uixvelal.
- 17 A d'a Sion chi', ol vac'lab'ej in tojolal icha tz'ajem ch'añ cuerda, ma plomo yic yechel pat, xchi Jehová chi'. Palta a es ix eyac'och yipoc e c'ool chi', a q'uen sacb'at ol sataneloc. Axo b'aj tze col e b'a chi', a a' eluma' ol cuchanb'atoc.
- 18 A e lajti' ix eyac' yed' yajalil chamel chi', ol sate-loc. Ayic ol ja jun icha eluma' d'a eyib'añ chi', ol ex can d'a yalañ yuuj.
- 19 Ayic ol javoc d'a juntac el, ol ex cuchjocb'at yuuj. Junjun q'uiñib'alil, ma c'ual d'ac'val ol ja d'ayex. Ayic ol eyab'an yab'ixal jun chi', ol ex ib'xocq'ueoc.
- 20 Lajan ol ex aj icha junoc mach svay d'a junoc ch'at tzapan steel yed' junoc c'u' lod'an sat.
- 21 Icha yutejnac Jehová yac'an oval d'a lum svitzal Perazim yed' d'a lum yac'lical Gabaón, icha chi' ol yutoc sc'ulan junoc tas satub'tac, junoc tas mañ tañvab'iloc eyuuj.
- 22 A ticnaic jun, mañ ex b'uchvajoc, yic vach' max nivtaj eyaelal. Ix vab' tas ix yal Jehová Yajal d'a Smasanil. Toxo ix sna'a to ol satel masanil smacb'en jun choñab' tic.
- 23 Maclejec eyab' tas ol vala', scham val eyab'an in lolonel:
- 24 A junoc viñ sb'oan smunlajel yic tz'avvi, mañocñej d'ocoj lum syac' viñ yed' q'uen arado, mañ toñejoc pax ste choc'b'itej lum viñ yed' q'uen rastrillo.
- 25 Ayic toxo ix b'o luum, syavan yiñatil añ eneldo viñ yed' añ comino, syavan pax ixim trigo

- viñ d'a stzotal. Axo d'a stitac syavej ixim cebada viñ yed' ixim avena, icha b'aj smoj yavchaji.
- 26 A Dios tz'ac'an nachajel yuj viñ tas tz'aj smunlaji.
- 27 Yujto a añ eneldo chi', max tec'chaj añ, max ec' pax junoc carreta d'a yib'añ añ comino chi'. Toñej smac'jiel añ eneldo chi' yed' junoc te te', axo añ comino chi', smac'chaj añ yed' junoc te' jixc'ab' te'.
- 28 A ixim trigo stec'ji ixim, syal yec' junoc carreta d'a yib'añ ixim, palta tato añeja' yec' te' d'a yib'añ ixim, spoj ixim sat chi'.
- 29 Icha chi' syutej Jehová Yajal d'a Smasanil snaan tas ol sc'ulej. Satub'tac yilji tas nab'il yuuj, tz'elñej'och yuj sjelanil.

29

- 1 Ay..., ob'iltac val choñab' Jerusalén, scuch Yaltar Dios, b'aj ec'nac cajan viñaj David. Ec'ocab' juntzañ q'uiñ tz'ec'taxoni.
- 2 A Dios ol ac'anoch eb' anima d'a jun choñab' tic d'a ilc'olal yed' d'a cusc'olal. Ol laj c'acvoc eb' yab'an syail. Axo jun choñab' tic, icha junoc altar ol ajcan d'a yichañ Dios.
- 3 Ol scheccot soldado Jehová yic tzul yoyan sb'a eb' d'a spatictac Jerusalén tic, ol sb'oanoch jun muro eb' b'aj ol och oyan d'a spatictac chi'. Ol sb'oanpaxoch sb'achte' eb' yic syac'an oval eb' yed'oc.
- 4 Ol ac'joc telvoc Jerusalén, ichato ol ec'can telan d'a sat luum, axo d'a sat lum chi' ol lolong'ue eb' aj choñab' chi'. Toxoñej ol q'ue b'ulñaj

eb' slolon d'a cal pococ, icha slolon junoc mach yed' spixan chamnac.

- ⁵⁻⁶ Axo ol ajoc, elañichamel ol yac'och yaelal Jehovahá d'a yib'añ masanil eb' ayoch ajc'olal d'a Jerusalén tic. Ol mac'vaj c'u, ol ec' quixcab', ol ec' nivac oval ic'ñab' ayxo smay sc'añi yed' nivac c'ac' satanel tastac. A eb' ajc'ol chi', mañxo jantacoc sb'isul eb', palta lajan ol ajcan eb' icha lum pococ. A eb' tzex ixtani, ol ic'chajcanb'at eb' icha tz'aj yic'chajb'at smatz'il ixim trigo yuj ic'.
- ⁷ Masanil juntzañ choñab' mañxo b'ischajb'enoc chi', aton eb' tz'ac'an oval yed' jun choñab' scuch yaltar Dios, oymajnac eb' d'a spatic, spojanem smuroal eb', lajan ol yutoc sb'a eb' icha junoc mach ay tas svayichej d'ac'valil.
- ⁸ A mach ay svejel svayichej sva'i, palta axo yic tz'el svayañ, añaña' yoch svejel. Ma icha mach stacji sti' svaycani, axo d'a svayich, syuq'uej a' syila', palta axo yic tz'el svayañ, añaña' stacji sti', taquiñ q'uulinac yol sjaj. Icha chi' ol aj yelc'och juntzañ choñab' mañxo b'ischajb'enoc ayoch yac'an oval yed' tzialan Sion tic.
- ⁹ Ex aj Jerusalén, b'eyañecñej yed' e mañ pensaril, ichato max eyil jab'oc. Ec'añecñej quetcon icha uc'um añ, vach'chom malaj añ tzeyuq'uej.
- ¹⁰ Yujto a Jehovahá ix ac'ancot jun nivan vayañ d'a eyib'añ. Axo eb' syaloch sb'a schecab'oc

- Dios tz'ılan tas sjavi d'a eyib'añ chi'. A Jehová ix macan spensar eb', icha tz'aj smacchaj sat junoc mach svay yed' junoc c'apac.
- 11 Yuj chi' masanil tas syal eb' schecab' Dios, lajan ol ajcan icha tas tz'ib'ab'ilcan d'a junoc tas, palta to macan, ayoch selloal. Tato tz'alchaj d'a junoc mach syal yavtani: Avtej jun um tic, tato xchi d'ay, syalan icha tic: Max yal-laj vavtani, yujto macan, ayoch selloal, xchi.
- 12 Tato tz'ac'chajpax d'a junoc mach to max yal yavtani: Avtej jun tic, tato xchi d'ay, syalani: Max yal-laj vavtani, xchi.
- 13 Yuj chi' ix yal Jehová d'ayin icha tic: A juntzañ anima tic, stz'ac yal eb' to tzin yic'chañ eb', stz'acan yal eb' to ay velc'och d'a yol sat eb', palta axo val spensar eb' najat yaj-canel d'ayin. Stz'ac yaq'uem sb'a eb' d'ayin, palta añej juntzañ schecnab'il eb' anima snaq'uei, a syac' eb' c'ayb'ajoc.
- 14 Yuj chi' a juntzañ tas satub'tac yilji ol in ch'ox yil jun choñab' tic, toxoñej ol sat sc'ol eb' yuuj. A sjelanil eb' jelan yed' yaj pensaril eb' aj pensar, ol sateloc, xchi Jehová.
- 15 Ob'iltac val eb' te vach' syutej sc'ub'anel tas nab'il yuuj yed' tastac sc'ulej eb' d'a elc'altac d'a Jehová yalani. Syalan eb' icha tic: Malaj mach tzoñ ilani, malaj mach tzoñ ojta-caneli, xchi eb'.
- 16 Palta a ex tic, q'uexañ tzeyutej. ¿Tocval lajan lum tz'acb'il lum yed' mach stz'acani? ¿Tom syal yalan lum d'a mach stz'acan chi' icha tic: Mañoc ach ix in a tz'aca'? Mato syal lum

icha tic: A ach tic mañ ojtacoc tas tza c'ulej,
¿tocval xchi lum d'ay?

Alb'ilcani to ol colchaj choñab' Israel

- 17 Quenxoñej val tiempo ol ochcan lum yax luum
b'aj sb'o munlajel, axo lum b'aj sb'otaxon
munlajel chi', ol ochcan lum yax lumal.
- 18 A d'a jun c'ual chi', a eb' max ujitaxon yab'ani, ol
yab' eb' yavtaj junoc tas tz'ib'ab'il. Axo eb'
max uji yilani, ol yil eb', ichato ol ic'chajelta
eb' d'a scal q'uic'alq'uinal.
- 19 A eb' emnaquil yaji, ol te tzalaj eb' d'a Jehová. A
eb' te meb'a', ol te tzalaj eb' d'a sDiosal Israel
Axoñej Ochi.
- 20 A eb' malaj yelc'och yetanimail d'a sat, ol lajvo-
quem eb'. A eb' pit syutej sb'a, mañxo junoc
eb' olto canoc. A eb' añej chucal sna'a, ol
satel eb',
- 21 aton eb' snaanq'ue esal lolonel d'a spatic yetan-
imail. Aton eb' scachan eb' juez yic max
ac'jioch syaelal eb' chuc, syac'an es eb' yic
mañ tojoloc tz'aj sb'o yaj d'a eb' malaj smul.
- 22 Yuj chi' a Jehová sDiosal Israel, Jun coljinaccanel
viñaj Abraham, a tz'alan icha tic: A ticnaic
ex in choñab', ex yiñtilal viñaj Jacob, mañxa
b'aj ol ex q'uixvoc, mañxa b'aj ol chacb'oc e
sat yuj q'uixvelal.
- 23 Yujto a eb' eyiñtilal ol yil eb' tas ol in c'ulej d'a
scal, ol yojtaquejel eb' to A inxoñej Ochi,
nivan ol aj velc'och d'a yol sat eb', a in e
Diosal in israel ex tic.

24 A eb' ayoch d'a somc'olal, ol sc'ayb'ej jelanil eb',
a eb' b'uchumtac ol scha yab' c'ayb'ub'al eb',
xchi Jehová.

30

Ob'iltac eb' snib'an scolval Egipto

¹ Ix yalan Jehová icha tic:

Ob'iltac eb' anima tz'ec' val d'a yib'añ. Tzijtum
tas sna eb' d'a yol yico', max yal eb' vab'i.
Comonñej sb'o junoc trato eb' sch'ocoj,
mañoc in pax svac' sc'ulej eb'. Yuj chi' te
nivan tz'aj smul eb' d'a yib'añ.

² Elañchamel sb'at eb' d'a Egipto, max sc'anb'ej eb'
d'ayin. Snib'ej eb' scolji yuj yipal viñ sreyal
Egipto chi', syac'anoch eb' yipoc sc'ool.

³ Palta a scolval jun viñ rey chi', q'uixvelal ol
utajcan eb' yuuj, ol somchajcanq'ue eb' yuj
scolval jun nación chi'.

⁴ Vach'chom ayb'at eb' schecab' eb' d'a choñab'
Zoán yed' d'a choñab' Hanes,

⁵ q'uixvelal ol utaj eb' yuj Egipto chi'. Malaj jab'oc
tas ol yic' eb' d'ay, mañ ol colvaj jab'oc d'a
eb'. Añej to ol q'uixvoccanel eb' yuuj, xchi
Jehová.

⁶ A tas ix yal Jehová yuj noc' noc' ay d'a yol yic
Neguev: A d'a jun lugar chi' te ay smay. Ata'
cajan noc' choj, jantac yoc' noc' ta'. Ay noc'
ajavchan yed' noc' chan sjeñvi. Ata' tz'ec'
noc' chej yed' noc' camello scuchanb'at
sb'eyumal choñab' Judá yic syac'an silab'oc
d'a Egipto, palta a jun nación chi' max colvaj
jab'oc.

- 7 A jun nación chi' max yal-laj yuuj, max techaj scolvaji, yuj chi' svac' sb'iej icha tic: Noc' te ay smay yel yav, palta malaj tas syal yuuj, xchi Jehová.
- 8 Ix yalan Jehová d'ayin icha tic: A ticnaic tz'ib'ejcan masanil tas van valan tic d'ayach d'a yichañ eb' etchoñab' tic, yic scan yab'ixal d'a eb' d'a junelñej, yic snaanñejcot eb'.
- 9 A eb' anima tic, te pit eb', yiñtilal esalvum eb'. Malaj sgana eb' syab' in checnab'il a in Jehová in tic.
- 10 Syalan eb' d'a eb' in checab' icha tic: Mañ eyal d'ayoñ tas ix ac'ji eyil chi'. Mañ eyal lolonel yic tojolal. A sco c'ana' to añej lolonel sco nib'ej scab'i, a tzeyala'.
- 11 Elañec d'a yol co b'e. A co Diosal a oñ israel oñ tic Axoñej Ochi, mañxo eyalcot d'ayoñ, xchi eb', xchi Jehová.
- 12 Yuj chi', a in e Diosal in a ex israel ex tic to A inxoñej Ochi, sval icha tic: A ex tic ix e patiquejel jun cachnab'il, axo pitalil yed' chucal tzeyac'och yipoc e c'ool.
- 13 Yuj chi' a eyaelal ol em d'a eyib'añ yuj e mul chi', lajan ol aj icha junoc muro pojeltacxo, tz'eyanxoeq'ui. Yalxoñej janic' ol em lañnajoc.
- 14 Ol ex satjoquel icha junoc nivan xalu smac'jipojoc, mañxa nivanc'olal d'ay. Axo stitac lum chi', mañxa jab'oc syal yoch lechlab'il, maxtzac yalpax yic'jib'at jab'oc tzac'ac' d'a cusinu yed'oc, xchi Jehová.

- 15 A Cajalil, aton Jehová co Diosal a oñ israel oñ tic Axoñej Ochi, a tz'alan icha tic: Meltzajañec d'ayin. Aq'uec in och yipoc e c'ool. Mañ ex och ilc'olal. Icha chi' ol aj e colchaji, xchi. Palta max e cha eyab'i.
- 16 Añej to tzeyal icha tic: Maay, a oñ tic ol oñ q'ue d'a yib'añ chej, ol oñ b'at elelal, xe chi. Yel-ton tzeyala', ol ex b'at elelal chi'. Tzeyalan-pax icha tic: Ol oñ q'ue d'a yib'añ noc' chej jelan sb'eyi, xe chi. Palta yelxo ec'b'al jelan sb'ey eb' eyajc'ol chi' d'a eyichañ.
- 17 Añej d'a jun pitañ eb' ajc'ol chi', jun mil ex ol ex el elelal. Vach'chom añej ovañoc eb' ajc'ol chi', ol ex el elelal e masanil d'a eb'. Jayvañexxoñej ol ex canoc, icha scan liñan junoc te te' d'a jolom vitz, ma icha bandera d'a chon tzalan, xchi Jehová chi'.

A yoq'uelc'olal Dios d'a schoñab'

18 Palta te nivan tz'oc' sc'ol Jehová d'ayex, tañvab'il ex yuuj. Tato vach' tzeyutej e b'a, ol oc' sc'ol d'ayex, ol ex yac'an nivanc'olal, yujto tojol toni. A eb' tz'ac'anoch Jehová chi' yipoc sc'ool, te vach' yic eb'. 19 Ex aj Sion, ex cajan ex d'a Jerusalén, mañxo ol ex oc'oc. A Jehová ol oc' sc'ol d'ayex ayic ol yab'an yel eyav. Ayic ol eyalan e b'a d'ay, ol tac'voc d'ayex d'a elañchamel. 20 Vach'chom tzex ec' d'a scal syaelal yuj Dios Cajal, palta e c'ayb'umal yaji. Mañxo ol sc'ub'ejel sb'a d'ayex, palta ol eyil yed' e sat. 21 Tato ol ex el d'a e b'e, tzex b'at d'a e vach', ma d'a e q'uexañ, ol eyab' yalji jun lolonel d'a e patic icha tic: Mañ ex b'at ta',

ina sb'at b'e tic, b'atañec d'ay, xchama. ²² Ol e pa-tiquejel juntzañ yechel nab'a plata yed' e comon dios ayoch oro d'ay, ol eyumancanel icha c'alem yajb'entac yilji. ²³ Ichato chi' b'ian, ol yac'ancot ñab' Jehová chi' d'a yib'añ tas tzeyavej, te vach' ol ajoc. A noc' e vacax d'a jun tiempoal chi', toxoñej ol actajcan noc' b'aj ol vaoc. ²⁴ A noc' e vacax yed' noc' e b'uru smunlaji, vach' ixim cebada ol sc'ux noc'. ²⁵ Ayic ol c'och sc'ual yem laññaj yed'tal eb' eyajc'ool, ayic ol cham eb' smasanil, tzijtum a' nivac a' ol elta secnaj d'a jolomtac vitz yed' d'a tzalquiltac. ²⁶ Axo yoc q'uen uj, icha yoc c'u ol ajcanoc. Axo pax yoc c'u chi', uquel ol aj yoval yoc. Icha val yoc uqueoc c'ual ol aj jun c'ual chi'. A val ta' ol b'oxoc sc'ol schoñab' Jehová yuuj. Ichato ol spich yechen eb' lajvinac yuuj.

Yaelal ol javoc d'a yib'añ Asiria

- ²⁷ Ilecñab' scot Jehová d'a najat. A yoval sc'ool lajan icha te' c'ac' sq'ue ñilñion yoc. Ayic sloloni, lajan icha te' c'ac' stz'ab'at tastac yuuj.
- ²⁸ Yuj slolonel chi' satel eb' ajc'ool, icha val junoc nivan eluma' tz'el d'a smelemal, sq'uec'och a' d'a sjaj eb'. Ol ic'jocb'at eb' ayoch ajc'olal d'ay, icha yel smatz'il ixim trigo yuj ic' ayic schayaj ixim. Ichato ol ac'jococh sfreno eb' anima chi', yic tz'ic'jib'at eb' b'aj ol satel yuj Jehová chi'.
- ²⁹ Palta a exxo tic, ol ex b'itanoc, icha tzex b'itan d'ac'valil ayic tz'och q'uiñ ayic tze naancot tas aj yelnaccot eb' e mam eyicham d'a Egipto. Tzalajc'olal eyico', icha ayic tze

pu'an e flauta ayic tzex q'ue d'a stzalanil stemplo Jehová Scolumal Israel.

- 30 Ol yac' Jehová ab'chaj sjaj, chaañ yel yav, ol sch'oxanel spoder yed' yoval sc'ool, icha te' c'ac' satanel tastac yed' nivac ic' ñab' yed' sc'añ c'u yed' sacb'at.
- 31 Ayic ol yab'an sjaj Jehová eb' aj Asiria, ol te xiv eb', ichato ol mac'joc q'uichaj eb' yuuj yed' sq'uen c'ococh.
- 32 Ayic ol spajanoch juntaqueloc sc'ococh Jehová d'a eb' aj Asiria chi', ol och tañb'il yed' arpa yuj eb' schoñab'. Te ay smay jun oval ol och d'a Asiria yuj Jehová chi'.
- 33 Yujto toxon b'ob'il jun yed'tal viñ sreyal Asiria yed' eb' soldado yuj Jehová, b'aj ol tz'a snivanil eb'. A jun yed'tal chi' te levan sat, jul pax yich, b'ud'an yed' te' c'atzitz. A Jehová ol ac'anoch sc'ac'al yed' slolonel, ol q'ue ñilñon yoc icha azufre.

31

Cachnab'il d'a eb' sna scolji yuj Egipto

- 1 Ob'iltac eb' b'at c'ananc scolval Egipto. A eb' soldado yic Egipto chi', te nivan sb'isul noc' schej eb' yed' scarruaje, te ay pax yip eb'. A juntzañ chi' syac'och eb' yipoc sc'ool, palta max q'ue q'uelan eb' d'a Jehová sDiosal Israel Axoñej Ochi, max sc'anpax scolval eb' d'ay.
- 2 Palta te jelan pax Jehová chi', ol yic'cot somc'olal d'a yib'añ eb'. Max ec'b'at tas syal d'a spatic

jun choñab' chuc yed' d'a spatic eb' scolvaj
d'a eb' sc'ulan chucal chi'.

- ³ A eb' aj Egipto chi' animañej eb', mañ Diosoc eb'. Axo noc' schej eb', noc'ñej val noc', tocval espíritu noc'. Yuj val chi' jun, ayic ol yic'ancharañ sc'ab' Jehová, ol telvoc eb' colvajum, ol telvoc pax eb' scolji, junñej ol aj scham eb'.
- ⁴ A Jehová Yajal d'a Smasanil ix alan d'ayin icha tic: Ayic tz'el yav noc' nivac choj, ayic van schianb'at junoc calnel noc' toxo ix yic'a', maxtzac xivlaj noc' ayic tz'el yav eb' tañvum calnel xib'tani, vach'chom tzijtum eb' tzoymaj d'a spatictac noc'. Icha chi' ol vutej in b'a, malaj mach syal in scachanoch vaan yic tzin emul in col tzalan Sion.
- ⁵ Icha syutej noc' much stañvan yune' d'a yol so', tz'ec' jeñeñoc noc' d'a yib'añ, icha val chi' ol vutej in tañvan choñab' Jerusalén, ol in tañvej, ol in colani, xchi.
- ⁶ Ex vetisraelal, meltzajañec d'a Jehová b'aj pit ix eyutej e b'a.
- ⁷ Yujto ayic ol e chacanel juntzañ yechel ix e b'o yuj e pitalil, aton juntzañ yechel b'ob'il yed' q'uen plata yed' q'uen oro,
- ⁸ ol telvoc Asiria yuj q'uen espada mañ animaoc ol ac'lab'anoc. Ol elcan lemnaj eb' soldado, axo eb' ol yamchajoc, ol ochcan eb' checab'oc.
- ⁹ Yuj val xivelal, ol b'at viñ sreyal eb' elelal yed' eb' yajalil eb' soldado, ol yactejan sbandera eb'. A Jehová ay yic altar d'a tzalan Sion, a

tz'alan jun tic, a yoval sc'ol tz'och sc'ac'al d'a Jerusalén.

32

A viñ rey tojol

- ¹ Ay val jun viñ rey ol ac'an yajalil d'a stojolal, ay pax eb' yajal d'a yalañ smandar viñ te vach' ol yutej yac'an yajalil.
- ² Junjun eb', ichato co columal ol aj eb' d'a jun oval ic' yed' d'a jun oval ic' riab'. Icha a a' d'a lum taquiñ sat, ma icha yeñul junoc q'uen nivan tenam d'a tz'inan luum, icha chi' ol aj eb'.
- ³ A eb' anima ichato max uji yilani, ol yil eb'. Axo eb' ichato max uji yab'ani, ol scha yab' eb'.
- ⁴ A eb' mañ chamoc snaan tas syala', ol tojlb'oc spensar eb'. Axo eb' tz'el squeec sloloni, ol b'o slolon eb'.
- ⁵ A junoc anima amancotan, mañxo ol alchaj vach'il. Axo junoc mach jelan smusan sat eb' anima, mañxa jab'oc ol aj yelc'ochi.
- ⁶ Yujto a eb' anima amancotan chi', añej pensar malaj yelc'och syal eb'. Añej chucal sna' sc'ulej eb' d'a spensar chi', snib'ej eb' smac'vaji, syalan chucal lolonel eb' d'a spatic Jehová. Max siej jab'oc tas eb' d'a eb' tz'och svejel yed' d'a eb' ay staquiñtial.
- ⁷ A eb' ixtum anima chi', syic' yip eb' yuj tas sc'ayb'ej d'a chucal, snaanq'ue chucal eb'. Tz'ixtaj eb' meb'a' snib'ej sb'o yaj yoval yuj yes eb'.
- ⁸ Axo eb' vach' sc'ool elb'enñej yuuj, yuj svach'il eb' chi', vach'ñej tz'elc'och eb'.

A scachnab'il eb' ix ix

- 9 A exxo ix ex tic, a ex te junc'olalñej eyajeq'ui, malaj tas tze na'a, ab'ec val tas ol val d'ayex.
- 10 A ticnaic malaj tas tze na'a, palta jun, yab' val icha tic junab', tzex xivq'uei, yujto mañxalaj sat avb'en ol yac'a', mañxa sat te' uva ol molchajoc.
- 11 A ex val malaj jab'oc tas tze na' tic, xi-vañec, iq'uequel e pichul vach' ayoch eyuuj. Aq'uecoch pichul ya sva'i, yic tze ch'oxaneli to ayex och d'a syaelal.
- 12 Ch'oxequel e cusc'olal chi', yujto ix ixtaxel lum e luum yax sat b'aj te vach' tz'aj avb'en.
- 13 Yujto axoñej te' q'uiix yed' añ añc'ultac ol q'uib'canq'ue d'a yol co choñab' yed' d'a yoltac juntzañ pat b'aj tz'och q'uiñ yic tza-lajc'olal.
- 14 A spalacio eb' viñ nivac yajal, cuseltac ol ajcanoc, ol can tz'inan schoñab' eb' viñ. A choñab' vach' yajoch smuroal, ol ochcan svaynub'oc noc' noc'. Ata' ol yic' yip noc' caltacte'al b'uru d'a tzalajc'olal, ol laj va noc' vacax ta'.
- 15 Palta ayic ol javoc Yespíritu Jehová d'a quib'añ junelxo, a lum taquiñ luum, ol yaxb'ocxi sat luum. Jantac sat avb'en ol yac'xi d'a luum.
- 16 Axo d'a masanil lugar, ol b'eyb'alaj tojolal yed' vach'ilal.
- 17 Yujto sb'eyb'alaj tojolal chi', yuj chi' ay junc'olal, tzalajc'olal yed' vach' pensaril d'a masanil tiempo.
- 18-19 Vach'chom ol laj lañchaj te te' yuj q'uen sacb'at, vach'chom ol satel juntzañ nación,

palta ex vetchoñab', junc'olal ol ex ajoc, ol eyac' tzalajb'oc e c'ool b'aj ol ex cajnajoc.

²⁰ Vach' eyico' yujto mañ jantacoc a a' b'aj vach' ol och yalil eyavb'en, te ay pax b'aj ol yal sva noc' e vacax yed' noc' e b'uru.

33

A Jehová ayoch yipoc co c'ool

- ¹ Ob'iltac ex, ex satumel anima, ex ixtum anima. Malaj mach tzex sataneli, ma tzex ixtani. Ayic ol lajvoc e satanel eb', tzeyixtanpax eb', ol ex satjoqueloc, ol ex ixtajpaxoc.
- ² Mamin Jehová, oc'oc val a c'ol d'ayori, yipc'olal aj cuuj. Ochañ qued'oc d'a junjun c'u ayic ay co yaelal, tzoñ a colani.
- ³ Ayic syab'an eb' anima to scot oval, sb'at eb' elelal. Ayic tzach javi ori a colo', sacleminac sb'at juntzañ choñab' elelal.
- ⁴ Icha val tz'aj satanel avb'en noc' c'ulub', icha chi' ol aj satjiel sb'eyumal eb' c'ajc'ool.
- ⁵ Mamin Jehová, nivan ton val elc'ochi, cajan ach d'a satchaañ. A ach ol ic'b'ey eb' aj Sion d'a vach'ilal yed' d'a stojolal.
- ⁶ Ol ac' stec'anil eb', sjelanil yed' yaj pensaril eb'. A juntzañ chi' ol colan eb'. Axo yic ol ach sc'anab'ajan eb', ichato sb'eyumal eb' ol ajoc.
- ⁷ Ab'ec val yel yav eb' soldado d'a yoltac scalleal e choñab' yuj xivelal. Ab'ec val yel yav eb' xid'naquec' sc'an junc'olal.
- ⁸ A juntzañ b'e, ix laj can tz'inan, mañxa mach tz'ec' d'ay yuj xivelal. Ix juvib'at strato eb'

ix yac'a'. Ix paticajel eb' ix xid'ec' sb'o trato chi', mañxa mach ay yelc'ochi.

- 9 Ix cuscanq'ue lum luum, ix juvicanb'at yilji luum. Ix q'uixvicanq'ue lum Líbano, yujto ix ch'acjiel ste'al luum. Axo lum pañan yic Sarón, ix ochcan lum tz'ingan lumal, axo lum Basán yed' lum vitzal Carmelo, ix can sañan luum.
- 10 Yuj chi' syal Jehová icha tic: A ticnaic jun, ol in q'ue vaan, ol in ch'oxaneli to te nivan in poder.
- 11 A tas nab'il eyuuj yed' tas toxo ix e b'o'o, lajan icha c'alem, ma icha añ ac. Ol in pub'at vic' d'ay, ol tz'ab'at smasanil.
- 12 A e choñab', taañxoñej ol ajcanoc, ol scha sc'ac'al icha stz'ab'at te' taquiñ q'uiix.
- 13 Mach ex najat ayex yed' ex lac'an ayex, ilecnab' val tastac ix in c'ulej, scham val eyojtacanel in poder, xchi Jehová.
- 14 A eb' chuc sb'eyb'al ay d'a Sion, tz'ib'xi eb' yuj xivelal. A eb' malaj yelc'och Dios d'ay, tz'ib'xi eb', syalan eb' icha tic: A yoval sc'ol Dios, lajan icha jun c'ac' mañxa b'aq'uiñ stupi. ¿Tom ayto junoc oñ ol yal co colchaji? xchi eb'.
- 15 A eb' ol colchajoc: Aton eb' sb'eyb'alan tojolal, eb' añej yel syala', eb' malaj sgana tz'och b'eyumal yuj schaan tumin d'a elc'altac, eb' max yac'och sb'a yuj schamel junoc anima, syic'anpaxel sb'a eb' d'a scal chucal.
- 16 Aton eb' chi' ol colchajoc, malaj tas ol sna eb', ichato cajanec' eb' d'a junoc choñab' vach'

yajoch smuroal, ayñej tas ol sva eb' yed' tas ol yuq'uej eb'.

- 17 Ayic ol eyilan jun Rey te ay stziquiquial, ol eyilpaxi to te najat ol c'och smacb'en jun nación tic,
- 18 ol e naancoti tas ajnac e xiv d'a yalañtaxo, ol eyalan icha tic: ¿Tas ix sc'ulej eb' viñ ch'oc nacional sc'ananel q'uen tumin d'ayoñ? ¿Tas ix sc'ulej eb' viñ tz'echtan q'uen tumin chi'? ¿Tas ix sc'ulej eb' viñ slaj b'isan juntzañ yed'tal eb' soldado yuj snaan eb' jantac sb'eyumal co choñab'? xe chama.
- 19 Mañxa b'aq'uiñ ol eyil eb' ac'umtac d'a e cal, eb' ch'oc nacional ch'oc tial syala', max eyab' tas syal eb'.
- 20 Ol eyil choñab' Sion, b'aj scac'taxonoch q'uiñ, aton Jerusalén, jun choñab' b'aj junc'olal ol oñ ajoc. Mañxa b'aq'uiñ ol q'uexmajoc. Icha junoc mantiado scanñej, max chocjiq'ueta yestacail, max d'iñchaj junoc sch'añal, icha chi' ol ajoc.
- 21 Ata' ol sch'ox sb'a Jehová d'ayoñ yed' spoder. Tzijtum a a' levan sat ol b'ey ta', palta mañ ol yal yoch eb' ajc'ol yed' snivac barco yac'an oval qued'oc.
- 22-23 A sch'añal juntzañ barco chi', mañ ol toc'joc tzatzb'oc d'a yoyal, mañxa b'aj ol yac' yip sch'añal sc'apaquil. Ol pojchajec' tastac ay d'a eb' ajc'ol chi', ipan eb' tz'em sb'ey ol ic'an jab'oc yico', yujto a Jehová ol oñ colanoc. A' ol b'oanel tas caji, co Reyal pax yaji.

24 Malaj junoc mach cajan d'a Jerusalén tic ol alanoc: Penaay in, mañ xchioc. A eb' cajan d'a jun choñab' tic, ol ic'joquel smul eb'.

34

A Jehová ol ac'anoch syaelal Edom

- 1 Ex junjun choñab', nitzeccot e b'a tze maclan eyab' tas ol aljoc. Yab'ocab' pax yolyib'añq'uinal tic yed' masanil tas ay d'ay.
- 2 A Jehová, te aycot yoval d'a masanil nación yed' d'a yib'añ eb' soldado. Toxo ix sna Jehová chi' to ol cham eb', ol satanel eb' smasanil.
- 3 Ol actajcan b'ulan eb' chamnac chi', ol te q'ue sjab' juntzañ snivanil eb' chi'. Ol ch'ayxoquel jolomtac vitz yuj schiq'uil eb'.
- 4 Masanil q'uen c'anal ol tzicub'tañajoc, axo satchaañ ol chuljoc b'ec'an. Masanil q'uen c'anal, ol cot tañaljoc q'ueen, icha tz'aj scot xil te' uva, ma te' higo ayic stacji.
- 5 Ayic ol lajvoc sc'anan yespada Jehová d'a satchaañ, ol yac'anpaxem d'a yib'añ Edom, jun choñab' toxo ix och chamel d'a yib'añ yuuj.
- 6 Ichato ol och chic' yed' xepu' d'a yespada Jehová, icha tz'aj q'ueen ayic smiljicham noc' calnel yed' noc' chiva tz'ac'ji silab'il. Ol sb'o jun silab' Jehová d'a Bosra, te nivan eb' aj Edom chi' ol chamoc.
- 7 Ol telvoc eb' icha stelvi noc' c'ultaquil vacax, ma noc' quelemtac vacax, ma noc' mam vacax. Ol ch'ayxoquel sat slum eb' yuj schiq'uil, axo xepual eb' ol b'atcan d'a cal pococ.

- 8 Aton val d'a jun c'u chi' ol yac' spac Jehová, aton val d'a jun ab'il chi' ol yic'canel yoval sc'ool yuj tas ix utaj choñab' Sion yuj eb'.
- 9 A b'aj sb'eytaxon a a' d'a Edom chi', a' asfalto ol b'eyoc, axo masanil lum pococ ol ochcan lum azufreal, axo lum sat luum ol scha sc'ac'al lum yuj asfalto chi'.
- 10 C'ual d'ac'val ol q'ue riñon sc'ac'al luum, ol q'ueñej stab'il luum d'a masanil tiempo. Ol actajcan lum d'a junelñej, mañxa b'aq'uiñ ay mach ol ec' ta'.
- 11 Ata' ol aj noc' xoch' yed' noc' cujub'. Ata' ol sb'o so' noc' joj yed' noc' tonton. Cuseltac ol ajcan jun choñab' chi' yuj Jehová.
- 12 Mañxa b'aq'uiñ ol och junocxo rey yic syac' yajalil d'ay. Masanil eb' yajal ol satel eb'.
- 13 Axoñej te' q'uiix ol q'uib'q'ue d'a spalacio eb', axo d'a yed'tal eb' soldado, a te' sac q'uiix ol q'uib'canq'ueoc. Axoñej noc' oques ol aj ta' yed' noc' avestruz.
- 14 Ata' junñej ol aj noc' vaax yed' noc' oques, axo noc' c'ultaquil chiva, ol laj yavtej sb'a noc' ta'. Ata' ol cajnaj juntzañ noc' noc' xib'tani, juntzañ noc' sjeñvi d'ac'valil.
- 15 Ata' ol sb'o so' noc' cujub', ol em sñolob' noc', ol elta yune' noc' ta'. Ol smolb'an sb'a noc' yic stañvej sb'a. Ata' ol smolb'ejpax sb'a noc' ch'acb'a, mojañil ol aj noc', jun noc' smam, jun noc' snun.
- 16 Sayec eyil b'aj tz'ib'ab'il yuj Jehová. Avtejec b'aj syal icha tic: Masanil noc' noc' sb'inaj tic, malaj junoc noc' mañ ol c'och ta'. Malaj junoc noc' mañ ayoc ec' junoc noc' nunab'il

yed'oc, yujto a Jehová alannac to a Yespíritu
ol molb'an noc'.

- ¹⁷ Junjun noc', chequel ol aj yed'tal noc'. A val Jehová chi' ol ch'oxancan yed'tal junjun noc' b'aj ol ajoc. Yicřej noc' ol ajcan d'a junelřej, ata' ol cajnaj noc'.

35

Oljax eb' israel d'a Sion

- ¹ Tzalajocab'q'ue lum taquiñ luum, ayocab' xumac d'a lum taquiñ sat.
- ² Pac'ocab' añ xumac icha añ chochol, tzalajc'olalocab' yilji sat luum. A Dios ol ac'an svach'il yilji sat lum icha lum Líbano, ol yaxb'oc sat lum icha lum vitzal Carmelo, ma icha lum ac'lic yic Sarón. Ol yil eb' anima smasanil to nivan yelc'och Jehová co Diosal yed' yipalil.
- ³ Aq'uec stec'anil eb' malaj yip. Iptzitejec eb' c'unb'inac.
- ⁴ Alec icha tic d'a eb' chab'c'olal yaji: Tec'b'ejec e b'a, mañ ex xivoc, ol javoc co Diosal oñ scolo'. Ol yac'anoch syaelal eb' ayoch ajc'olal d'ayoñ icha val smojal, xe chi.
- ⁵ Ichato chi' b'ian, a eb' max uji yilani ol yil eb', axo eb' max ab'ani ol yab' eb'.
- ⁶ Axo eb' tz'em sb'eyi ol q'ue tz'itnaj eb' sb'eyi, icha noc' c'ultaquil chej. Axo eb' max loloni ol avaj chaañ eb' yuj tzalajc'olal. A d'a lum taquiñ luum yed' d'a lum taquiñ sat ol q'ueul chulnaj sjaj a' nivac a' sb'eyi.
- ⁷ A d'a lum taquiñ luum, ol aj a' nivac ñajab'. A d'a lum taquiñ val sat yalxoñej b'aj ol laj q'ueul

sjaj a'. A b'aj cajanec' noc' oques ticnaic, ata' ol q'uib'q'ue te' velec' yed' te' aj.

⁸ Ata' ol ec' jun nivan b'e. A jun b'e chi' ol scuchcan Sb'e Eb' Yicxo Dios. A eb' chuc yed' eb' pitb'inac yuj schucal, mañ ol yal-laj yec' eb' ta'.

⁹ A d'a jun b'e chi' malaj junoc noc' choj ol ajoc, malaj pax junoc noc' chium noc' ol ajoc. Ata' ol ec' eb' colb'ilxo yuj Jehová.

¹⁰ A eb' colb'ilxo chi', ol b'itan eb' d'a tzalajc'olal ayic ol c'och eb' d'a Sion. Tzalajc'olal ol ajcan eb' ta' d'a junelñej, ol ilchaj vach'ilal yed' tzalajc'olal yuj eb', axo yaelal yed' oq'uel ol sateloc.

36

Ix yac' oval viñaj Senaquerib yed' Judá (2R 18.13-37; 2Cr 32.1-19)

¹ Ayic 14 ab'ilxo yoch viñaj Ezequías reyal, ata' ix syamoch viñaj Senaquerib sreyal Asiria yac'an oval d'a masanil choñab' ayoch smuroal d'a yol yic Judá, ix ac'ji ganar juntzañ choñab' chi' yuj viñ.

² Vanto yac'an oval viñ d'a Laquis, ix schecancot jun yajalil eb' soldado viñ yed' jun nivan ñilañ eb' soldado d'a viñaj rey Ezequías d'a Jerusalén. Ix javi viñ b'aj tz'emul yoc a a' d'a jun yed'tal d'a yib'añ, b'aj sb'at b'e sc'och b'aj sjuc'chaj c'apac c'apac. ³ A viñaj Eliaquim yuninal viñaj Hilcías yilumal tastac ay d'a viñ rey, viñaj Sebna tz'ib'um yed' viñaj Joa yuninal viñaj Asaf stz'ib'an yab'ixal viñ rey chi', ix elta eb' viñ scha viñ yajalil eb' soldado chi'. ⁴ Ix yalan viñ d'a eb' viñ icha tic:

—Alec juntzañ lolonel tic d'a viñaj Ezequías, to a viñ sreyal Asiria ec'b'al te nivan yelc'ochi, a viñ tz'alan icha tic: ¿Tas ayoch yipoc a c'ool? ⁵ ¿Tom tza na' to yujñej lolonel vach' yalji, sb'at eb' in soldado jelan yac'an oval elelal tza na'a? ¿Mach tzac'och yipoc a c'ool, yuj chi' te vinac tzutej a b'a d'a vichañ? ⁶ A svilani to a Egipto tzac'och yipoc a c'ool. Ichocab' ta', palta a Egipto chi', lajan val icha junoc te' aj cañchajnac, ayic tzoñ och yub'naj d'a sñi' te', sb'at tz'isnaj te' d'a co c'ab'. Icha chi' yaj viñ sreyal Egipto chi' d'a mach tz'ac'anoch viñ yipoc sc'ool. ⁷ Ach Ezequías, tecan tzal icha tic: A oñ tic a Jehová co Diosal scac'och yipoc co c'ool. Palta ina toxo ix a chec satjiel juntzañ altar b'aj chaañ, b'aj tz'och eb' anima ejmelal d'a jun e Diosal chi'. Ix alani to junxoñej altar b'aj tz'och eb' aj Judá yed' eb' aj Jerusalén ejmelal. ⁸ A ticnaic b'o junoc atrato yed' viñ vajalil, aton viñ sreyal Asiria. Syal viñ d'ayach icha tic: Ol vac' chab'oc mil noc' chej d'ayach, tato tz'ilchaj eb' soldado sq'ue d'a yib'añ noc' uuj. ¿Tom ol yal uuj? ⁹ Tato icha chi', ¿tom ol tzac'van eyac'an oval yed' jun ñilañ eb' co soldado aj Asiria vanto sc'ayi, vach'chom tze comon aq'uejoch eb' aj Egipto yed' scarruaje yipoc e c'ool? ¹⁰ Añejtona', ¿tom tza na' to tzoñ comon javi co satel jun choñab' tic tato mañoc Jehová ayoch qued'oc? Aton val ix oñ checancot ul ex co sateli, xchicot viñ rey, xchi viñ yajalil eb' soldado chi'.

¹¹ Ix tac'vi viñaj Eliaquim, viñaj Sebna yed' viñaj Joa d'a jun viñ yajalil eb' soldado chi' icha tic:

—Sco c'an d'ayach to a d'a ti' arameo tzach loloni, yujto scab'pax a oñ tic. Mañ al d'a ti' hebreo

yic max yab' masanil eb' anima ayq'ue d'a yib'añ smuroal choñab' tic, xchi eb' viñ.

¹² Palta ix yalan viñ yajalil eb' soldado chi' icha tic:

—Mañocñej d'a viñ eyajalil yed' d'ayex ix in checjicot yuj viñ sreyal Asiria val jun tic, palta ix in checjicot ul val d'a masanil anima ayq'ue d'a yib'añtac smuroal choñab' tic, ajun pax eb' ol ab'an syail eyed'oc, yujto ol e lo e tza', ol eyuc'anpax e chul, xchi viñ.

¹³ Yuj chi' ix q'ue liñan viñ yajal chi', ix avaj chaañ viñ, ix yalan viñ d'a ti' hebreo:

—Ab'ec val tas syal viñ rey ec'b'al te nivan yelc'ochi, aton viñ sreyal Asiria: ¹⁴ Mañ eyac' e b'a ac'joc musansatil yuj viñaj Ezequías chi', yujto mañ ol yal ex scolan viñ d'a yol in c'ab', xchi viñ rey chi'. ¹⁵ Tato syal viñaj Ezequías chi' to añej Jehová tzeyac'och yipoc e c'ool, syalan viñ d'ayex icha tic: Val yel ol oñ scol Jehová co Diosal, mañ ol scha ac'joc ganar co choñab' tic yuj viñ sreyal Asiria, tato xchi viñ, ¹⁶ mañ e cha eyab' d'a viñ. Yujto a viñ sreyal Asiria chi' ix in checan-cot val d'ayex to tzex och d'a junc'olal yed' viñ, tzeyac'anoch e b'a d'a yol sc'ab' viñ yic vach' ol e lo sat te' eyuva yed' sat te' higo, ol eyuc'anpax a a' eyictaxoni, ¹⁷ masanto ol ex yic'b'at viñ d'a jun lum lum icha val lum eyic tic, syac' ixim trigo yed' te' uva d'a lum. Ol e b'o ixim pan, ol e b'oanpax vino. ¹⁸ Tato syal viñaj Ezequías chi' to a Jehová ol ex colanoc, mañ eyac' e b'a smusej e sat viñ. ¿Tocval ay junoc sdiosal juntzañxo choñab' ix yal scolan schoñab' d'a yol sc'ab' viñ sreyal Asiria chi'? ¹⁹ ¿B'ajtil ix c'ochcan sdiosal choñab' Hamat yed'

choñab' Arfad? ¿B'ajtil ix c'ochcan sdiosal choñab' Sefarvaim? ¿Tocval ay junoc dios ix colan Samaria d'a yol sc'ab' viñ rey chi'? ²⁰ ¿Mach junoc sdiosal juntzañ choñab' chi' ix yal scolan schoñab' d'a yol sc'ab' viñ? ¿Tas yuj tze na' to a Jehová ol colanel Jerusalén tic d'a yol sc'ab' viñ? xchi viñ yajalil eb' soldado chi'.

²¹ Numanxoñej ix ajcan eb' anima chi, malaj junoc eb' ix alan junoc b'elañ lolonel, yujto ix yal viñaj Ezequías chi' to malaj junoc eb' stac'vi. ²² Yuj chi' a viñaj Eliaquim, viñaj Sebna yed' viñaj Joa chi', ix sñic'chitejb'at spichul eb' viñ, ix b'at eb' viñ yal d'a viñaj Ezequías masanil tas ix yal viñ yajalil eb' soldado aj Asiria chi'.

37

Ix colji Judá d'a yol sc'ab' eb' aj Asiria (2R 19.1-37; 2Cr 32.20-23)

¹ Ayic ix yab'an juntzañ lolonel chi' viñaj rey Ezequías chi', ix sñic'chitanb'at spichul viñ. Ix yac'anoch pichul viñ yic cusc'olal, ix b'at viñ d'a stemplo Jehová. ² Ix checjicot viñaj Eliaquim chi', viñaj Sebna chi' yed' eb' sacerdote te icham vinacxo yuj viñaj Ezequías chi', ayoch pichul ya sva yuj eb', ix cot eb' d'ayin schecab' in Jehová, a inton Isaías in tic. ³ Ix ul yalan eb' tas ix yal viñaj Ezequías chi' d'a eb', ix yalan eb' d'ayin icha tic: A ticnaic, ayoñ och d'a cusc'olal, d'a syaelal yed' d'a q'uixvelc'olal. Icha val junoc ix ix van yalji yune', tz'el yip ix, icha chi' caji. ⁴ Comonoc val ix yab' Jehová co Diosal, juntzañ lolonel ix yal jun viñ yajalil eb' soldado ix scheccot viñ sreyal Asiria chi', yic tzul b'uchvaj viñ d'a co Diosal pitzanñej.

Comonoc val sjavi yaelal d'a yib'añ viñ yuj Jehová co Diosal, yuj tas ix yal viñ chi'. A ticnaic lesalvañ cuj a oñ ixto oñ can tic, xchi eb' checab' chi'.

⁵ Ayic ix vab'an tas ix yal eb' schecab' viñ rey chi',
⁶ ix valan d'a eb' to sb'at yal eb' d'a viñ rey chi' tas ix aj yalan Jehová. Ix valan icha tic: Mañ ach xiv d'a juntzañ b'uchval lolonel ix ul yal viñ schecab' viñ sreyal Asiria chi' d'ayin. ⁷ A in ol vac'b'at junoc comon ab'ix d'a scal eb'. Ayic ol yab'an jun ab'ix jun viñ rey chi', ol meltzaj viñ d'a schoñab' yed' masanil soldado. A d'a schoñab' viñ chi' ol vac' miljocchamoc, xchi Jehová, xin chi.

⁸ Axo ix yab'an jun viñ yajalil eb' soldado chi' to a viñ sreyal Asiria chi' toxo ix el viñ d'a choñab' Laquis, yuj chi' ix meltzaj viñ, ix b'at viñ d'a viñ sreyal Asiria chi' ayic van yac'an oval viñ d'a choñab' Libna. ⁹ Ata' ix yab' viñ rey chi' to a viñaj Tirhaca sreyal Etiopía van scot yed' jantac soldado yac' oval yed' viñ. Yuj chi' ix stz'ib'ancot schecnab'il viñ rey chi' d'a viñaj Ezequías chi', syalan icha tic: ¹⁰ A a Diosal tzac'och yipoc a c'ol chi', a' ol ach colan d'a yol in c'ab' a naani, palta mañ a cha ach yac' musansatil. ¹¹ Ix ab'i tas ix cutej co satanel juntzañ eb' rey yed' schoñab' a oñ sreyal oñ Asiria tic. ¿Tom a achto val ol ach colchajcanoc? ¹² ¿Tocval ix colchaj eb' anima yuj sdiosal d'a yol sc'ab' eb' in mam vicham? Nacot tas ajnac choñab' Gozán, Harán, Resef yed' eb' aj Edén, aton eb' cajan d'a Telasar. ¹³ Nacot tas utajnacpax viñ sreyal Hamat, Arfad, Sefarvaim, Hena yed' Iva. Icha chi' ix yutej viñ rey chi' stz'ib'ancot schecnab'il.

¹⁴ Ix schaanec' jun tas ix stz'ib'ejcot viñ rey chi' viñaj rey Ezequías chi', ix yavtan viñ. Ix lajvi chi'

ix b'at viñ d'a templo, ix b'at yac'anoch lechan viñ d'a yichañ Jehová, ¹⁵ ix lesalvi viñ icha tic: ¹⁶ Mamin Jehová co Diosal, Yajal ach d'a Smasanil, a d'a snañal eb' querubín ayach eq'ui. A achñej Dios ach d'a masanil yolyib'añq'uinal tic. A ach a b'onac satchaañ yed' sat luum tic. ¹⁷ Mamin, comonoc tza maclej val ab'i. Ina val juntzañ lolonel ix stz'ib'ejcot viñaj Senaquerib tic d'ayin, aton juntzañ b'uchval lolonel ix yal viñ tic d'a a patic, ach Dios to pitzan achñej. ¹⁸ Yelton val Mamin Jehová, a eb' viñ sreyal Asiria chi' ix satanel juntzañ choñab' chi', ix yixtancanb'at slum eb' viñ. ¹⁹ Ix sñusantz'a masanil sdiosal eb' viñ, yujto a juntzañ chi', val yel mañ diosoc, yujto b'ob'il yuj anima, nab'a plata, ma te', ma q'ueen. Yuj chi' ix yal satanel eb' viñ. ²⁰ A ticnaic jun Mamin Jehová co Diosal, coloñel d'a yol sc'ab' jun viñ rey chi', yic syojtaquejel masanil nación to a achñej Dios ach, xchi viñaj Ezequías chi'.

²¹ Ix lajvi chi', ix in checan a in Isaías in tic b'at alchaj d'a viñaj Ezequías chi' icha tic: Icha val tic yalan Jehová co Diosal a oñ israel oñ tic: Toxo ix vab' a lesal ix al d'ayin yuj viñaj Senaquerib sreyal Asiria, xchi.

²² Yuj chi' ix yalan juntzañ lolonel tic Jehová d'a yib'añ viñ sreyal Asiria chi':

Ach Senaquerib, a eb' ix cob'estac aj Sion, toñej tzach stzetzaj eb' ix. A eb' aj Jerusalén, toñej ol b'at miquiljoc eb' ach sb'uchani ayic elelalxoñej ol ach meltzajoc.

²³ ¿Mach jun b'aj ix a comon tec'b'ej a b'a a b'uchani? ¿Mach jun b'aj ix comon q'ue val a

- jaj ix ic'anchari a b'a d'ay? Aton val d'ayin a in sDiosal in Israel to A inxoñej Ochi.
- 24 Ix a checanpaxcot eb' a checab' yic tzic'an val chari a b'a, ix ul yalan eb' d'ayin icha tic: Yed' val jantac in carruaje yic oval in q'uec'och d'a sjolom lum vitz te chari d'a yol yic Líbano. Ix in ch'aquem te' c'ute' chari steel yed' te' taj te vach' yilji. Ix in q'uec'och d'a lum jolomtac vitz te chari b'aj c'ayum te te'.
- 25 Yalñej b'aj syal in joyan a' uc'b'ila' vuq'uej. Syal vec'ñej d'a a a' d'a Egipto, ichato tupnac a', malaj mach syal in syamanoch vaan, xa chi ix ic'an val chari a b'a.
- 26 ¿Tom mañ ojtacoc to a in Jehová in svaq'ucl'och masanil juntzari chi'? Atax d'a peca' nab'il vuuj to ol ujoc juntzari chi', axo ticnaic svaq'ucl'ochi. Yuj chi' ix yal a satanel juntzari choñab' vach' yajoch smuroal, toxoñej ix q'uecan b'ulan sc'ajil uuj.
- 27 A eb' cajan d'a juntzari choñab' chi', ix te xivcanq'ue eb', ix q'uixvicanq'ue eb'. Lajan ix ajcan eb' icha añ añc'ultac yax latz'inac, ma icha añ añc'ultac sq'uib'q'ue d'a yib'añtac pat, stacji yuj ic' scot b'aj sjavi c'u.
- 28 Vojtacñej b'ajtac tzach eq'ui yed' tastac tza c'ulej. Vojtac to ix cot val oval d'ayin.
- 29 Vojtac jantac oval, jantac val ac'umtaquil, yuj chi' ol vac'och jun q'uen argolla d'a a ñi' yed' jun freno d'a a ti', ol ach vac'an meltzaj d'a b'e b'aj ach coti, xchi Jehová.
- 30 Axo d'ayach ach Ezequías, ay jun yechel ol sch'ox Jehová eyila'. A d'a jun ab'il tic yed'

d'a junxo, ol e va sat ixim trigo munil ol pac'q'ue sch'ocoj. Axo d'a yoxil ab'il, a exxo ol eyavej eyico', ol e molan sat tas ol eyavej chi'. Ol eyavej te' uva, ol e loan sat te'.

³¹ A jayvañ ex ixto ex can d'a Judá tic, lajan ol ex aj icha junoc te te' tz'avchaji sb'at sch'añal yib', elañchamel satani.

³² A exxo jayvañ ex ixto ex can d'a Jerusalén, d'a tzalan Sion tic, a ex ol eyac'xi b'ud'joquel co choñab' tic. Icha chi' ol ajoc yujto xajan oñ yuj Jehová Yajal d'a Smasanil.

³³ Axo pax yuj viñ sreyal Asiria jun, ix yal Jehová icha tic: Mañ ol och viñ d'a Jerusalén tic, malaj junoc yol sjul-lab' viñ ol sjuleli. Mañ ol och viñ yac' oval d'ay yed' maclab' jul-lab'. Mañ ol sb'oq'ue stec'nub' viñ d'a spat-ictac smuroal choñab' tic.

³⁴ A in val Jehová in svala', a d'a b'e b'aj ol cot viñ, añeja' ta' ol meltzaj viñ. Mañ ol yal yoch viñ d'a yol choñab' tic.

³⁵ Ol in tañvej jun choñab' tic, ol in colani, yujto tzin xajanej viñ in checab' aj David yed' pax snivanil Velc'ochi, xchi Jehová, xin chi.

³⁶ A Yángel Jehová ix c'och d'a scampamento eb' aj Asiria chi', ix smilancham 185 mil eb' soldado. Chamnaxo eb' ix q'uiñib'i d'a junxo c'u. ³⁷ Yuj chi', ix yiq'uel scampamento viñaj Senaquerib sreyal Asiria chi', ix pax viñ d'a choñab' Nínive.

³⁸ Ay jun c'u ayic van slesalvi viñ d'a stemplo sdiosal scuch Nisroc, axo eb' viñ yuninal viñ, aton viñaj Adramelec yed' viñaj Sarezar, ix b'at milan-cham viñ ta'. Ix lajvi chi' ix b'at eb' viñ elelal d'a yol

yic Ararat. Axo viñaj Esar-hadón, junxo yuninal viñ ix ochcan reyal sq'uexuloc.

38

Ix penaax ay viñaj Ezequías

(2R 20.1-11; 2Cr 32.24-26)

¹ A d'a jun tiempoal chi', te ov jun yaelal ix och d'a viñaj Ezequías, vanxo scham viñ. A inxo Isaías in schecab' Dios yuninal in viñaj Amoz, ix in c'och d'a viñ, ix valan d'a viñ icha tic:

—Icha tic yalan Jehová: Alcani tas ol ajcan tastac ay d'ayach, yujto ol ach chamxoñej, mañxo ol ach b'oxoc, xin chi d'a viñ.

² Ix meltzajoch q'uelan viñ d'a sat spat, ix lesalvi viñ d'a Jehová icha tic:

³ Tzin tevi d'ayach Mamin Jehová, nacoti tas ix vutej ach vac'an servil d'a smasanil in c'ool, ix in c'ulejñej tas ix scha a c'ool, xchi viñ. Ix te oc' val viñ sic'lab'il.

⁴ Ix yalanxi Jehová d'ayin ⁵ to sb'at valxi d'a viñaj Ezequías chi' icha tic: A Jehová sDiosal viñ a mam icham aj David, a tz'alan icha tic: Ix vab' a lesal, ix vilanpax oq'ui, yuj chi' ol vac' 15 ab'ilocxo a q'uinal. ⁶ Ol ach in col yed' choñab' Jerusalén tic d'a yol sc'ab' viñ sreyal Asiria. Ol in tañvej jun choñab' tic, xchi Jehová, xin chi. ⁷ Ix in tac'vi icha tic:

—A jun yechel ol sch'ox Jehová chi' to yel ol elc'och tas ix yala': ⁸ A juntzañ b'achquiltac sch'oxan jantac yec' c'u yic viñaj Acaz, ol yac'xi meltzaj Jehová lajuñeoc b'achquiltac b'aj toxo ix emc'och veven, xin chi. Yuj chi' ix schael yich yemxi lajuñe' b'achquiltac veven chi'.

⁹ Ayic toxo ix b'oxi sc'ol viñaj Ezequías sreyal Judá chi', ix sb'oan jun b'it tic viñ:

¹⁰ A in naani to tec'an into ol in chamoc. Yujto ix alchaj d'ayin to ayinxooch d'a yol sc'ab' chamel. A in naani to mañxo ol vil jayeocxo ab'il.

¹¹ Mamin Jehová, ix in na' to mañxo ol ach vil d'a sat lum tic. Mañxo ol vilpax junoc eb' cajan d'a yolyib'añq'uinal tic valani,

¹² yujto a in q'uinal ijan ix sateli, icha tz'aj sjuanem smantiado eb' tañvum calnel. A in q'uinal tic, lajan icha tz'aj spoljielta c'apac c'apac b'aj sb'oi. D'a c'ual d'ac'val ix vab' syail uuj.

¹³ Ix el val vav yuj syail tz'ec' ac'val, ichato a junoc noc' choj scach'an vecchaj in b'aquil. D'a c'ual d'ac'val ix vab'ñej syail uuj.

¹⁴ C'unxoñej yel vav icha noc' sañcapech, ix in c'acvi icha noc' paramuch. Ix in tzactzaj in tañvan a pactzitan d'ayin. Mamin Jehová, tzin ixtax val svab'i, tac'vañ d'ayin.

¹⁵ Axo ticnaic, ¿tas vach' valan d'ayach? Yujto ix ac' a ti' to tzin ac' b'oxoc, icha chi' ix in utej. Emnaquilal vec' ticnaic yuj in yaelal ix ec' tic.

¹⁶ Mamin, yujñej tas tza c'ulej, ay sq'uinal eb' anima, ay pax in q'uinal yed' eb'.

A ach ix ac' b'oxoc in c'ool, ix ac'anxi in q'uinal.

¹⁷ Ayic ix javi jun yaelal tic d'a vib'añ, ix in te cusi, axo ticnaic, junc'olal vaji. Ix el d'a a c'ol ix in a colcanel d'a yol sc'ab' chamel, yujto ix b'atcan in mul satc'olal uuj, ichato ix ac'canb'at d'a a patic.

- 18 A eb' ayxoec' d'a campusante, maxtzac yal yalan vach' lolonel eb' d'ayach. A eb' chamnac chi', ¿tom ol ach yic'chaañ eb'? A mach toxo ix emcan d'a yol luum, ¿tom olto yal stañvan eb' ac'anelc'och tas ix al d'a eb'?
- 19 Añej eb' pitzan syal yalan vach' lolonel d'ayach, icha tz'aj valan d'ayach ticnaic. A eb' mamab'il nunab'il, a eb' tz'alan d'a eb' yalyuninal to tzaq'ucl'och tas tzala'.
- 20 A Jehová co Columal yaji, yuj chi' yacb'an pitzan oñ, coñ b'itanec d'a stemplo yed' yamc'ab' yic b'it, xchi viñaj Ezequías chi'.
- 21 Ix in checan b'ojoc sat te' higo, yic tz'ac'chajoch te' d'a sat jun yab'il chi', yic sb'oxi sc'ool viñ yuj. 22 Ix lajvi chi', ix sc'anb'an viñaj Ezequías chi' d'ayin icha tic:
 —¿Tas junoc yechel ol vila' yic ol nachajel vuj to a Jehová ol ac'an b'oxoc in c'ool, yic syal in b'at d'a stemplo? xchi viñ.38.21-22

39

Eb' checab' ix checjicot d'a Babilonia (2R 20.12-19; 2Cr 32.27-31)

1 A d'a jun tiempoal chi', a viñaj Merodac-baladán, sreyal Babilonia, yuninal viñaj Baladán, ix yab' viñ yalji to penaayaxnac viñaj Ezequías chi', palta b'oxnacxi sc'ol viñ. Yuj chi' ix scheccot juntzañ eb' schecab' viñ yic tzul yac'ancan eb' tas ix tz'ib'ejcot viñ rey chi' yed' silab'. 2 Ix te tzalaj viñaj Ezequías chi' yujto ix javi eb'. Ix sch'oxan

38.21-22 38:22 A d'a tic ayoch versículo 21 yed' 22 yujto icha chi' yaj d'a 2 Reyes 20.6-9.

masanil sb'eyumal viñ d'a eb', aton q'uen plata, q'uen oro, perfume, aceite te vach', b'aj molan masanil yamc'ab' yic oval yed' masanil tastac ay d'a yed'tal b'aj molb'ab'il. Mañxa junoc tas ay d'a spalacio viñ yed' masanil tas ay d'a yol smacb'en viñ maj sch'ox d'a eb' viñ. ³ Axo yic ix paxcan eb' viñ, ix in b'at a in Isaías in tic schecab' Dios vil viñaj rey Ezequías chi', ix in c'anb'an icha tic:

—¿B'ajtil ix cot juntzañ eb' viñ vinac chi'? ¿Tas ix ul yal eb' viñ d'ayach? xin chi.

Ix yalan viñ icha tic:

—A d'a jun choñab' te najat ix cot eb' viñ, aton Babilonia, xchi viñ.

⁴ Ix in c'anb'anxi d'a viñ:

—¿Tas ix ul yil eb' viñ d'a a palacio tic? xin chi.

Ix yalan viñ d'ayin:

—Masanil tas ay d'a in palacio tic ix yil eb' viñ, ix in ch'oxan masanil tastac molb'ab'il vuuj, xchi viñ.

⁵ Ix valan d'a viñ icha tic:

—Ab' val tas syal Jehová Yajal d'a Smasanil:

⁶ Ol c'och sc'ual, masanil tas ay d'a a palacio tic yed' jantac tas ix smolb'ejcan eb' a mam icham yed' ico', ol ic'chajb'at masanil d'a Babilonia chi'.

⁷ Añejtona' eb' iñtilal, ol ic'jocb'at eb' d'a Babilonia chi', ol ic'chajel sñolob' sq'ueen eb', ol ochcan eb' yac'umaloc servil viñ rey chi' d'a spalacio, xin chi.

⁸ Ix yalan viñ icha tic:

—A jun lolonel ix schec Jehová al tic d'ayin, te vach' yaji, xchi viñ. Yujto ix sna viñ icha tic: Yacb'an pitzan in to, junc'olal caji, malaj tas ol in ic'anoc, xchi viñ.

40

Tz'ac'ji snivanil sc'ol eb' aj Jerusalén

- ¹ A Jehová co Diosal tz'alan icha tic:
Aq'uec snivanil sc'ol in chořab'.
- ² Vach' tzeyutej e lolon d'a eb' aj Jerusalén,
tzeyalan d'a eb' to mařxa b'aq'uiř ol och
eb' checab'oc, toxo ix stupel spitalil eb' yed'
schucal, toxo ix scha syaelal eb' ix vac' icha
val d'a smojal, xchi Jehová.
- ³ Ay jun av tz'ochi, syalan icha tic: B'oec junoc
sb'e Jehová d'a tz'inan lum, tojol tzeyutej
e b'oan jun b'e d'a co Diosal, levan tzeyutej
e b'oan d'a lum malaj jab'oc tas tz'el d'a sat.
- ⁴ B'ud'ec lum ch'olquixtac, aq'uec pařianb'oc
masanil lum vitz yed' lum tzalquixtac.
Tojlb'itejec sat lum sattac vitz yed'
opquiltac, ac'lictac tzeyutejcan sat lum.
- ⁵ Ichato chi' ol sch'oxan Jehová to nivan yelc'ochi,
masanil anima ol ilanoc. A val Jehová ix
alani, xchi jun av chi'.
- ⁶ Ay jun av ix alan icha tic. Avajař, xchi. Ix
in c'anb'an d'ay: ¿Tas ol vutej avaj in
b'a? xin chi d'ay. Ix tac'vi, ix yalani:
Aleli to a sq'uinal masanil eb' anima, lajan
icha ař ařc'ultac c'un stacji. Elařchamel
tz'ec'b'at svach'il yilji eb' icha val tz'aj
yec'b'at svach'il yilji ař xumaac ay d'a lum
pařquiltac.
- ⁷ A ař ařc'ultac, val ticnaic stacjiel ař, axo xu-
maquil ař, tz'el b'ulnajoc ayic tz'ec' yic'al
Jehová d'a scal ař. Yel, a ex anima ex tic,
lajan ex icha ař ařc'ultac chi'.

- 8 A añ añc'ultac, stacjuel añ, slaj pucb'at xumaquil añ, palta axo val slolonel co Diosal, ayñiejec' d'a junelñej, xa chi, xchi d'ayin.
- 9 Ex aj Sion, q'ueañec d'a sjolom jun lum vitz. Te chaañ tzex avaj ta', yic tzeyalanel vach' ab'ix. Ex aj Jerusalén, mañ ex xiv eyavaji, alec d'a junjun choñab' yic Judá: Ina yajec' co Diosal d'a tic, xe chi.
- 10 A Jehová Dios van sjavi yed' spoder. Yuj spoder chi' syic'anem sb'a masanil anima d'ay, yed'nac spac tas ix yic' d'a smunlajel.
- 11 Ol javoc icha junoc tañvum calnel stañvan noc' scalnel, schelanq'ue noc' yunetac calnel chi' d'a sñii' sc'ool, syailan noc' toto ix aj yune'.

Malaj mach lajan icha sDiosal Israel

- 12 ¿Mach junoc ix echtan a' mar yed' yol sc'ab' yed' yechtan satchaañ yed' yiximal sc'ab'? ¿Mach junoc ix echtan masanil spococal lum lum d'a yol junoc echlab'? ¿Mach junoc ix echtan yalil masanil lum vitz yed' lum tzalquixtac? Aton Jehová.
- 13 ¿Tom ay junoc mach sc'ayb'an Jehová, ma tz'alan yab'i?
- 14 ¿Tom ay junoc mach ix ac'an srazón Jehová, ma ix jacan spensar? ¿Tom ay junoc mach ix c'ayb'ani yic sch'olb'itan d'a stojolal? ¿Tom ay junoc mach ix ch'oxani yic snaani? ¿Tom ay junoc mach ix c'ayb'an d'a jelanil?
- 15 A d'a yol sat Jehová, a juntzañ nivac choñab', lajan icha junoc d'ujañ a a' tz'em d'a yed'tal, ma icha val jab'oc lum pococ d'a yol junoc

- echlab'. A juntzañ lum luum ay d'a snañal a' mar, lajan icha junoc q'uen c'aj q'ueen.
- 16 Masanil noc' noc' ay d'a Líbano, max tzac'vanlaj noc' yac'chaj silab'il d'a Jehová chi' yed' masanil te te' ay ta', max yab'paxlaj te' yoch sc'atzitzaloc noc' silab' chi'.
- 17 Masanil juntzañ nivac choñab', malaj jab'oc yelc'och d'a yol sat Jehová, malaj jab'oc yopisio d'ay.
- 18 ¿Mach junoc syal e lajb'an Dios yed'oc? ¿Tas junoc yechel syal e lajb'an yed'oc?
- 19 A Dios, mañ lajanoc yed' junoc yechel comon dios. A eb' sb'oan juntzañ yechel chi' syaq'uem eb' d'a yol smoldeal, axo junoc tenum q'ueen tz'ac'anoch q'uen oro d'a spatic, sb'oanoch q'uen plata yelvanub'oc.
- 20 A junoc mach max techaj sb'oan yechel d'a q'uen oro chi', say te te' pit sc'ai. Syac'an te' d'a junoc viñ b'oum te' te' jelan, yic sb'oan junoc yechel chi' viñ. Vach' syutejq'ue liñan viñ, yic max telvi.
- 21 ¿Tom mañ eyojtacoc a ex tic? ¿Tom malaj mach ix alan eyab'i? ¿Tom malaj mach aljinac d'ayex d'a yictax yichb'anil? ¿Tom malaj mach ix ex c'ayb'ani yictax sb'onac yolyib'añq'uinal tic?
- 22 A sdespacho Dios ayq'ue d'a yib'añ satchaañ, aton satchaañ chi' jeñanb'at d'a yib'añ lum luum tic. Ayic tzoñ yilanemta Jehová a oñ anima oñ d'a sat lum tic, lajan oñ icha noc' chil. A Dios chi' ix jeñb'anb'at satchaañ chi' icha junoc c'apac, ix slich'anb'at icha junoc mantiado b'aj tz'aj anima.

- 23 A yuj Jehová mañxa tz'ajcan yelc'och eb' nivac vinac, syac'an satem eb' yajal d'a sat luum tic.
- 24 Lajan eb' yajal chi' icha añ unin añc'ultac toto tz'avchaji, vanto yem sch'añal yib' d'a yol luum. Tato syac'b'at yic' Jehová d'a yib'añ añ, stacjiel añ, tz'ic'jib'at añ yuj chacxuxum ic' icha yoc trigo. Icha chi' tz'aj eb' yajal chi'.
- 25 A Jehová Dios Axoñej Ochi, a sc'anb'ani: ¿Mach yed' syal in e lajb'ani? ¿Tocval ay mach lajan ved'oc? xchi.
- 26 Q'ueañec q'uelan d'a satchaañ, ¿tom mañoc Dios ix b'oan masanil juntzañ chi'? Aton ix b'oani. A' ix b'oan canoch junjun q'uen c'anal d'a yed'tal, syavtan junjun q'uen d'a sb'i. Malaj junoc q'uen sati, yujto te nivan spoder Jehová chi'.
- 27 Ex israel, yirñtilal Jacob, ¿tas yuj tzeyalub'tañej tzeyalan icha tic? A Jehová max cot q'uelan d'ayoñ yuj tas tzoñ ic'ani, ¿tocval tz'och ilc'olal cuuj? xe chi.
- 28 ¿Tom mañ eyojtacoc? ¿Tom manta b'aj tzeyab'i? A Jehová Dios, ayñejec' d'a junelñej. A' ix b'oan yolyib'añq'uinal tic. Malaj b'aj tz'el yip, malaj b'aj sc'unb'i. Mañxa yalnab'il sjelanil.
- 29 A tz'ac'an yip eb' c'unb'inac, axo eb' malaj yip, a tz'ac'an stec'anil eb'.
- 30 A eb' quelemtac, sc'unb'i eb', tz'el yip eb'. A eb' te ay yip, stelvipax eb'.
- 31 Palta a val eb' añej Jehová ayoch yipoc sc'ool, tz'ochñej yip eb'. Te tec'an eb' icha noc' nivac ch'acb'a sq'ue jeñnaj yed' yip d'a chaañ,

scarelavi eb', palta max c'unb'ilaj eb', sb'ey eb', palta max el-laj yip eb'.

41

Ol coljoc Israel yuj Dios

¹ Syal Dios icha tic:

Ab'ec ex anima cajan d'a sti' a' mar, numan tzex aj d'a vichañ. Tec'b'ejec e b'a ex nivac choñab', cotañec, junñej tzoñ ajec. Ol ex lolonoc, ol in lolonpax a in tic.

² ¿Mach ol ac'an checlaj jun rey d'a stojolal b'aj sjavi c'u, jun ol ac'anñej ganar oval? ¿Mach ol ac'anoch nivac choñab' d'a yol sc'ab', yic ol yac'anem sb'a eb' d'ay? A yed' yespada jun rey chi' yed' sjul-lab' ol sactzipanb'at eb' icha sb'at smatz'il ixim trigo yuj ic'.

³ Ol el juntzañxo eb' rey elelal d'a yichañ jun rey chi'. Palta tzalajc'olal ol b'atñej, ichato mañ ol em yoc d'a sat luum.

⁴ ¿Mach ol ac'an elc'och juntzañ tic? ¿Mach najinaquetla masanil tastac ujinac d'a yichb'anil? A in ton Jehová in, a in in b'onac. A inñej Dios in, b'ab'el vaj d'a smasanil, slajvub' in paxi.

⁵ A juntzañ choñab' ay d'a stitac a' mar, ol yil eb', ol xiv eb' yilani. Masanil eb' cajan b'aj slajvic'och lum luum tic, ol ib'xocq'ue eb' yuj xivelal yuj tas ol in c'ulej yed' jun rey chi', xchi Dios. Ol smolb'ej sb'a eb' anima.

⁶ Junjun eb' ol laj scuchb'ejcot sb'a, ol yac'an yip eb'.

⁷ A eb' jelan sb'oan yechel tastac, a eb' scuchb'an eb' smunlaj d'a q'uen plata. Axo eb' smunlaj

d'a q'uen martillo, a eb' scuchb'an eb' stenvi q'ueen d'a q'uen tenlab', syalan eb': Te vach' q'uen co niplab' q'ueen tic, xchi eb'. Elañichamel slavuxej juntzañ yechel chi' eb', yic stzatzb'i, yic max telvi.

- ⁸ Syalan Jehová icha tic: Ex israel yĩntilal Jacob, ab'ec tas svala': In checab' val eyaji, sic'b'il ex el vuuj, yĩntilal ex can viñ vamigo aj Abraham.
- ⁹ A in ton vic'nac ex cot b'aj slajvic'och lum luum tic, ex vavtannaccot b'aj te najat eyajcanb'ati. Valannac d'ayex to in checab' ex. A in in sic'nac ex eli, malaj b'aj tzex in patiquejeli.
- ¹⁰ Mañ ex xivoc, ayinec' eyed'oc. Mañ ex och ilc'olal, yujto a in ton tic e Diosal in. A in svac' eyip, a in tzex in colo'. A in tzex in yamoch vaan yed' vip svac'lab'ej d'a tojolar.
- ¹¹ Masanil eb' schichon sc'ol d'ayex, q'uixvelal ol ajcan eb', emnaquilal ol ajcan eb'. A eb' tz'ac'an yip yac'an oval eyed'oc, ol satcanel eb'.
- ¹² Olto e say eb' ayoch ajc'olal d'ayex, palta mañxo ol ilchaj eb' eyuuj. A eb' tz'ac'antaxon oval eyed'oc, ol canñej eb' icha junoc tas malajtaxoni.
- ¹³ Yujto a in Jehová in tic, e Diosal in. A in ix ex in quetz b'eyoc. A in ton ix val d'ayex: Mañ ex xivoc, ol in och eyed'oc, xin chi.
- ¹⁴ Ex israel yĩntilal Jacob, vach'chom quenñej e b'isul, malaj eyip, palta mañ ex xivoc, ol in och eyed'oc. A in ton e Diosal in A inxoñej Ochi, e Columal in.

- 15 Ol ex vac'och icha junoc q'uen ic'umel sat trigo ac'to te ay ye. Ollaj e mac'poj lum nivac vitz, pococ ol ajcan lum eyuuj. A lum tzalquix-tac, choc' ol eyutejcan lum icha smatz'il ixim trigo.
- 16 Ol e tzipq'ue lum d'a calic', axo ic' chi' ol ic'anb'at luum. Ol saclemcanb'at luum yuj chacx-uxum ic'. Yuj chi', ol ex tzalaj d'ayin Jehová in tic. Ol eyic'chaañ e b'a vuuj, a in ton e Diosal in A inxoñej Ochi.
- 17 A eb' anima meb'a' malaj tas ay d'ay, say a a' eb', max chaxlaj a' yuj eb'. Van scham eb' yuj taquiñtial. Palta a inxo Jehová in tic, ol in colvaj d'a eb', mañ ol vactejcan eb' a in e Diosal in a ex israel ex tic.
- 18 A d'a lum jolomtac vitz taquiñ sat, ol laj vac'q'ueul a nivac a' sb'eyi, axo d'a snañaltac lum ac'lic, ol laj q'ueul sjaj a' cotac a'. A lum taquiñ sat, sitz'atac ol ajcan luum. Axo d'a lum taquiñ luum, ol laj q'ueul a' cotac a' sb'eyi.
- 19 A d'a lum taquiñ lum chi' ol vavej te' c'ute', te' acacia, te' arrayán yed' te' olivo. A d'a lum taquiñ sat chi' ol vac' q'uib' te' c'ub'taj, te' taj yed' te' tzicap,
- 20 yic vach' syil masanil anima, snachajpaxel yuj eb' to a in ton Jehová in ix in b'o juntzañ tic yed' in poder, a in e Diosal in, A inxoñej Ochi, a in ix in b'o'o.

Malaj tas syal yuj juntzañ comon dios

- 21 A Jehová sReyal eb' yiñtilal Jacob, a tz'alan icha tic: Cotañec ex comon dios, ch'oxec e jelanil, ch'oxec tas tz'aj e colan e b'a.
- 22 Cotañec, ul alec d'ayoñ tastac toto ol ujoc. Alec d'ayoñ tas syalelc'och tastac ujinacxo, ol co cha cab'i, yic vach' ol quila' tas ol aj slajvielc'ochi.
- 23 Tato yel dios ex, alec d'ayoñ tas toto ol ujoc chi', yic scojtaquejeli to dios ex. Ch'oxec val quila' tas syal eyuuj chi', taxoñej vach', ma chuc, yic sat co c'ool quilani, yic tzoñ xivq'uei.
- 24 Palta a ex val tic, b'alaj malaj jab'oc eyelc'ochi, malaj tas syal eyuuj. A eb' syaq'uem sb'a d'ayex, paticab'ilel eb'.
- 25 Ol vac' checlaj jun mach d'a norte, ol vavtejcot d'a stojolal b'aj sjavi c'u, ol yalan sb'a d'ayin. A' ol tec'anem eb' yajal, icha stec'ji lum soc'om yuj viñ tz'acum luum, icha chi' ol aj eb'.
- 26 ¿Tom ay junoc ex ix eyalel yab'ixal jun tic d'a yictax yichb'anil, yic scab' a oñ tic? ¿Tom ay junoc ex ayoc to ix eyalancani, yic vach' scala' to yel tzeyala'? Malaj junoc ex comon dios ex tic ix eyal tas ol ujoc chi', malaj anima ix ab'an eyalani.
- 27 Atax d'a yichb'anil, a in Jehová in tic ix val jun ab'ix tic d'a Sion. A in ix in checb'at jun in checab' d'a Jerusalén yic b'at yal vach' ab'ix, to ol meltzajxoc eb' anima d'a schoñab' chi'.
- 28 Tzin maclej vila', tocval ay junoc comon dios sjavi, malaj junoc eb' syal yac'an in razón, malaj junoc syal spacan tas tzin c'anb'ej.

29 Malaj junoc eb' ay yelc'och jab'oc, malaj tas syal sb'oan eb', yuj chi' junelñej malaj jab'oc yopisio juntzañ yechel b'ob'il chi', xchi Dios.

42

A jun schecab' Jehová

¹ Syalanxi Jehová icha tic:

A jun tic in checab', ayin och yed'oc, a in in sic'naqueli, tzin tzalaj val yed'oc. Ol vac'och Vespíritu d'ay, yic sch'olb'itej masanil nivac choñab' d'a stojolal.

² Mañ ol avajoc, mañ ol ab'chaj yel yav d'a yoltac calle.

³ Ay eb' te ilb'aj c'ool, icha te' aj scañchaji, ma ichoc sc'apaquil candil van stupi. Palta ol colvaj in checab' chi' d'a eb', mañ ol svach' ixtej eb', tojol ol yutoc sch'olb'itan tas yaj eb'.

⁴ Mañ ol el yip, mañ ol chab'ax sc'ool. Ol ch'olb'itaj masanil anima d'a stojolal yuuj d'a sat lum tic. A juntzañ choñab' d'a stitac a' mar, ol smaclej yab' c'ayb'ub'al eb' ol yac'a', xchi Jehová.

⁵ A Jehová Dios b'oannac satchaari, yac'annacb'at jeñan. A' ix b'oan lum luum yed' masanil tastac sq'uib' d'a sat luum. A tz'ac'an co q'uinal, syac'anpax quic'. Syalan d'a jun schecab' chi' icha tic:

⁶ A in Jehová in tic, ix ach vavtej yic tza ch'olb'itej masanil anima d'a sat lum tic d'a stojolal. Ol in och ed'oc. A ach ol ach vac'lab'ej yuj jun in trato ol in b'o yed' eb' anima smasanil. Ol ach vac'och colvajvumal d'a eb' ch'oc nacional.

- 7 Ol a jac sat eb' max uji yilani, ol a colanelta eb' ayoch d'a preso, aton eb' aycanb'at d'a cal q'uic'alq'uinal.
- 8 A in ton Jehová in, aton in b'i tic, mañ ol in cha aljoc vach' lolonel d'a junocxo mach yuj tas in b'onac, mañ ol in cha ic'jocchaañ yechel comon dios in q'uexuloc.
- 9 Ilec nab' tas ix aj yelc'och masanil tas valnaccani. Axo ticnaic, ay juntzañxo tas ac'to ol val d'ayex. Ayocto svalancan d'ayex yacb'an manto ujoc, xchi Dios.

B'it yic aloj vach' lolonel d'a Dios

- 10 B'itejec junoc ac' b'it d'a Jehová e masanil ex ayex b'aj slajvic'och lum luum tic, ex tzex ec' d'a yib'añ a' mar, noc' noc' ay d'a a' yed' ex pax cajan ex d'a stitac a' mar chi', b'itanañec d'a Dios.
- 11 Tzalajocab' eb' yiñtilal Cedar cajan d'a scampamento d'a tz'inan luum. A eb' aj choñab' Sela, b'itanocab' eb' d'a tzalajc'olal, q'ueocab' sjaj eb' sb'itan d'a lum jolomtac vitz.
- 12 A eb' ay d'a stitac a' mar, yalocab' vach' lolonel eb' d'a Jehová.
- 13 Ol elta Jehová icha junoc ac'um oval, ol yac'an oval yed' val yoval sc'ool icha junoc soldado. Ol el yav yac'an oval, ol ac'joc ganar eb' ajc'ol chi' yuj.
- 14 A Jehová tz'alan icha tic: Najtil numañej vaji, malaj tas svala'. Axo ticnaic, ol el vav icha junoc ix ix van yaj yune', sc'acvi ix, sic'sic'an ix.

- 15 Ol laj in satel lum vitz yed' lum tzalquixtac. Ol vac'an tacjoquel masanil tas yaax d'a sat lum tic. Ol vac'an tup a' nivac a' sb'eyi. Ol ochcan lum taquiri lumal, ol laj tupcan a' scan d'a yed'tal.
- 16 A eb' max ujilaj yilani, ol vic'b'at eb' d'a juntzari b'e mari yojtacoc. A q'uic'alg'uinal, ol vac' meltzajoch saquilq'uinalil d'a eb'. Axo pac'quiltac, pariango ol vutejcani. Aton juntzari tic ol vac'nejelc'ochi.
- 17 A eb' tz'ac'anoch comon dios yipoc sc'ool yed' eb' tz'alan d'a juntzari yechel icha tic: Co diosal ex, xchi eb', a eb' chi' q'uixvelal ol laj paxcan eb'.

A spitalil eb' israel

- 18 Ex max eyab'i, ab'ec. Ex max uji eyilani, ilec ticnaic.
- 19 Malaj mach junelnej max ilan icha in checab' sic'b'ilel vuuj, malaj mach junelnej max chaan yab' icha yalumalel in lolonel checb'il vuuj.
- 20 Ex israel, te aynej tas sch'oxji eyila', palta max eyac'och d'a e c'ool eyilani. Syal eyab'ani, palta max e cha eyab'i, xchi Jehová.
- 21 Ix snib'ej sc'ol Jehová sch'oxanel stojolal, yuj chi' ix yac' sc'ayb'ub'al te vach' d'a schoñab'.
- 22 Palta yuj spitalil jun choñab' tic ix elc'ajb'at tastac ay d'ay yuj eb' ajc'ool. Ix ic'jib'at eb' d'a ch'oc nacional, ix ac'chajem eb' d'a yol jul, ix och pax eb' d'a preso. Ix ixtaj eb', marixa mach ix colan eb'. Ix elc'ajb'at eb', marixa mach ix ic'anec' eb' d'a eb' ix elc'anb'at chi'.

- 23 Palta ¿mach ex b'ecan e c'ol e maclan eyab' tas ol val tic? ¿Mach ex b'ecan e c'ol e chaanřej eyab'i? Ab'ec tas ol val tic:
- 24 ¿Mach ix chaan ac'joc ganar eb' israel yiñtilal Jacob, ayic ix elc'ajb'at tastac ay d'a eb'? ¿Tom mañoc Jehová? Atoni, yujto ix och smul eb' d'ay. Maj yal sc'ol eb' ix sb'eyb'alej sb'eyb'al, maj sc'anab'ajej pax sc'ayb'ub'al Jehová chi' eb'.
- 25 Yuj val chi' jun, ix cot yoval Jehová d'a eb', ix ac'jioch syaelal eb'. Ix javi jun oval icha sq'ue ñilñon te' c'ac' d'a yib'añ eb', palta mañ yujoc chi' ix sna sb'a eb'.

43

Ařej Jehová Colvajum

- 1 Axo ticnaic ex israel, yiñtilal Jacob, ab'ec. A Jehová b'ojinac ex, a' tz'alan icha tic: Mañ ex xivoc, in colnac ex, ix ex vavtej val d'a e b'i, yujto vic ex.
- 2 Ayic ol ex ec' d'a yol a a', ayinec' eyed'oc. Ayic ol ex ec' d'a a' nivac a', mañ ol e jic' a'. Ayic ol ex ec' d'a scal te' c'ac', mañ ol ex tz'ab'atoc.
- 3 A in Jehová in, e Diosal in, e Columal vaji. A in-xořej Ochi, a in vac'lab'ejnac Egipto, Etiopía yed' Seba e tojoloc.
- 4 A eb' anima d'a juntzañxo nación svac'cham e q'uexuloc, yic vach' tzex colhajcani, yujto te vach' ex vilani, te nivan eyelc'och d'ayin, tzex in xajanejpxi.

- 5 Mañ ex xivoc, ayinec' eyed'oc. Ol in molb'ejcot eb' eyetchoñab' d'a stojolal b'aj sjavi c'u yed' b'aj tz'em c'u, junxoñej ol ex ajoc.
- 6 Ol val d'a juntzañ choñab' ay d'a stojolal norte icha tic: Chaec meltzaj eb', xin chama. Ol valpax d'a juntzañ choñab' ay d'a sur: Mañ eyamoch vaan eb'. Iq'ueccot eb' vuninal yed' eb' visil aycanb'at d'a najat chi', b'aj slajvic'och yolyib'añiq'uinal tic,
- 7 aton eb' ayoch in b'i d'ay. A in in b'onac eb', yic tzin yic'ancharañ eb', xin chama.
- 8 Iq'ueccot eb' in choñab' d'a tic. Ay yol sat eb', palta max yil-laj eb', ay schiquin eb', palta max yab'laj eb'.
- 9 Molb'ejec e b'a ex nivac choñab', junñej tzex aj ex choñab'. ¿Mach e diosal aljinac tas van yuji tic? ¿Mach eb' ayocto yalannaccan yuj tastac ujinacxo? Yic'ocab'cot stestigo eb' tato yel yalnac eb', yic vach' tz'ojtacajeli to yel tas yalnac eb' chi', xchi Jehová.
- 10 A Jehová tz'alanxi icha tic: A ex israel ex tic, in testigo ex, in checab' ex, sic'b'il ex el vuuj, yic vach' tzin eyojtaquejeli, tzin eyac'anoch yipoc e c'ool. Nachajocab'paxel eyuuj to A inñej Dios in. Malaj junocxo dios ec'nacxo, ma toto ol javoc.
- 11 A inñej Jehová in, malaj junoc mach syal scolvaji.
- 12 A in valnac to ol ex in colo', in testigo eyaji to ix elc'och jun chi'. Mañoc junoc comon dios aljinac.
- 13 D'a junelñej toxonton Dios in. Malaj junoc mach syal scolanel sb'a d'a yol in c'ab',

- malaj mach syal stenanec' tas tzin c'ulej, xchi Dios.
- 14 A Jehová co Diosal a oñ israel oñ tic, Axoñej Ochi, jun ix oñ ac'anel libre, a' tz'alan icha tic: Ol in checb'at eb' soldado yac' oval d'a Babilonia yic ol ex in colani. Ol b'at eb' caldeo chi' elelal d'a yol juntzañ barco syic'chaañ sb'a eb' yed'oc.43.14
- 15 Ex israel, a in Jehová in in b'onac ex. E Diosal in, A inxoñej Ochi, e reyal in paxi, xchi Jehová.
- 16 A Jehová jacannac jun b'e d'a yol a' mar, aton jun b'e ec'nac d'a snañal a'.
- 17 Yac'annac elta jun nivan ñilañ eb' soldado yed'nac scarruaje yed' noc' chej, palta satnaquel eb' yuuj. Satnaquel eb' smasanil, mañxalaj eb' cannac. Satnaquem eb' icha stup sc'ac'al candil.
- 18 A ticnaic syal Jehová d'a schoñab' icha tic: Mañxo e nacot tas ec'nacb'ati, mañxo e nacot tas ujinacxo.
- 19 Palta ay tas toto ol in c'ulej, ol eyila' to ol ujoc juntzañ chi' ticnaic. Ay val jun b'e ol in jac d'a taquiñ lum, ol q'ueul a nivac a' b'aj taquiñtaxon sat.
- 20 Ol in yic'chaañ noc' caltacte'al noc', noc' oques yed' noc' avestruz, yujto ol vac' q'ueul a a' d'a lum taquiñ lum chi'. Ol laj b'ey a' b'aj taquiñtaxon sat yic tzeyuc' a' ex in choñab' ex sic'b'il ex el vuuj tic.
- 21 B'ob'il ex vuuj, yic tzeyal vach' lolonel d'ayin.

43.14 **43:14** A eb' caldeo, aton eb' anima cajan d'a Babilonia d'a peca'. Te nivac yajoch yopisio eb', yuj chi' yajal yaj eb' d'a Babilonia chi'.

- 22 Palta ex israel, yiřtilal Jacob, majxo eyavtej in b'i, a tas ix e c'ulej, to ix ex tzactzaj ved'oc.
- 23 Majxo eyac' noc' calnel silab'il d'ayin, mařxa velc'och d'ayex yed' e silab' chi'. Maj in c'anřej ofrenda d'ayex, maj ex vac' pural eyac'an incienso d'ayin.
- 24 Maj e manlaj te te' sumumi sjab' yic tzeyac' ofrendail d'ayin. Maj eyac' tzalajb'oc in c'ool yed' xepual noc' noc' ix eyac' silab'il. Palta ařej val chucal tze c'ulej, in tzactzaj val yuj. Tze tzuntzejcot voval yuj jantac chucal tze c'ulej chi'.
- 25 Palta a in tic, yuj val snivanil velc'ochi, yuj chi' tzin sucsat e chucal chi', mařxa b'aq'uiř ol in nacot e mul chi'.
- 26 Tato ay val tas tze na' d'a vib'ař jun, co b'oec yaj ticnaic. Aleccoti, ol checlajoc tato malaj e mul.
- 27 A jun viř e b'ab'el mam icham, ochnac smul viř. Axo eb' e c'ayb'umal, meltzajnacoch eb' ajc'olal d'ayin.
- 28 Yuj chi', ol vac' q'uixvelal eb' yajalil e templo a ex chořab' Israel ex tic. Ex yiřtilal Jacob, ol ex vactejcani yic tzex satjieli yed' eyixtaji, xchi Jehová.

44

Ařej Jehová Dios

¹ Syalan Jehová icha tic:

Ex israel, yiřtilal Jacob, maclejec eyab' tas svala', yujto in checab' ex, sic'b'il ex el vuuj.

² A in Jehová in tic ix ex in b'o'o ayic manto ex alji, a in tzin colvaj eyed'oc. Mař ex xiv ex aj

Jesurún,^{44.2} ex yiřtilal Jacob, in checab' ex, sic'b'il ex el vuuj.

³ Yujto ol vaq'uel yoc a a' d'a taquiř lum, ol b'ey a' d'a lum taquiř sat. Ol vac'och Vespíritu d'a eb' eyiřtilal, ol vac'an in vach'c'olal d'a eb'.

⁴ Icha val sq'uib' ař ařc'ultac ayoch yalil, icha chi' ol aj sq'uib' eb'. Icha sq'uib' te' b'acmam d'a stitac a a' sb'eyi, icha chi' ol aj eb'.

⁵ A d'a scal eb', ay mach ol alan icha tic: A in tic, yic in Jehová, xchama. Ay pax mach ol alan icha tic: Yiřtilal in Jacob, xchama. Ay pax mach ol tz'ib'anoch d'a sc'ab' icha tic: Yic in val Jehová, xchama. Ol yac'anoch Israel sjolomoc sb'i, xchi Jehová.

⁶ A Jehová Rey, Scolumal Israel, Yajal d'a Smasanil, a' tz'alan icha tic: A in ton b'ab'el vaj d'a smasanil, slajvub' in paxi. A inřej Dios in, malaj junocxo.

⁷ ¿Mach val junoc lajan ved'oc? Tato ay, lolonocab'i, yalocab' d'ayin tas yaji. ¿Tocval ay junocxo mach ayoc to yalannaccani tastac ujinac yed' tas toto ol ujoc? Tato ay, yalocab'i tas toto ol ujoc chi'.

⁸ Mař ex xivoc, tec'an tzeyutej e b'a. A ex tic in testigo ex to valnac juntzař tic d'a pecataxo. ¿Tocval ay junocxo dios ma junocxo colvajvum? A inřej toni, malaj junocxo vojtaç, xchi Jehová.

A yoval sc'ol Jehová d'a comon dios

44.2 **44:2** A Jesurún syalelc'ochi "Jun tojol". A jun b'i tic tz'alji pax d'a Israel, icha d'a jun versículo tic.

9 A val eb' sb'oan yechel juntzañ comon dios, malaj jab'oc yelc'och eb'. Malaj pax jab'oc yelc'och juntzañ yechel comon dios xajanej eb' chi'. A eb' tz'och ejmelal d'a juntzañ comon dios chi', max ujilaj yilan eb', malaj spensar eb'. Yuj chi' q'uixvelal ol ajcan eb' yuuj. 10 A eb' sb'oan junoc yechel comon dios yed' q'uen q'ueen, tz'och eb' ejmelal d'ay, dios yalan eb', palta nab'añej syixtej sb'a eb'. 11 Masanil eb' tz'och ejmelal d'a juntzañ yechel chi', ol q'uixvoccan eb', yujto a eb' sb'oan juntzañ yechel chi', animañej eb'. Tato smolb'ej sb'a eb' smasanil d'a vichañ yic tzin ch'olb'itan eb', ol q'uixvoc val eb', ol xivcanq'ue eb'.

12 Ilec nab'i, a viñ b'oum q'ueen, syic'cot q'uen syamc'ab' viñ, axo yic toxo ix chacxil q'uen q'ueen chi' d'a cal c'ac', stenan q'uen viñ yed' q'uen martillo yic stojolb'ioch yechel chi'. Yed' val yip sc'ab' viñ stenaní. Palta tato malaj tas sva viñ, tz'och svejel viñ, stacjipax sti' viñ, tz'el yip viñ.

13 Ilec nab'pax junoc viñ ñicum te' sb'oan junoc yechel: Syechtej te' viñ yed' junoc echlab', syac'anoch yechel te' viñ yed' te' slápiz yed' jun tz'ac'anoch yechel, setan setan tz'aji. Syamanoch viñ smunlaj yed' q'uen tz'ucub'. Icha chi' tz'aj sb'oan jun yechel chi' viñ, icha anima vach' yilji, icha chi' tz'ajelc'ochi. Slajvi chi' syac'anoch viñ d'a yol spat.

14 A junoc viñ ñicum te' chi', sb'at viñ sch'ac te' c'ute', ma te' tzicap, ma te' ji, aton te' sq'uib' d'a caltac te'. Mato jun, syavej junoc te' taj viñ, axo ñab' tz'ic'an sq'uib' te'. Nivan tz'aj te' yic vach' sb'o comon dios chi' d'a te'. 15 Aton d'a te' tz'elta te' sc'atzitz viñ, syac'anoch sc'ac' viñ yed' te' b'aj

sc'axni. Sb'oanpax svael viñ yed' te' c'ac' chi'. Axo yed' jab'ocxo te', sb'o junoc yechel sdiosal viñ, tz'och ijan viñ yoch ejmelal d'ay.

¹⁶ Aton yed' te' c'atzitz chi' syac'och sc'ac' viñ, sb'olan schib'ej viñ, sva viñ, sb'ud'ji val viñ sic'lab'il yuj sb'olb'il chib'ej chi'. Sc'axni viñ d'a te', syalan viñ icha tic: Te vach' in aj in q'uixnaj d'a ti c'ac' tic, xchi viñ. ¹⁷ Axo yed' jab'ocxo te' scan chi', sb'oanpax junoc yechel scomon diosal viñ, tz'och ijan viñ yem ñojan ejmelal d'ay. Stevioch viñ d'ay icha tic: Col in, yujto in diosal ach, xchi viñ d'a te'.

¹⁸ A val juntzañ anima chi', malaj spensar eb', max nachaj jab'oc yuj eb'. Macan sat eb', max uji yilan eb', macan spensar eb', max nachaj yuj eb'. ¹⁹ Mañ chamoc snaan eb', max nachaj jab'oc yuj eb', max yal eb' icha tic: A d'a nañalxo te te' tic ix vac'och in c'ac', ix vac'an c'anb'oc in pan, ix in b'olpax in chib'ej d'a stzac'aq'uil te', ix in va'i. Mañ smojoc tzin b'o junoc yechel comon dios yajb'entac yed' jab'ocxo te' tic. Mañ smojoc tzin och ejmelal d'a jun te' yib' te' tic, mañ xchioc jab'oc eb'. ²⁰ A eb' icha chi' sc'ulej, ichato a q'uen tic'aq'uil taañ slo eb'. Juvinaquel spensar eb', satnac eb', mañ ol yal scolan sb'a eb'. Mañ naanoc yalan eb' icha tic: A tas b'ob'il yuj in c'ab' tic, nab'a esñej, mañ xchioc eb'.

A Jehová tz'ac'an nivanc'olal Israel

²¹ Ex israel, yiñtilal Jacob, naeccoti to in checab' ex, a in in b'onac ex yic tzex och in checab'oc, mocab' in b'at satc'olal eyuuj.

²² A in ix in satel e paltail icha satem yal ac'val. Ix in satel e mul icha val tz'aj satem asun.

Cotañecxi d'ayin, yujto ix ex in colo', xchi Jehová.

- 23 A satchañ, elocab' yav sb'itan d'a tzalajc'olal yuj tas ix sc'ulej Jehová. A nivac jul d'a sat luum tic, avajocab'i. A lum nivac vitz yed' lum tzalquixtac, b'itanocab' luum d'a tzalajc'olal yujto ix sch'ox stziquiquial Jehová ayic ix scolan eb' israel yiñtilal Jacob.
- 24 A Jehová co Columal tz'alan icha tic: A in ton Jehová in, ix ex in b'o'o ayic manto ex alji, a in in b'onac masanil tastac. A in in jeñb'ejnacb'at satchañ, vac'annacpaxcan em lum luum tic d'a yed'tal, ¿tom ay junocxo mach colvajnac ved'oc?
- 25 A in tzin tenec' tas syal eb' ajchum, tzin juanpaxb'at spensar eb' naumellolonel. Svac'an somchajel spensar eb' aj pensar, squistalaxcan eb' vuuj.
- 26 Palta a in svaq'uelc'och tas syal eb' in checab', yic vach' tz'ajelc'och tas syal eb' chi'. A in svala' to a Jerusalén ol cajnajxoc, axo juntzañ choñab' d'a yol yic Judá, ol b'ochajxoc d'a yed'tal b'aj juvinaquel chi'.
- 27 A in syal valan d'a a' mar to stup a'. Masanil yoctac a' tz'eli, svac' tupoc.
- 28 A in sval d'a viñaj Ciro icha tic: Ach Ciro, a ach ayach och yilumaloc in choñab'. A ach ol a b'o masanil tas tzin nib'ej. Ol alan d'a Jerusalén: Ol ach b'ochajxiq'ueoc, ol ac'chajxiem yich templo, xa chi, xin chi d'a viñ, xchi Jehová.

45

A yopisio viñaj Ciro yuj Jehová

¹ A Jehová ix sic'anoch viñaj Ciro reyal. A ol cuchb'an viñ yic ol yac'an ganar juntzañ nivac nación viñ, ol yic'anec' yopisio juntzañ eb' viñ sreyal nación chi' viñ. A Jehová chi' ol ac'an jacchaj spuertail juntzañ nivac choñab' d'a viñaj Ciro chi', malaj junoc mach ol yal smacani. Yuj chí' syalan Jehová icha tic:

² A in val ol in b'ab'laj d'a ichañ, ol vac' pañanb'oc lum luum chañ. Ol in mac'poj juntzañ puerta nab'a bronce, ol in b'ijchitanb'at q'uen hierro ayoch yijchuloc.

³ A juntzañ b'eyumal c'ub'aneli yed' tas elc'altac yaji, ol vac' d'ayach, yic vach' tzojtaquejeli to a in ton Jehová in, sDiosal in Israel, ix ach vavtej d'a a b'i.

⁴ Yuj val to tzin xajanej eb' yirñtilal viñ in checab' aj Jacob, aton choñab' Israel sic'b'ilel vuuj, yuj chi' tzach vavtej yic tzach b'inaji vach'chom mañ in ojtacoc.

⁵ A inñej Jehová in, malaj junocxo. Malaj junocxo Dios. A inñej toni. Vach'chom mañ in ojtacoc, palta a in ol vac' ip

⁶ yic vach' syojtaquejel masanil anima ay d'a stolal b'aj sjavi c'u, masanto b'aj tz'em c'u to A inñej Jehová in, malaj junocxo.

⁷ A in in b'onac saquilq'uinal yed' q'uic'alq'uinal. A in svac' junc'olal, svac'anpax yaelal. A in ton Jehová in tzin c'ulej juntzañ tic.

Te ec'b'alxo spoder Dios

- 8 A in ol vac'cot tojolal d'a satchaari, icha yem yal ac'val, icha yem riab' d'a cal asun, ol schaan lum lum tic yemuli. Checlajocab' colnab'il icha sat te avb'en te', ayocab' tojolal icha tz'aj spojel te' xumac. A in ol vac' ujoc jun tic, xchi Jehová.
- 9 A mach syac' oval yed' mach b'ojinac, lajan val icha lum tz'acb'il lum c'un spoji. Tocval syal lum tz'acb'il lum chi' d'a mach stz'acani ¿Tas tza c'ulej? A ach tic, mañ ojtacoc a munlaji, mañ xchioc lum.
- 10 Añejtona', tom smoj syal eb' uninab'il d'a smam snun icha tic: ¿Tas yuj icha tic cajcan eyuuj? tom xchi eb'.
- 11 A Jehová co Diosal a oñ israel oñ tic, Axoñej Ochi, a b'ojinac oñ, a tz'alan icha tic: ¿Tom ay eyalan eyic e c'anb'an d'ayin yuj tas tzin c'ulej eyed'oc? ¿Tom a ex ol eyal tas ol in c'ulej?
- 12 A in in b'onac lum lum tic yed' masanil mach cajan d'ay. A in in jeñb'ejnacb'at satchaari yed' in poder, valannac to scheclaj masanil q'uen c'anal.
- 13 D'a stojolal ol vutej ayic ol vac'anoch viñaj Ciro d'a yopisio. A in ol in b'ob'at b'e d'a yichañ viñ yic ol yac' ganar viñ. A viñ ol b'oanxiq'ue in choñab' Jerusalén. Axo eb' in choñab' ic'b'ilb'at d'a ch'oc nacional, ol ac'joquel eb' d'a libre yuj viñ d'a nab'añej. Malaj stojol ol sc'an viñ d'a eb', malaj spac ol ac'chaj d'a viñ, a in Jehová Yajal in d'a Smasanil svalcan jun tic, xchi Jehová.

- 14 Syalanxi Jehová d'a eb' israel icha tic: A tastac ay d'a eb' aj Egipto yed' d'a eb' aj Etiopía, eyic ol ajcanoc. A eb' aj Sabá chaarñ steel, ol yac'och sb'a eb' d'a yol e c'ab'. Ol ochcan eb' e checab'oc. Ayoch q'uen cadena d'a eb' ol och tzac'an eb' eyuuj, ol em cuman eb' d'a eyichañ, ol yalan eb' icha tic: Val yel junñej ton val Dios, malaj junocxo. Aton jun Dios chi' ayec' eyed'oc, xcham eb', xchi Jehová.
- 15 Yelton val Dios ach, max ach quilochlaj, palta co Columal aj a oñ israel oñ tic.
- 16 Masanil eb' sb'oan yechel comon dios, q'uixvelal ol aj eb', ol b'atcan eb'.
- 17 A oñixo pax israel oñ tic jun, a ach ol oñ a col d'a junelñej. Malaj b'aq'uiñ emnaquilal, ma q'uixvelal ol oñ ajcanoc.
- 18 Mamin Jehová, a ach a b'onac satchaarñ, a ach a b'onaccanem lum lum tic d'a yed'tal. Maj a b'olaj lum yic malaj tas ay d'a sat, palta a b'onac lum yic scajchaji. A ach tzal icha tic: A inñej Jehová in, malaj junocxo.
- 19 A in tic, mañ elc'altacoc tzin loloni, mañoc pax d'a q'uic'alq'uinal d'a yoltac lum lum. Malaj tas valnac d'a eb' yiñtilal Jacob icha tic: Mañ in e comon sayejeq'ui, mañ xin chioc d'a eb'. A in Jehová in tic, añej tas yel yed' tas tojol svala', xa chi.

A Jehová yed' juntzarñ comon dios

- 20 Syalan Jehová icha tic: Masanil ex ayextoc' d'a junjun nación, molb'ejec e b'a, cotañec. Malaj jab'oc e pensar, a te te' tzeyac'och

- e diosaloc, tze b'achan b'eyec'oc, tzex och ejmelal d'a jun dios max yal scolvaji.
- ²¹ Lolonañec, alec tastac tze na chi' d'ayin, al-lajec eyab' junjun ex. ¿Mach aljinaccan juntzañ tic yictax yichb'anil? ¿Mach aljinaccan d'a peca'? ¿Tom mañoc in Jehová in valnaccan juntzañ tic jun? Malaj junocxo Dios. A inñej toni. A inñej ton svaq'uelc'och tas svala', Colvajvum in paxi.
- ²² Jantac ex cajan ex b'aj slajvic'och lum luum tic, ojtaquejec in eli, ol ex in colo', yujto A inñej Dios in, malaj junocxo.
- ²³ A in val svac' in ti' to yel tas svala', mañ ol in q'uex tas sval tic. Ol em cuman masanil anima d'a vichañ, ol in yojtacanel eb'.
- ²⁴ Ol yalan eb' smasanil d'ayin icha tic: A achñejton Jehová tojol ach, ay a poder, xcham eb'. Axo masanil eb' ajc'ol yajoch d'ayin, ol q'uixvoccan eb'.
- ²⁵ Vuujñej ol colchaj masanil eb' yiñtilal Israel, ol yac'an tzalajb'oc sc'ol eb', xchi Jehová.

46

- ¹ A sdiosal eb' aj Babilonia scuch Bel, q'uixvelal ix ajcani, axo sdiosal eb' aj Nebo, mañxalaj yelc'ochi. A juntzañ comon dios chi', ix tzec'jioch d'a yib'añ yicatz noc' b'uru al yaji, c'unb'inac noc'.
- ² A juntzañ comon dios chi', mañxa jab'oc yopisio, maj yal scolan sb'a, ix ic'chajb'at d'a ch'oc nacional.
- ³ Ix yalan Jehová icha tic: Maclejec eyab' tas sval ex yiñtilal Jacob, jantac exto cannac ex d'a

- Israel tic, cuchb'ilexñej vuuj ayic manto ex alji. Ix ex in chelb'eyec'oc.
- 4 Ichañej chi' ol in c'ulej eyed'oc, ayic ol ex och icham animail, sacxo xil e jolom, ayinñej och eyed'oc. A in in b'onac ex, ol ex in tañvejñej. Ol in ochñej eyed'oc, ol ex in colñej.
- 5 ¿Mach junoc syal in e lajb'an yed'oc? ¿Mach junoc lajan ved'oc e naani?
- 6 Ay eb' syic'q'ueta q'uen oro d'a yol yed'tal, syech-tan q'uen plata d'a yol echlab', syac'an q'uen eb' d'a junoc viñ jelan sb'oani yic sb'o junoc sdiosal eb' d'a q'ueen. Axo sb'oelc'ochi, tz'och eb' ejmelal d'ay, syalan sb'a eb' d'ay.
- 7 Syac'anq'ue eb' d'a sjolom sjerñjab', syic'anb'at eb'. Syac'anq'ue eb' d'a sat junoc smexa. Scanxoñej chec'an ta', maxtzac ib'xi. Vach'chom jantac yavajoch eb' ay yic chi' d'ay, palta max tac'vi, max colji eb' yuuj d'a syaelal.
- 8 Naeccot jun tic ex anima pit, scham val e naan-coti yic max b'at satc'olal eyuuj tastac in c'ulejnac.
- 9 Naeccot tas ujinac d'a pecataxo to A inñej Dios in, malaj junocxo, malaj junocxo dios lajan ved'oc.
- 10 A in valnaccan d'a yictax yichb'anil tas ol ujoc d'a slajvub'. Ayocto valannaccani tastac toto ol ujoc. Masanil tas nab'il vuuj ol in c'ulejñej.
- 11 Ol vavtejcot jun vinac d'a najat b'aj sjavi c'u, ol ja jucnaj icha junoc noc' ch'acb'a. A tas nab'il

vuuj, a chi' ol vac' sc'ulej. Icha vutejnac valani, icha chi' ol ujoc.

¹² Ex anima pit, mach ex najat eyajcanel d'a tojolal, ab'ec tas ol vala'.

¹³ A colnab'il svac'a' toxo val tz'elc'och vuuj, mañxo ol ec' tiempo in colan choñab' Sion, ol b'inajxoc Israel tic vuuj, xchi Jehová.

47

Ac'b'il ganar Babilonia

¹ Icha tic yalan Jehová yuj Babilonia:

Emañcot d'a a despacho ach Babilonia, emañ c'ojan d'a cal pococ. A d'a peca' lajan ach icha junoc ix cob'es mantalaj vinac syic'a'. Axo ticnaic mañxo ol alchajoc to yune' cob'es ya ilab'il ach. A ticnaic checab' achxo.

² Ochañ d'a q'uen cha', jax ixim trigo, iq'uel smusil a sat, toc'q'ue a c'apac d'a a xub' yic tzach c'axpaj d'a yol a a'.

³ Iljocab' a nivanil b'eranel chi', ilchajocab' a nivanil q'uixvelal yilji. A jun chi' ol vac' spacoc d'ayach, malaj junoc mach ed'nac b'aj ol oc' in c'ool, xchi Jehová.

⁴ A co Columal a oñ israel oñ tic, co Diosal Axoñej Ochi, Jehová Yajal d'a Smasanil, a tz'alan icha tic:

⁵ Ex caldeo, emañec c'ojan d'a cuseltaquil d'a cal q'uic'alq'uinal. Mañxa b'aq'uiñ ol ex b'inaj yajalil d'a juntzañxo nivac nación.

⁶ Ayic aycot voval d'a in choñab', ix vactejcan eb', ichato mañ in choñab'oc eb'. Ix vac'och eb' d'a q'uixvelal, ix vac'ancanoch eb' d'a yol e

c'ab', maj oc' e c'ol d'a eb'. Ipan eb' ichamtac animaxo ya ix eyutej.

- 7 Ix eyalanpax icha tic: A oñ tic yajal oñ d'a masanil tiempo, xe chi. Malaj jab'oc tas ix e na' tas ol ex ajelc'ochoc.
- 8 Yuj chi' ach choñab' Babilonia, ab' val tas ol vala': Lajan ach icha syutej sb'oan sb'a junoc ix ajmul ix. Te junc'olalxo ajeq'ui, tza naan d'a a pensar to malaj junocxo mach lajan icha ach tic. Tza naani to malaj b'aq'uiñ ol ach can icha junoc ix ix chammac yetb'eyum, malaj b'aq'uiñ pax ol ach can mañ uninal a naani.
- 9 Vach'chom jantac eb' ajchum yed' eb' ajb'aal, palta mañxo ol ach coljoc yuj eb' ayic ol ja lemnaj cha macañ chi' d'a ib'añ, aton junixtaquil yed' mañ uninal. Junñej c'ual ol javoc lemnaj juntzañ chi' d'ayach.
- 10 A a naani to vach'ñej ajec' d'a a chucal chi', malaj mach tz'ilan tas tza c'ulej. A tas ojtac yed' a jelanil tzach ac'an musansatil. Tza naani to a achñej, malaj junocxo.
- 11 Palta ol ja val jun yaelal d'a ib'añ, mañxo ol yal a yamanoch vaan yed' eb' ajb'aal chi'. Ayic ol javoc jun yaelal chi', mañxo ol yal a cachani. Ol javoc lemnaj d'a ib'añ ayic mañ naanoc uu.
- 12 B'eyb'alej ajchumal yed' ajb'aalil chi', aton juntzañ chi' a c'ayb'ejnac yictax cob'es ach. Ol vila' tato olto och yopisio uu, ol vila' tato olto xiv eb' anima d'ayach yuu.
- 13 Tzijtum eb' ac'um razón ix smolb'ej sb'a ed'oc, ix ach tzactzajc'och yed' eb'. Javocab' eb'

schuman yed' q'uen c'anal chi' ticnaic. Ayic syilan q'uen c'anal chi' eb', snachajel yuj eb' yalani. A eb' tz'alan tas tzuji d'a junjun uj, javocab' eb' ach scol ticnaic.

- 14 Palta lajan ol aj eb' icha yoc ixim trigo, a c'ac' ol řusantz'a eb'. Mařxo ol yal scolan sb'a eb' d'a cal c'ac' chi'. A jun c'ac' chi' te ov, mař lajanoc icha junoc comon c'ac' scan stzac'aq'uil tzoř em c'ojan tzoř c'axni d'a sti'.
- 15 Icha chi' ol ajelc'och eb' a colvajum chi', aton eb' b'aj ix a c'anb'ejřej yictax ach cotochi. Ol ach actajcan yuj eb' smasanil, junjun eb' ol b'atcan d'a sb'eal satnaquil, mařxa junoc mach ol ach colanoc, xchi Jehová.

48

Syal Jehová yuj tas ol ujoc

- ¹ A Jehová tz'alan icha tic:
Ab'ec val jun tic ex yiřtilal Jacob, ex tze cuch Israel, yiřtilal ex pax Judá. Tze loc in b'i a in Jehová in tic, tzeyalani to tzex och ejmelal d'ayin e Diosal in, palta mař yeloc tzeyala', chab'satil tzex loloni.
- ² Tzeyalani to aj chořab' ex d'a in chořab' vicřej yaji. Tzin eyac'anoch yipoc e c'ool eyalani, a in ton Jehová e Diosal in Yajal in d'a Smasanil.
- ³ Ayocto valannaccan yuj tas ix uji tic. A in val ix vac' eyojtaquejeli. Elařchamel ix laj elc'och tas valnaccan chi'.
- ⁴ Vojtac to te pit ex, max eyiq'uem e b'a, max ex q'uixvi jab'oc d'a vichař.

- 5 Ayocto valannaccan d'ayex ayic manto uji juntzañ tic. Yuj chi' max yal eyalan icha tic yuj juntzañ e comon dios nab'a te', ma q'ueen: A co diosal tic ix naan jun tic, a ix ac'an elc'ochi, mañ xe chioc.
- 6 A ex tic eyab'nac masanil tas valnaccan chi'. Scham val e naan yuuj, tzeyalaneli to yel valnac. Axo ticnaic ol vac' eyojtaquejel juntzañxo tas c'ub'eltac yaji, juntzañ mañ eyojtacoc.
- 7 Aton tas to ato ticnaic svala', mañ valnacoc d'a peca', juntzañ tas to malaj b'aj eyab'nac specal yalji masanto ticnaic. Yuj chi' mañ ol yal eyalani to eyojtacxo.
- 8 Yel toni, a jun tic manta b'aj eyab'nac, manto eyojtacoc, añaña' manto eyab'pax ticnaic. Yujto vojtaxoni to max e c'anab'ajej, pit ex yictax ex alji.
- 9 Palta ay in nivanc'olal d'ayex, yuj chi' ix in yamoch vaan yoval in c'ol d'a eyib'añ yuj in b'inajnaquil. Maj ex in sateli yic mañ chucoc tz'aj in b'inaji.
- 10 Naec to ix ex in sacb'itej, mañ ichoc tz'aj q'uen plata d'a cal c'ac', palta aton yed' yaelal ix ex vac' proval.
- 11 Yuj vic'jichaañ, icha chi' ex vutej, yic mañ chucoc tz'aj yalchaj in b'i. A aloj vach' lolonel smoj yalji d'ayin, max in cha alchaj d'a junocxo, xchi Jehová.

A Jehová ol colan schoñab'

- 12 Icha tic yalan Jehová: Ex israel yiñtilal Jacob, ab'ec val tas ol vala': A ex sic'b'il ex el vuuj.

A inñej ton Dios in, b'ab'el vaj d'a smasanil, slajvub' in paxi.

13 A in vac'naccanem lum luum tic d'a yed'tal, in jeñb'annacb'at satchaañ yed' in poder. Toñej valnac sb'i juntzañ tic, spitzvinacchaañ.

14 Molb'ejec e b'a e masanil, tzeyab'an tas ol vala': ¿Mach val junoc comon dios ayocto yalannac to a jun viñ vinac sic'b'ilel vuuj, a viñ ol c'ulan masanil tas nab'ilxo vuj d'a yib'añ Babilonia to a yipalil ol satanel eb' caldeo?

15 A in ol vavtejcot viñ, ol javoc viñ, yalñej b'aj ol b'at viñ, ol yac'ñej ganar viñ.

16 Nitzeccot e b'a d'ayin, ab'ec tas ol vala': Yictax ix in yamanoch in lolon d'a eb' anima, c'unñej snachajel tas svala', axo tz'elc'och tas sval chi', ayinñej ec' ta', xchi Jehová.

A ticnaic jun, checb'il in cot yuj Jehová Yajal, yic tzin lolon yuj spoder Yespíritu.

17 A Jehová Dios, co Columal a oñ israel oñ tic Axoñej Ochi, a tz'alan icha tic: A in Jehová e Diosal in, a in tzin ch'ox d'ayex tas ol och e vach'iloc, a in tzin ch'ox b'e b'aj smoj tzex b'ati.

18 Comonoc val ix e c'anab'ajej in checnab'il, tato icha chi' a vach'ilal tze cha'a tzam q'ueñej chaañ icha a' nivac a' max tupi, axo e colnab'il tzam jañej icha scotñej b'alaljoc sat a' mar.

19 Mañxom b'ischajb'enoc eb' eyiñtilal, icha yare-nail sti' a' mar. Maj am viq'uemta e b'isul, maj am in b'at mican d'ayex, xchi Jehová.

- 20 Syalanxi Jehová icha tic: Elañec d'a Babilonia, elañec elelal d'a scal eb' aj Caldea. Alequel jun ab'ix tic yed' av yic tzalajc'olal. Tzeyac'an ojtacajel masanto b'aj slajvic'och yolyib'añq'uinal tic. Tzeyalan icha tic: A Jehová oñ colanel d'a yol sc'ab' Babilonia, a oñ yiñtil oñ Jacob, aton jun schecab', xe chi, xchi Jehová.
- 21 Ayic yec'nac eb' co mam quicham d'a taquirñ luum yuj Jehová, mañ tacjinacoc sti' eb', yujto a Jehová chi' pojjinac q'uen tenam, yelnaccot chulnaj a' nivac a' sb'eyi.
- 22 Axo pax eb' sc'ulan chucal, malaj jab'oc vach'il ol scha eb', xchi Jehová.

49

A schecab' Jehová sacq'uinal'R'yaj d'a masanil nación

- ¹ A jun schecab' Jehová tz'alan icha tic:
 Ex anima cajan d'a stitac a' mar, ab'ec tas ol vala'.
 Ex anima te najat ayex, maclejec eyab'i:
 A Jehová avtannac in ayic manto in alji.
 Yalnaccanel in b'i ayic cuchb'il into och yuj in nun.
- ² A tas svala' lajan icha q'uen espada te jay ye, icha chi' ajnaccan yuj Dios. Sc'ub'ejnac in el d'a yalañ sc'ab'. Icha junoc jul-lab' te jay sñi', icha chi' yutejnac in, sc'ub'ejnac in d'a yol yed'tal sjul-lab'.
- ³ Yalannac d'ayin icha tic: Ach Israel in checab' ach, uuj ol checlaj in vach'il, xchi d'ayin.
- ⁴ Palta ix in naani to nab'añej ix in munlaji.
 Nab'añej ix el vip, malaj tas ix vic'a', xin

chi. Palta vojtaç to chequel yaji tas vaj d'a yichañ Jehová. A spac in munlajel chi', ayec' d'a yol sc'ab'.

⁵ Axo ticnaic jun, toxo ix in cha snivanil velc'och d'a yichañ Jehová in Diosal, a tz'ac'an vip. Ayinto ec' d'a yol sc'ol in nun ix snaani to tzin och schecab'oc, yic svic'an meltzaj eb' israel yiñtilal Jacob junelxo d'ay.

⁶ Ix yalan Jehová d'ayin icha tic: In checab' ach yic tza tojorb'itanxi eb' yiñtilal Jacob, tzic'anxi meltzaj eb' israel cannacto tic d'ayin. Palta mañocřej yuj chi' ix ach in sic'caneli, palta yic tzach vac'och saquilq'uinalil d'a juntzañxo nación masanto b'aj slajvic'och yolyib'añq'uinal, yic scolchaj eb' vuuj, xchi d'ayin, xchi jun schecab' chi'.

⁷ A Jehová Scolumal Israel, Dios Axořej Ochi, slolon d'a schecab', aton jun paticab'ileli, yajb'il yuj masanil nación, checab' pax yajoch d'a eb' yajal. Syalan icha tic: Ayic ol ach yilan eb' yajal, ol q'ue vaan eb', ol em ñojan eb' d'a ichañ, yujto a in Jehová sDiosal in Israel, A inxořej Ochi, ix ach in siq'ueli, svac'anelc'och tas valnac, xchi Jehová.

Ol b'ochajxiq'ue Jerusalén

⁸ Syalan Jehová d'a schecab' icha tic: Ayic ol c'och stiempoal in ch'oxan in vach'c'olal, ol ach in colo', ol in pacan tas ix a c'an d'ayin. Ol ach in tañvej, ol ach vac'och yic tzac'anelc'och in trato yed' masanil choñab', yic sb'ochajxiq'ue in choñab', yic

- tza pojanxiec' smacb'en eb' d'a lum lum
cannac tz'inan.
- 9 Tzin checan al d'a eb' icha to preso yaj d'a
q'uic'alq'uinal icha tic: Elañeccan d'a libre,
xa chi. Ol ilchaj tastac tz'och yuj eb', icha
noc' calnel yax b'aj stañvaj va d'a titac b'e,
axo d'a lum taquiñ sat, ayxo tas sva noc'.
- 10 Mañixo ol yac' vejel eb' yed' taquiñtial, mañixo ol
yab' syail eb' yuj sc'ac'al yoc c'u, yujto a in
tzin xajanej eb', ol vic'b'at eb' b'aj ay sjajtac
a a'.
- 11 Ol in jac jun b'e d'a jolomtac vitz, te vach' ol aj in
b'oan sb'eal in choñab', xchi Jehová.
- 12 Ilec nab' scot in choñab' d'a najat, ay eb' scot d'a
norte, ay pax eb' scot b'aj tz'em c'u, ay pax
eb' scot d'a yol yic Sinim.
- 13 Avajocab' satchañ yed' sat lum tic d'a tza-
lajc'olal. Yed' lum nivac vitz elocab' yav lum
yuj tzalajc'olal, yujto a Jehová van yac'an
snivanil sc'ol schoñab'. Toxo ix oc' sc'ol d'a
eb' ayoch d'a syaelal.
- 14 Syalan eb' aj Sion icha tic: Ix oñ yactejan
Jehová, ix oñ b'atcan satc'olal yuj Cajalil,
xchi eb'.
- 15 Palta syalanxi Jehová icha tic: A junoc ix
nunab'il, ¿tocval sb'at satc'olal yune' ix yuuj?
Vach'chom sb'at satc'olal yuj ix jun, palta a
in tic mañ ol ex b'at satc'olal vuuj.
- 16 Ichato tz'ib'ab'il e b'i d'a yol in c'ab', yuj chi' naan
exñej vuuj.
- 17 Elañchamel ol b'ochajxiq'ue smuroal e
choñab', axo eb' ajc'ol pojinaquemi, eb'
satannaqueli, vanxo yel eb'.

- 18 Ex aj Sion, ilecnab' d'a e patic eyichañ, a eb' ic'b'ilb'at d'a ch'oc nacional, van smolb'anxi sb'a eb' yic sjax eb' eyed'oc.
- A in Jehová in tzin loc in b'i svalani to ol eyic'chaañ e b'a yuj eb' eyetchoñab' chi'. Icha val stzalaj junoc ix cob'es yuj yelvanub' spichul ayic snupnaji, icha chi' ol aj e tzalaj yuj eb' van sjax chi'.
- 19 Yujto a e choñab' tic mac'b'ilcanem lañnajoc, cuseltac yajcani. Axo ticnaic, mañxo ol yab'laj lum scajan eb' anima chi'. A eb' mac'jinaccanem lañnaj chi', najatxo ay eb'.
- 20 A eb' yuninal eb' aljinac d'a ch'oc nacional chi', ol yal eb' d'ayex icha tic: Te jab'ñej jun lum luum tic d'ayoñ, aq'uec co luum b'aj tzoñ cajnaji, xcham eb'.
- 21 Ol e naan icha tic: ¿Mach ay yuninal juntzañ eb' tic? A oñ tic mañxalaj cuninal. Maxtzac yalpaxlaj yalji eb', ic'b'il oñ b'at d'a jun ch'oc nacional, chacb'il oñ eli. ¿Mach ix ilan q'uib' eb' cuninal tic? ¿B'ajtil ix cot eb'? xe chama.
- 22 A in Jehová Eyajal in ol val d'a juntzañxo nación, ol vic'anpaxchaañ in bandera yil eb', yic ol ic'jocot eb' eyuninal chi' yuj eb', ol ul ac'jocan eb'.
- 23 A eb' yajal, icha e mam ol aj eb', axo eb' ix yetb'eyum eb', icha e nun ol aj eb' ix. Ol em ñojan eb' yajal chi' d'a sat luum d'a eyichañ, emnaquil ol aj eb' yic tzex yic'anchaañ eb'. Ata' ol nachajel eyuuj to a in Jehová in, a inñej Dios in. A eb' tzin ac'anoch yipoc sc'ool, mañ ol can eb' d'a q'uixvelal, xchi Jehová.

- 24 A junoc viñ vinac te ay yip, ¿tzam yal stoc'jiec' masanil tas ix yic' viñ d'a oval? ¿Tzam yal stoc'jicanec' junoc presovum d'a junoc yajal te ov?
- 25 A Jehová tz'alan icha tic: A d'a eb' te ay yip ol in toc'canec' eb' presovum. A d'a eb' yajal ec'b'al te ov, ol in toc'canec' tastac ix yic' eb' d'a oval. Yujto a in ol vac' oval yed' eb' eyajc'ol chi', ol in colan eb' eyetchoñab' chi'.
- 26 A in ol vac' sc'ulej eb' ix ex ixtan chi', to ol smil-lajcham sb'a eb'. Ol och eb' icha uc'umañil yuj scot yoval b'aj ol smil-lajcham sb'a chi'. Yuj chi' ol yojtaquejel masanil anima to a in ton val Jehová e Columal in. A in sDiosal in viñaj Jacob to Syal Vuj Smasanil, xchi Jehová.

50

- 1 A Jehová tz'alan icha tic d'a schoñab':
 Ex israel, ¿tom tze na'a to a in ix ex in pechb'at icha junoc viñ spechanb'at yetb'eyum? Tato icha chi', ¿b'ajtil ay yumal puclajb'ail ix in b'o chi' eyed'oc? ¿Tom a in ix ex in choñb'at checab'oc? Tato icha chi' ¿mach b'aj ay in b'oc, yuj chi' ix ex in choñb'ati? A ex tic, ix ex ic'jib'at d'a ch'oc nacional yuj e mul, yuj e chucal.
- 2 ¿Tas yuj ayic ix in javi, malaj mach ix vila? ¿Tas yuj ayic ix ex vavtani malaj mach ix in tac'vani? ¿Tom max techaj vuj ex in colan e naani? ¿Tom max yal ex vac'anel d'a libre? Naec val to c'ocb'il junoc b'elañ lolonel svala', stupem a' mar, axo b'aj sb'ey

a' nivac a', taquiñ tz'ajcani, axo noc' chay,
xcham noc' yuj taquiñtial, sc'ab'at noc' yuj
mañ a'il.

³ A in svac' q'uic'b'oquel satchaani, icha eb' scus yuj
schamnac, xchi Jehová.

Sc'anab'ajej jun Schecab' Jehová

⁴ A jun schecab' Jehová chi' tz'alan icha tic: A
Jehová Vajalil, a ix ac'an jelanb'oc in loloni
yic vach' svac' stec'anil eb' c'unb'elal yaji.
Junjun q'uiñib'alil syac'an in nib'ej yic svab'
tas syac' in c'ayb'ej.

⁵ A Jehová Vajalil ix ac'an sjelanil in pensar, ix in
c'anab'ajejñej, mañ pitoc ix vutej in b'a.

⁶ Ix vac' yich in patic smac' eb' ajc'ool. Malaj
tas sval d'a eb' stzucanel xil in ti'. Maj in
c'ub'ejel in sat d'a eb' tzin b'uchani yed' eb'
stzub'an in sat.

⁷ A Jehová Yajal, a scolvaj ved'oc, yuj chi' maj
chab'ax in c'ol yuj tas tzin yutej eb' chi'.
Tec'an ix vutej in b'a vac'an techajoc, yujto
vojtac to mañ ol el in q'uixvelal.

⁸ A jun tzin colani, ayec' d'a in tz'ey. Tato ay
mach tz'ac'anoch d'a vib'añ, tzin b'at yed'oc
d'a yichañ viñ tzin ch'olb'itani. A junoc ay
chucal syal d'a in patic, cotocab' d'a in tz'ey
tic, syalani.

⁹ A Jehová Yajal, a' scolvaj ved'oc. ¿Mach ol yal
yac'anoch junoc tas d'a vib'añ? Masanil
eb' ayoch ajc'olal d'ayin, ol lajvoquel eb'
icha junoc pichul ijtacxo, xchi jun schecab'
Jehová chi'.

- 10 A ex ay yelc'och Jehová d'a yol e sat, tzeyab'anpax tas syal schecab': Tato tzex b'ey d'a q'uic'alq'uinal, tato malaj tas tz'ac'an sacq'uinal d'ayex, aq'uecoch Jehová yipoc e c'ool, tzex b'eyñej yed'oc.
- 11 A exxo tzeyac'och sc'ac'al juntzañ te' yic syac' yoc d'ayex, añeja' d'a yoc chi' tzex b'eyi. A Jehová ol ac'ancot jun yaelal d'a eyib'añ, toxoñej ol ex emcan jichan d'a scal eyaelal chi'.

51

Lolonelyic snivanil sc'ol Jerusalén

- ¹ A Jehová tz'alan icha tic:
 A ex tze nib'ej e b'eyb'alej tojolal, tze nib'ej tzex javi d'ayin, ab'ec val tas ol vala': Ilecna b' b'aj cotnac eyiñtilal, b'aj pax cotnac yiñtilal eb' e mam eyicham.
- ² Ina viñ e mam eyicham aj Abraham yed' ix e nun chichim ix Sara, malaj yuninal eb' ayic vavtannac eb', palta vac'nac in vach'c'olal d'a eb', tzijtum ix aj yiñtilal eb'.
- ³ Ol vac' in vach'c'olal d'a Sion, aton jun choñab' mac'b'ilem lañajoc. A lum taquiñ luum, ol yaxb'ocan sat luum, icha lum Edén ol aj luum. Yuj chi' ol tzalaj eb' cajan ta', ol b'itan eb', ol yac'an yuj diosal eb' d'ayin.
- ⁴ Ex in choñab', maclejec eyab' tas ol vala', ab'ec ex junjun choñab': Ol valel in c'ayb'ub'al yed' in checnab'il. Icha saquilq'uinal ol aj d'ayex.
- ⁵ Lac'anxo sja sc'ual in ch'olb'itani, van sjapax sc'ual yic tzin colvaji. A yed' in poder ol

vac'an yajalil d'a yib'añ juntzañ choñab'.
A juntzañ choñab' ay d'a stitac a' mar, ol
yac'och in poder eb' yipoc sc'ool.

- 6 Q'ueañec q'uelan d'a satchaañ, tzex empax
q'uelan d'a sat luum tic. A satchaañ chi', ol
satem icha satem te' tab', axo sat lum tic,
ol c'ab'oc icha sc'ab'i junoc pichul. A eb'
anima cajan d'a sat lum tic, ol satel eb' icha
satel noc' us. Palta a colnab'il svac'a' ay d'a
junelñej. A in tojolah malaj slajvub'.
- 7 A ex eyojtac tojolah, ex tzeyac'och in checnab'il
d'a e c'ool, ab'ec: Mañ ex xiv yuj sb'uchval
lolonel eb' anima d'ayex. Mocab' chab'ax e
c'ool yuj tas syal eb' chi',
- 8 yujto ol satel eb' icha junoc pichul ijtacxo, ma
icha tz'aj junoc lana pichul sc'uxjib'at yuj
noc' ij. Palta a in tojolah yed' in colval
ayñejec' d'a junelñej, xchi Jehová.
- 9 Mamin Jehová, colvajañ, cotañ yed' a poder, icha
a c'ulejnac d'a peca'. A ach choc' utejnac
noc' nivan noc' d'a yol a' mar, aton noc'
Rahab.
- 10 A ach a jancac a' mar, aton a' te jul yich, a d'a
sjulah yich a' mar chi', icha b'e utejnac yic
tz'ec' eb' colb'il uuj.
- 11 Ichaton chi' ol aj smeltzaj eb' colb'ilxo el uj
Mamin Jehová. Ol javoc eb' d'a Sion tic yed'
b'it yic tzalajc'olal. Ol tzetzon sat eb' stzalaji,
ol satel oq'uel yed' cusc'olal.
- 12 A Jehová tz'alan icha tic: A in Jehová in
svac' eyip, ¿tas yuj tzex xiv d'a eb' anima
chamelb'a yaji, to lajan eb' icha añ añc'ultac
c'un stacjeli?

- 13 A in Jehová in, a in in b'onac ex. A in in jerib'ejnacb'at satchaari, in b'oannaquem lum luum tic d'a yed'tal. ¿Tom ix in b'atcan satc'olal eyuuj, yuj chi' tzex xiv d'a jun tzex ixtani, jun snaan ex sataneli? Palta mañ ex xivoc, a in ol in satel yoval sc'ol jun tzex ixtan chi'.
- 14 A eb' syab' syail b'aj tz'ixtaj chi', elañchamel ol coljoc eb'. Mañ ol cham eb' d'a yol preso, mañ ol yac' vejel eb'.
- 15 A in Jehová e Diosal in, a in b'i, Jehová Yajal d'a Smasanil. A in svac'q'ue poñoljoc sat a' mar.
- 16 A in in jerib'ejnacb'at satchaari, in b'oannacpaxem lum luum tic d'a yed'tal. A in svac' eyalel in lolonel, tzex in colanel yed' in poder. A in sval d'a Sion: A ex tic in choñab' ex, xin chi, xchi Jehová.
- 17 Aq'uequel e vyaari ex aj Jerusalén, q'ueañec vaan. Ix eyab' val syail yuj yoval sc'ol Jehová ix yac'cot d'a eyib'ari, palta toxo ix ec'b'ati. Lajan ex aj icha junoc mach satel sc'ol yuc'an añ añ, mañxalaj jab'oc añ chi' syactejcan d'a yol yed'tal. ¹⁸ A d'a scal eb' eyuninal ix eyil q'uib'oc, malaj junoc eb' ix ch'oxan b'e d'ayex, malaj junoc eb' ix ex quetzanb'ati.
- 19 Aton cha macaari tas ix javi d'a eyib'ari tic: Ix mac'chajem lañaj e choñab', ix champax eb' cajan d'ay yuj vejel yuj oval. ¿Machto val ol oc' sc'ol d'ayex? ¿Machto val ol ac'an snivanil e c'ool?
- 20 Toxo ix el yip eb' eyuninal, toxo ix telvi eb' icha noc' c'ultaquil chej scan d'a ch'ari yaal.

Toxoñej ix can teljab' eb' d'a schiquintac calle, yujto ix yab' val syail yoval sc'ol Jehová e Diosal eb', yuj scachji eb' yuuj.

²¹ Ex aj Jerusalén, van eyab'an val syail, icha uc'um añ eyeq'ui, palta mañ ex uc'umoc pax añ.

²² A Jehová Cajal co Diosal paxi, a' tz'alan icha tic: A in Jehová e Diosal in tzex in colo', a in ton sval icha tic: Ol viq'uec' scopail yoval in c'ol chi' d'ayex, mañxa b'aq'uiñ ol eyab'xi syail yuuj.

²³ A d'a eb' ixtannac ex, ata' ol vac' jun scopail yoval in c'ol chi', aton d'a eb' aljinac d'ayex icha tic: Emañec lachan d'a sat lum to ol oñ b'eyec' d'a eyib'añ, xchi eb'. Emnac ex lachan d'a sat lum chi', ec'nac tec'ton eb' d'a eyib'añ icha lum pococ, xchi Jehová.

52

Ol actajel Jerusalén

¹ Ex aj Sion schoñab' Dios, aq'uequel e vayañ, q'ueañec vaan, tec'b'ejec e b'a. Ch'oxequel svach'il eyilji, yujto mañxa b'aq'uiñ ol jax eb' ch'oc nacional ch'oc sdiosal yac' chucal d'ayex.

² Q'ueañec vaan ex aj Jerusalén, maq'uequel pococ d'ayex, ol ex emxoc c'ojan d'a e despacho eyac'an yajalil. Ex aj Sion, ex ix ex xid'ec' d'a ch'oc nacional, iq'uequel tas tzec'b'ilocho d'a e jaj.

³ A Jehová Cajal tz'alan icha tic: Malaj val jab'oc tumin ix in cha d'a e patic ayic ix ex ic'chajb'at checab'oc. Añejtona', malaj pax tumin ol vac'a' yic tzex vic'anxi meltzajoc.

- ⁴ A in choñab' tic, b'atnac d'a Egipto d'a peca', ch'oc choñab'il ajnac yec' eb' ta'. Axo ticnaic ix ixtaj eb' yuj eb' aj Asiria, vach'chom malaj jab'oc yuuj.
- ⁵ Axo ticnaic, ¿tas smoj tzin c'ulej? D'a ichñej ta' ix ic'jib'at in choñab' tic d'a Babilonia. A eb' tz'ac'an yajalil d'a yib'añ eb', syic'chaañ sb'a eb', max yactej eb' in sb'uchani.
- ⁶ Yuj chi', ol c'och sc'ual, ol yojtaquejel in choñab' tic to Dios in, ol nachajel yuj eb' to a in ix in lolon d'a eb', xchi Jehová.
- ⁷ Jantac svach'il quilan d'a tzalquixtac, ayic sjavi junoc mach tz'alan vach' ab'ix. Yed'nac yab'ixal junc'olal, syalanpax yab'ixal colnab'il, syalan icha tic: Ex aj Sion, a e Diosal van yoch Reyal, xchi.
- ⁸ Ab'ec, a eb' stañvumal e choñab', tz'el yav eb', jun lajan tz'aj sq'ue ñilnaj eb' yel yav yuj tzalajc'olal, yujto syil val eb' sjax Jehová d'a Sion.
- ⁹ Ex aj Jerusalén juvinaccan e choñab', elocab' eyav e b'itan d'a tzalajc'olal, yujto ol oc'xoc sc'ol Jehová d'ayex, ol scolanxi Jerusalén.
- ¹⁰ Yujto ol sch'ox spoder Jehová yil juntzañxo nación. Masanil anima d'a yolyib'añq'uinal tic, ol yojtaquejel eb' to a Dios oñ colanxi.
- ¹¹ Elañec, elañecta d'a yol sc'ab' eb' aj Babilonia. A ex eyed'nac yamc'ab' yic stemplo Jehová, mañ eyam tas mañ vach'oc, mañ eyac'b'at e b'a d'a scal chucal.
- ¹² Mañ sc'ac'aliloc, mañ elelaloc ol ex elta, yujto a Jehová co Diosal ol oymaj d'a e patictac, ol ex stañvani.

Syaelal jun Schecab' Jehová

- 13 Ix yalan Jehová icha tic: A jun in Checab' tic vach'ñej ol elc'ochoc, ol ic'joc val chaañ, ol b'inaj val.
- 14 Tzijtum mach ol sat sc'ol yilani, yujto ol ixtax yilji, mañxo animaoc ol aj yilji yuj tas ol utajoc.
- 15 Icha pax chi' jantac nación, ol sat sc'ol yilani ayic ol ic'jocchaañ. A eb' rey toxoñej ol och q'uelan eb', yujto ol yil eb', ol nachajel yuj eb' tas to manta b'aj ix yab' eb' yalji, xchi Jehová.

53

- 1 Ol yal Israel icha tic:
¿Toc ay mach tz'ac'anoch d'a sc'ol tas scaleli? ¿Toc ay mach snachajel yuuj to a spoder Jehová scheclaj d'a jun ab'ix tic? xcham eb'.
- 2 Snib'ej Jehová to a jun schecab' chi' sq'uib' icha svol junoc te te' tz'em sch'añal yib' d'a taquiñ luum. Mañ nib'ab'iloc yilji, malaj tas vach' squiloch d'ay.
- 3 A eb' anima, ol sb'uch jun checab' chi' eb', ol spatiquejel eb'. Ol ac'jococh yaelal d'a yib'añ yuj eb', ol techaj yuuj, yujto c'ajan yab'an syail. Icha junoc mach mañxo smojoc yiljiochi, ol paticajeloc. Malaj ol elc'och jun checab' chi' d'ayoñ.
- 4 A co naani to a Dios tz'ac'anoch yaelal d'a yib'añ, syac'anpaxcan d'a emnaquilal, palta mañ ichocta'. A co yaelal a oñ tic ol ac'jococh d'a yib'añ, ol yab' syail co q'uexuloc.

- 5 Ol tecjoquec' q'uen d'a snivanil yuj co pitalil, ol yab'an val syail yuj co chucal. Yuj syaelal ol yab' chi', ol ochxi junc'olal d'a co cal yed' Dios. Yuj yechnaj chi', ol yac'xi co q'uinal.
- 6 Co masanil ix oñ saclemcanb'at icha noc' calnel. Junjun oñ ix co na' tas b'eal b'aj ix co nib'ej b'aj ix oñ b'atcani, axo Jehová ol ac'ancanoch co mul co masanil d'a yib'añ jun schecab' chi'.
- 7 Ol ac'joc val och syaelal yuj eb' anima, emnaquilal ol aj yuj eb', palta malaj tas ol yala'. Ol ic'jocb'at yuj eb', icha tz'aj yic'jib'at noc' calnel b'aj smiljichamoc. Malaj tas ol yala', numanřej ol ajoc, icha noc' calnel sjoxchaji.
- 8 Ol ic'chajelta d'a preso yic sch'olb'itaji, ol ac'jococh chamel d'a yib'añ. Malaj mach ol och ilc'olal yuj schamel chi'. Ol ic'chajel d'a yolyib'añq'uinal tic yuj co mul a oñ schoñab' oñ tic. Cuuj ol yab' syail.
- 9 Malaj val jab'oc chucal ol sc'ulej, malaj jab'oc es ol elta d'a sti'. Vach'chom icha chi', a snaan eb' anima to ol mucchaj d'a scal eb' chuc, palta axo d'a scal eb' b'eyum ol mucchajoc.
- 10 A Jehová tz'alan icha tic: Ol vac' yab' syail in checab' icha yaj in naani. Ol yac'och sb'a silab'il d'a yol sc'ab' chamel yic tz'ac'jican lajvoc smul masanil anima. Yuj chi' ol pitzvoccan d'a junelřej, ol yil eb' yiñtilal. Yuuj, ol elcanc'och tas nab'il vuuj.
- 11 Ayic toxo ix lajviec' juntzañ yaelal chi' d'a yib'añ, ol tzalaj yuj spac jun yaelal chi' to mañ nab'añejoc ix yab' syail. Tzijtum eb' anima

ol ochcan vach'il yuj yojtacanel in checab' chi' eb', yujto ol ic'joccanel smul eb' yuuj.

¹² Yuj chi' ol vac' yopisio d'a scal eb' nivac yelc'ochi. Ay yalan yic yed' eb' yac'an ganar oval, yujto ix yac'och sb'a d'a yol sc'ab' chamel. Icha val tz'utaj eb' sc'ulan chucal, icha chi' ix utaji. Ix sb'ec sb'a yuj smul masanil anima, ix tevi yuj eb' yic tz'ac'jican lajvoc smul eb' chi', xchi Jehová.

54

Xajanřej eb' israel yuj Jehová

¹ Ix yalan Jehová icha tic d'a Jerusalén:

Ex aj Jerusalén, q'ueañecchaañ e b'itan d'a tzalajc'olal. A d'a peca' lajan e choñab' icha junoc ix ix max unevílaj, actab'ilcan yuj yetb'eyum. Axo ticnaic, lajan icha junoc ix tzijtum yune' ix alji, ec'b'al sb'isul yune' ix d'a yichañ junoc ix ix ayñejec' viñ yetb'eyum yed'oc.^{54.1}

² Aq'uec levanb'oc e mach'en b'aj cajan ex, mañ ex xiv e levb'itani. Icha junoc mach slevb'itan smantiado, sjuclitej sch'añal, smac'an tzatzb'oc yestacail, icha chi' tze c'ulej.

³ Yujto ol levanb'oc e mach'en chi', yuj chi' ol eyic'canec' slum eb' anima cajan d'a e patic eyichañ. A eb' eyiñtilal ol ac'an ganar juntzañxo nación, ol cajnaj eb' d'a juntzañ choñab' cannac tz'inan.

54.1 **54:1** A d'a tic max b'inaj Jerusalén, palta a yuj juntzañxo pasaje, cojtac to a', yujto a capital yaj d'a yol smach'en judá.

- ⁴ Ex aj Jerusalén, mañ ex xivoc, mañxo ol ex can d'a q'uixvelal, mañxo emnaquiloc ol ex utajoc. Mañxo ol e nacot tas ajnac yel e q'uixvelal d'a peca', ayic ex actajcan icha junoc ix ix mañxa yetb'eyum.
- ⁵ Yujto a in in b'onac ex, icha eyetb'eyum vaji. A in b'i Jehová Yajal d'a Smasanil. E Columal vaji, e Diosal a inxoñej Ochi, sDiosal in pax masanil anima.
- ⁶ A e choñab' tic, lajan icha junoc ix cob'es ix actab'ilcan yuj yetb'eyum, cusc'olal yajcan ix. Icha chi' ajnaccan e choñab' tic, axo ticnaic, A in e Diosal in tzex vavtejxi.
- ⁷ Ex aj Jerusalén, quenñej tiempoal ix ex vactej-cani, axo ticnaic, tzex in chaanxi yujto te xajan ex vuuj.
- ⁸ Ix cot voval d'ayex jun tiempoal, ix in c'ub'ejel in b'a d'ayex, palta yujto tzex in xajanej d'a junelñej, yuj chi' ix oc'xi in c'ol d'ayex, a in ton Jehová e Columal vaji, a in svala'.
- ⁹ Icha val vutejnac vac'an in ti' d'a viñaj Noé to mañxa b'aq'uiñ ol jax jun oval a' mucjinac yolyib'añq'uinal tic, icha chi' tz'aj vac'an in ti' ticnaic, mañxo ol cot voval d'ayex junelxo, mañxo ol ex in tumej.
- ¹⁰ Vach'chom sq'uexmaj yed'tal lum nivac vitz, tz'em lañnaj lum tzalquixtac, palta malaj b'aq'uiñ ol vactej ex in xajanani. Malaj b'aq'uiñ ol lajvoc in trato ix vala' to ayñej junc'olal d'a in cal eyed'oc. A in Jehová in svala'.

A ac' Jerusalén

- 11 Ix yalanxi Jehová icha tic: Ob'iltac ex, ex aj Jerusalén. Ix eyab' val syail yuj tas ix ec' d'a eyib'añ, malaj val junoc mach ix ac'an snivanil e c'ool. Axo ticnaic ol vac'canem e choñab' tic d'a yib'añ q'uen q'ueen vach' yilji, ol vac'ancanem yich d'a yib'añ q'uen zafiro.
- 12 A yelvanub' e choñab', ol in b'o yed' q'uen rubí, axo spuertail, ol in b'o yed' q'uen berilo, axo smuroal ol in b'o yed' q'uen q'ueen te vach' yilji.
- 13 Ol in c'ayb'ej eb' eyuninal yic vach' ol aj yelc'och eb'.
- 14 A tojolal, ol yic'ñej yipoc d'a e cal, ol ex colchaj-canel d'a yol sc'ab' eb' anima tzex ixtani, eb' tzex xib'tani. Mañxa mach ol ex xib'tanoc.
- 15 Tato ay mach ol javoc yac' oval eyed'oc, mañoc in svac'cot eb', yuj chi' ol eyac'ñej ganar eb'.
- 16 Ilecna'b'i, a in ix in b'o viñ tenum q'ueen, syac'och sc'ac'al te' tzac'ac' viñ yic sb'oan yamc'ab' viñ yic oval. A in pax ix in b'o eb' satanel anima yed' juntzañ syamc'ab' viñ chi'.
- 17 Palta malaj junoc yamc'ab' yic oval ol yal ex sataneli. A eb' tz'ac'anoch tas d'a eyib'añ, numanxoñej ol ajcan eb' eyuuj. Aton juntzañ tic svac' d'a eb' tzin ac'an servil. A in ol ex in colo', xchi Jehová.

55

Avtab'il masanil anima yuj Jehová

- ¹ Ix yalan Jehová icha tic:

Masanil ex stacji e ti', cotañec, ul uq'uec a a'. A ex malaj e tumin, cotañec ul chaec tas tze va d'a nab'añej, ul chaec yal uva yed' lech mañ tupb'iloc.

² ¿Tas yuj tze comon lajej e tumin d'a tas mañ vaeloc? ¿Tas yuj tze comon lajej e tojol tze cha d'a tas to max b'ud'ji e c'ol yuuj? Ab'ec val sic'lab'il tas ol vala': Tato tze c'anab'ajej tas svala', ol e va vael te vach', ol ex b'ud'joc val sic'lab'il.

³ Cotañec d'ayin, maclejec val eyab' tas svala', ol ex ajñejec'oc. Ol in b'o junoc in trato eyed'oc d'a junelñej yujto tzex in xajanej, yic tz'elc'och in ti' vac'nac d'a viñaj rey David.

⁴ A in vac'nacoch viñaj David chi' testigoal d'a juntzañxo nación, yic scuchb'an viñ, ma yic syac'an yajalil viñ d'ay.

⁵ Ol eyavtejcot eb' anima mañ eyojtacoc. A eb' anima chi' elañchamel ol ja lemnaj eb' d'ayex, yujto a in Jehová e Diosal in, A inxoñej Ochi, a in ol ex vac' ic'jocchaañ, xchi Jehová.

⁶ Aq'uecoch e b'a d'a yol sc'ab' Jehová, yacb'an tzato yal eyavaj d'ay. Avajañec d'ay, yacb'an lac'anto ayeq'ui.

⁷ A ex chuc e b'eyb'al yed' ex chuc e pensar, acte-jecan juntzañ e chucal chi'. Meltzajañec d'a Jehová. Ol oc'xoc sc'ol d'ayex, ol ex yac' nivanc'olal co Diosal.

⁸ Ix yalan Jehová icha tic: A tas nab'il vuuj, mañ lajanoc yed' tas tze na'a. A tas tzin c'ulej, mañ lajanoc yed' tas tze c'ulej.

- 9 A in pensar yed' tas tzin c'ulej chi' mañ lajanoc icha eyico', yujto yel val te ec'b'alxo tas tzin na' chi' d'a yichañ schaañil yajq'ue satchaañ d'a yib'añ lum lum tic.
- 10 A yaxñab' yed' q'uen sacb'acom tz'emta d'a satchaañ, max meltzajlaj d'a ichñej ta', palta to sch'ayxican lum lum yuuj yic vach' sq'ueul masanil tas tz'avchaj d'a lum. Syac'an sat, tz'elta yiñatil yic syal yavchajxi, syac'anpax svael eb' anima.
- 11 Icha yaxñab' chi', icha chi' yaj in lolonel, max meltzajlaj d'ayin d'a ichñej ta', palta to sb'ocan tas nab'il vuuj, tz'elpaxc'och tas tzin nib'ej.
- 12 Tzalajc'olal ol aj eyelta b'aj ayex ec' presoal, junc'olal ol aj e meltzaj d'a e choñab'. Masanil lum vitz, lum tzalquixtac, ichato ol q'ue val sjaj lum d'a chaañ yuj tzalajc'olal. A te' nivac te', icha val to ol stz'it sc'ab' te' stzalaji.
- 13 A lum b'aj ay te' q'uiix, a te' c'ub'taj ol q'uib'oc. A lum b'aj ay te' sac q'uiix, a te' arrayán ol q'uib' sq'uexuloc te'. Ol in c'ulej juntzañ tic yic sb'inaj in b'i a in Jehová in tic, yic tzin nachajñejcot d'a junelñej, xchi Jehová.

56

A colnab'il tz'altaj d'a masanil anima

¹ Ix yalan Jehová icha tic:

B'eyb'alejec tojolal, aocab' tas vach' tze c'ulej, yujto toxo val ol ex in coleli. Ol in ch'oxel in poder in colvaji.

- ² Te vach' yic eb' sc'anab'ajan juntzañ checnab'il tic, sb'eyb'alan eb' icha val yaji, aton eb' nivan yelc'och sc'ual ic'oj ip d'ay, max yix-tejb'at eb', aton eb' syailan sb'a, max sc'ulej chucal eb', xchi Jehová.
- ³ Tato ay eb' ch'oc nacional syac'och sb'a d'a yol sc'ab' Jehová, mocab' yal eb' icha tic: A Jehová max in chaanoch d'a scal schoñab' tic. Añejtona' eb' viñ malaj yuninal, mocab' yal eb' viñ icha tic: A in tic lajan in icha junoc te' taquiñ te'.
- ⁴ A Jehová tz'alan icha tic: Tato a eb' viñ malaj yuninal chi' nivan yelc'och sc'ual ic'oj ip d'ay, sc'anab'ajan pax eb' viñ tas tzin nib'ej, tojol syutej sb'a eb' viñ d'a in trato,
- ⁵ ay jun tas te vach' ol vac' d'a eb' viñ d'a yichañ to ay yuninal, ma yisil. A jun chi', to ol b'inajñej eb' viñ d'a in templo yed' d'a scal in choñab'. Ol vac'anpax jun sb'i eb' viñ d'a junelñej, malaj b'aq'uiñ ol sateloc.
- ⁶ Axo pax eb' ch'oc choñab'il syac'och sb'a d'a yol in c'ab', yic tzin yac'an servil eb', tz'ochpax eb' ejmelal d'ayin, tzin sxajanej eb', sc'anab'ajan pax sc'ual ic'oj ip eb', tojol syutej sb'a eb' d'a in trato, ol in chaoch eb' d'a scal in choñab'.
- ⁷ Ol vic'cot eb' d'a jun in tzalan vicñej yaji. Ol vac'an tzalajb'oc sc'ol eb' d'a spatil b'aj tz'och lesal d'ayin. Ol in cha silab' eb' sñustz'a d'a yib'añ valtar, yujto a in templo tic, ol alchaj yuuj to spatil lesal yaj d'a masanil choñab'.

8 A in Jehová Yajal in d'a Smasanil, a in tzin molb'ejcot eb' israel aycanb'at d'a juntzañ ch'oc nacional, a in svala': Ol vic'cot juntzañ eb' ch'oc nacional yic junñej tz'aj eb' yed' eb' israel molb'ilxo vuuj, xchi Jehová.

A schucal pensar eb'yajalil choñab'

9 IX yalan Jehová icha tic: Ex ch'oc nacional, cotañec icha noc' chium noc'. Cotañec milval, ul satequel in choñab' tic, icha syac' noc' caltacte'al noc' sjavi, schianb'at noc' calnel.

10 Yujto a eb' stañvumal in choñab' tic, ichato maxtzac yal yilan eb', maxtzac nachajel yuj eb' tas sc'ulej. Lajan eb' icha noc' tz'i' max chivaji. Jichanec' eb' tz'ec' c'u. Añej vayañ sgana eb' sc'ulej.

11 Lajan eb' icha noc' tz'i' tz'ochñej svejel, malaj b'aq'uiñ sb'ud'ji. A eb' yilumal in choñab' tic, max nachajel jab'oc yuj eb', añej tas sgana eb' sayeq'ui.

12 Syalan eb' icha tic: Coyec b'at co sayec añ añ, a añ te ov scuq'uejec, yic sq'ue val añ d'a co jolom. Scuc'anpax añ q'uic'an icha sco c'ulej ticnaic, mato ol te ec' yib'añ cuc'an añ jun, xchi eb'.

57

1 Ayic scham eb' anima vach' spensar, malaj mach snaan eb'. Ayic satem eb' vach' sb'eyb'al chi', malaj mach snachajel yuuj to ayic scham eb' chi', scolchajcanel eb' d'a scal yaelal.

2 A eb' vach' sb'eyb'al chi', junc'olal yaj eb', van yic'an yip eb' b'aj sc'och chi'.

Ay yoval sc'ol Jehová'R'd'a ejmelal d'a comon dios

- ³ IX yalan Jehová icha tic: Cotañec d'ayin a ex tze b'eyb'alej chucal, a ex ton tze b'eyb'alej ajchumal, ex tzex em ajmulal.
- ⁴ ¿Mach eb' tze b'uchu'? ¿Mach eb' tzeyed'tej sat, tz'elta jab'an eyac' tze chacaneli? A ex tic te chuc ex, te esalvum ex.
- ⁵ A d'a yichtac te' ji yed' te te' c'ayum xiil, ata' tze c'ulej ajmulal. Tzeyac'anpax eb' eyuninal silab'il d'a e diosal d'a scaltac q'uen q'ueen d'a stitac a' cotac a' sb'eyi.
- ⁶ Ex israel, scha val e c'ol eyoch ejmelal d'a q'uen q'ueen ñieleli sat d'a yoltac a' cotac a' sb'eyi, a juntzañ chi' ix e sic'canel e diosaloc. Aton d'a juntzañ chi' tze sequem vino, tzeyac'an sat eyavb'en silab'il d'ay. ¿Am e naani to mañ ol vac'och eyaelal yuj juntzañ tas tze c'ulej chi'?
- ⁷ A d'a lum jolomtac vitz te chaañ ay ste'al, ata' tze b'o e vaynub', tze ñusanpax e silab'.
- ⁸ A d'a yoloch e puerta, ata' tzeyac'och yechel e diosal yajb'entac yilji. A inxo tic, tzin b'atcan satc'olal eyuuj. Tze quichanel b'eran e b'a, tzex ec' jichan d'a sat e ch'at levan sat. Tzeyac'an e trato e mulan yed' eb' tze nib'ejochi, tzex vay yed' eb'.
- ⁹ Tzeyic'انب'at aceite yed' jantac perfume, tzex b'at lemnaj d'a jun yechel comon dios scuch Moloc, tzex och ejmelal d'ay. Tze checanb'at eb' e checab' d'a najat b'at sayanec' juntzañxo e diosal, masanto tz'emc'och eb' b'aj ay eb' chamnac.

- 10 Tzex c'unb'i eyec' d'a najat chi', palta max nachajel jab'oc eyuuj to malaj yelc'och jun tze c'ulej chi'. Yujto te nib'ab'il jun tze sayec' chi', yuj chi' tz'ochxi eyip, tze sayanxi.
- 11 ¿Mach juntzañ eb' b'aj tzex xivi to nivan yelc'och chi' d'ayex, yuj chi' tzin eyactejaní, tzin b'at sate'olal eyuuj? ¿Tom yujto mañxa tas svala', yuj chi' mañxa velc'och d'ayex?
- 12 A ticnaic, ol vac' checlaj juntzañ e b'eyb'al te vach' e naan chi', palta mañ ol ex colchajlaj yuuj.
- 13 Ayic ol el eyav e c'anan in colval, ol valan d'ayex: Aocab' e comon diosal chi' tzex colani, xin chama. A masanil juntzañ chi', ol ic'chajb'at yuj ic', añej yed' jun pusoc ic' chi' ol b'atoc. Axo pax eb' tzin ac'anoch yipoc sc'ool jun, ol cajnajñej eb' d'a in choñab' tic, ol ajñej eb' d'a lum tzalan vicñej yaji, xchi Jehová.

A eb' israel sna sb'a

- 14 Ol ab'joc yalchaj icha tic: B'oec jun b'e, te pañan tzeyutej, iq'uequel tastac ayem d'a yol b'e chi' yic vach' tz'ec' in choñab', xchama.
- 15 Yujto a Dios Axoñej nivan Yelc'ochi, Ayñej ec' d'a junelñej, scuchan pax Axoñej Ochi, a tz'alan icha tic: A in tic, cajan in d'a lugar te chaañ to vicñej yaji, palta ay in pax ec' yed' eb' emnaquilal yaji yed' eb' sna sb'a sc'ool yuj schucal, a in sviptzitej eb'.
- 16 Mañxo ol cot voval d'a in choñab' tic, mañxo ol vac'ñejcot voval d'a eb' d'a junelñej, talaj a juntzañ anima b'ob'il vuj tic, schab'axq'ue sc'ol eb' d'ayin.

- 17 Yuj smul eb' israel tic yic sayanřej scomon diosal eb', ix cot voval d'a eb', ix vac'anoch syaelal eb', ix in paticanel eb'. Palta ix spitejřej val sb'a eb', ix sc'ulan eb' icha tas snib'ej.
- 18 Ix vil val sb'eyb'al eb', palta ol vařej eb', ol vac'an yic'yip eb'. Ol in tařvan eb', ol vac'an snivanil sc'ol eb' scus yuj smul.
- 19 Ol valan d'a eb' icha tic: A ex najat cajan ex yed' ex lac'an ayex, junc'olalocab' eyaji, xin chama. Yujto a in ol vařej in chořab' tic.
- 20 Palta axo eb' chuc sb'eyb'al jun, lajan eb' icha a' mar scot b'alb'on sat, max ochlaj vaan, syic'ancot jantac c'alem.
- 21 A eb' sc'ulan chucal, malaj jab'oc vach'il ol scha eb', xchi Jehová.

58

A tzeć'ojc'olal

- ¹ Ix yalan Jehová d'ayin icha tic:
Avajař d'a chaař, mař ach xiv avaji. Te chaař tz'el av icha spuji junoc q'uen trompeta. Al d'a eb' yiřtilal Jacob tic to te pit eb', te chuc eb'.
- ² Junjun c'u scomon och eb' ejmelal d'ayin. Scomon tzalaj eb', snib'an eb' yojtaquejel in b'eyb'al, icha junoc chořab'il anima sb'eyb'alan tojolal, ichato malaj b'aj syiq'uel spensar eb' d'a in checnab'il, ichato sc'an juntzař checnab'il eb' yic tojolal d'ayin, sch'oxan eb' to stzalaj eb' sjavi d'ayin.
- ³ Ijan scot yoval eb' d'ayin syalan eb' icha tic:
Nab'ařej tzoř comon och tzeć'ojc'olal

d'ayach, tocval tzoñ ila'. Nab'añej squixtej co b'a coch ejmelal d'ayach, tocval tzoñ a na'a, xchi eb'. Svalan icha tic: Yel toni, ayic tzex och d'a tzec'ojc'olal chi', añej tas tze nib'ej, a chi' tze c'ulej, tzeyixtan eb' e munlajvum.

⁴ Ayic tzex comon och d'a tzec'ojc'olal chi', añej telajb'ail yed' oval tzeyac'a', tze mac'lan e b'a yuj e chuc pensaril. Tocval ol vab' e lesal d'a jun e tzec'ojc'olal tzeyac' chi'.

⁵ ¿Tom a e naani to tzin tzalaj yed' tas tzeyutej e b'a chi'? A jun tze c'ulej chi' cusc'olal, tzex comon em ñojan icha spacchaj te' aj, tzex comon ec' jichan d'a yib'añ q'uen tic'aq'uil taañ yed' pichul ya sva'i. ¿Tom a jun chi' tzeyac' scuch tzec'ojc'olal te vach' d'a yol in sat e naani?

⁶ Palta mañ ichoc ta'. Ol val d'ayex to a tzec'ojc'olal scha in c'ool, aton stzolal tic: Colequelta eb' anima ayoch d'a yol sc'ab' eb' chuc spensar. Mañxo eyixtej eb' smunlaj d'ayex, actejequel eb' tz'ixtaj chi', mañxo eyixtej eb'.

⁷ A eb' anima scham yuj vejel, aq'uec svael eb'. Axo eb' malaj spat, aq'uec sposado eb' d'a e pat. A eb' malaj spichul, aq'uecoch spichul eb', mañ eyactej eyac'an snivanil sc'ol eb' eyetchoñab'.

⁸ Tato icha chi' tzeyutej e b'a, yalñej b'aj ol checlaj in vach'c'olal d'ayex, icha tz'aj sq'uiñib'i d'a junxo c'u. Elañchamel ol ex colchajoc. A in e tojolal vaji, b'ab'el in b'at eyuuj, axo in tziquiquial, tzac'an eyuuj.

- 9 Yuj chi' tato ol ex avaj d'ayin, elañchamel ol in tac'voc d'ayex. Tato ol el eyav e c'anán in colval, ol valán d'ayex icha tic: Ina in tic, xin chama. Tzeyiq'uel juntzañ chucal chi' d'a e cal. Mañ e suy slumal eb' eyetanimail, mañxo e naq'ue esal lolonel d'a spatic eb'.
- 10 Tato tzeyac' svael eb' ay svejel, tzex colvaj d'a eb' ay tas tz'och yuuj, tato icha chi', ol checlaj e vach'il d'a scal anima icha saquilq'uinal d'a scal q'uic'alq'uinal. Ol ex checlajel icha yoc c'u d'a chimc'ualil d'a scal q'uic'alq'uinal chi'.
- 11 Tato icha chi', ol ex in cuchb'ejñej. Jantac e vael ol vac' d'a lum tz'inan luum. Ol vac'an yip e nivánil, lajan ol ex aj icha junoc tas avab'il ayñejoch yalil, ma icha junoc sjaj a a' malaj b'aq'uiñ stupi.
- 12 Ol e b'oxiq'ue e choñab' d'a yed'tal b'aj jub'ilemi, aton d'a yib'añ yich aycanem d'a peca'. Ol alchaj d'ayex to b'oumexxiq'ue muro lañchajnac, b'oumexxiq'ue pat lañchajnaquemi.

Tas tz'alji yuj sc'ual ic'oj ip

- 13 A in Jehová in tic s'vala': Tato mañ comonoc tzeyutejb'at sc'ual ic'oj ip, malaj e munlajel tze b'o d'a jun c'u vic yaj chi', tato tzex tzalaj paxi yujñej to ay yelc'och jun c'u chi' d'ayex, max eyal comon lolonel,
- 14 tato icha chi', ol ex tzalaj ved'oc. A in ol vac' snivanil eyelc'och d'a masanil choñab'. Ol eyac' tzalajb'oc e c'ool d'a lum luum vac'nac

e macb'enoc d'a e mam eyicham aj Jacob. A in ton Jehová in svalcan jun tic.

59

A syaelal Israel yuj schucal

- ¹ Tocval tz'el yip spoder Jehová, yuj chi' maxtzac yal scolvaji, tocval ix chacarñb'i Jehová, yuj chi' maxtzac yab' e tevi, maay.
- ² A chucal tze c'ulej, a chi' ayec' d'a scal e nařial yed' Dios. A juntzař e mul chi', a tz'ec' macan d'a e cal yed' Dios chi', yuj chi' maxtzac yab' tas tzeyala'.
- ³ A ex tic, chic'tac e c'ab' e milancham anima, mictac e c'ab' e c'ulan chucal. Axořej es yed' chucal tz'elta d'a yol e ti'.
- ⁴ Malaj junoc ex vach' tzeyutej e b'a. Max e ch'olb'itej yaj eb' anima d'a stojolal, ma d'a stzolal. A tas malaj yelc'ochi yed' esal lolonel, a tzeyac'lab'ej ayic sb'o yaj eyoval. Tze c'ulan chucal, yujto a chi' ayec' d'a e pensar.
- ⁵ A tas nab'il eyuuj chi', lajan val icha sřiolob' noc' chan. A mach sloan sřiolob' noc' chan chi', schamřej. Ayic smac'ji pojoc, a noc' cotac ajavchan tz'elta d'a yool. Ařeja' tas nab'il eyuj chi', icha sch'al noc' xim yaji.
- ⁶ A sch'al noc' xim chi', max yal-laj sb'o pichul yed'oc, malaj mach spich sb'a yed' tas sb'o noc' chi'. Icha sch'al noc' xim chi', icha chi' juntzař chucal tze c'ulej, malaj jab'oc tas tzeyic' d'ay.
- ⁷ Tzex b'at lemnaj d'a scal chucal. Elařichamel tze milcham eb' anima malaj smul. Ařej

- d'a chucal ayoch e pensar, a b'aj tzex eq'ui, jantac tastac tze satcaneli.
- 8 Añej oval tzeyac'a', malaj jab'oc tojolal scheclaj d'a tas tze c'ulej. A e b'eyb'al chi', junelñej mañ vach'oc. A eb' tz'och tzac'an eyuuj, malaj jab'oc junc'olal tz'ilchaj yuj eb' d'ayex.
- 9 Yuj chi' syalan eb' anima icha tic: Malaj mach stec'b'an sb'a cuuj, malaj mach tzoñ colanel d'a yol sc'ab' eb' tzoñ ixtani. Sco tañvej tzalajc'olal, palta axo cusc'olal oyan och d'a co patic. Sco tañvej b'aq'uiñ tzoñ colchajel d'a yol sc'ab' eb' tzoñ ixtani, palta malaj mach tzoñ colani.
- 10 Toxoñej sco machlej b'aj tzoñ eq'ui, icha yec' machmon junoc mach max uji yilan d'a sat pat. A d'a chimc'ualil tzoñ telvi, ichato d'ac'valil ayoñeq'ui. Vach'chom tec'an oñ scab'i, palta ichato chamnac oñxo.
- 11 Ay b'aj scot coval, sñiii yol co jaj icha noc' oso, mato tzoñ c'acvi icha noc' paramuch. Sco tañvej co ch'olb'itaj d'a stojolal, palta malaj b'aq'uiñ sb'o caji. Sco tañvej co colji, palta najat yajcanel d'ayoñ.
- 12 Mamin Jehová, yel ix co pitej co b'a d'ayach. A co mul chi' tz'ic'ancot d'a quib'añ. Chequel yaj co pitalil, cojtac co mul chi'.
- 13 Ach co Diosal, te pit scutej co b'a d'ayach, max ach co c'anab'ajejlaj. Max co nib'ejoch tzac'an co b'a uuj. Añej val chucal yed' ixtoj anima sco c'an co c'ulej. Nab'il cuuj tas tz'aj cac'an es yed' quixtan eb' quetanimail.
- 14 Sco chaquel b'aj sb'o yaj eb' quetanimail. A tojolal, najat yajcanb'at cuuj. A tas yel,

mañxalaj mach schaan yab' b'aj smolb'ej sb'a eb' anima. Axo tojolal chi', maxtzac checlaj b'aj ay.

- 15 Mañxa mach tz'alan tas yel, axo eb' snib'ej yactancan chucal, tz'ic'jiec' tastac ay d'a eb', xchi eb' anima.

Ol colvaj Dios d'a eb' schoñab'

A Jehová max scha sc'ol juntzañ tic, yujto maxtzac ch'olb'itaj eb' anima d'a stojolal.

- 16 Toxoñej sat sc'ol Jehová ayic syilani to malaj mach syac'lej sb'oan yaj jun tic. Yuj chi' syac'och sb'a scolan eb' yed' spoder, ol yac' ganar scolan eb'.

- 17 Icha eb' soldado ayoch spichul yic oval, icha chi' ol aj sjavi Jehová yed' yoval sc'ool, yic syac'an spac d'a eb' ixtum anima. A stojolal, icha q'uen maclab' ñi' c'ol yaji. Axo scolnab'il, lajan icha q'uen xumpil.

- 18 Ol spacan d'a junjun mach, ato syala' tas sc'ulej. Ol yac'anoch syaelal eb' ayoch ajc'olal d'ay. A eb' schichon sc'ol d'ay, aton eb' cajan d'a sc'axepal a' mar, ol yac' spac d'a eb' d'a smojal.

- 19 Masanil eb' anima d'a yolyib'añq'uinal tic, b'aj sq'ueul c'u, masanto b'aj tz'em c'u, ayic ol yilanoch stziquiquial Jehová eb', ol xiv eb', yujto ol ja icha val junoc a' eluma', ichato pechb'il yuj junoc oval ic'.

- 20 A Jehová tz'alani to ol javoc scol eb' aj Sion, aton eb' yirñtilal Jacob sna sb'a yuj schucal.

- 21 Syalan Jehová icha tic: A ticnaic tzin b'ocan jun in trato eyed'oc, svac'ancan in ti' to a

Vespíritu yed' in c'ayb'ub'al svac'can d'ayex, ol canñej eyed'oc. Ol eyalancan d'a eb' eyuninal yed' d'a eb' eyiñtilal ol elñej, yic tze c'anab'ajej d'a junelñej, xchi Jehová.

60

Sb'inajnaquil ac' Jerusalén

- ¹ Ix yalan Jehová icha tic:
Ex aj Jerusalén, q'ueañecxi vaan, te vach' eyico' yujto scheclajxiq'ue in tziquiqual d'a e cal.
- ² Axo yolyib'añq'uinal tic, a q'uic'q'uinal ol musan-canoc, ichato ol can juntzañxo nación d'a scal jun nivan q'uic'alq'uinal. A exxo tic, a in Jehová in tic ol vac' saquilq'uinal d'ayex, ol checlajel in tziquiqual d'a e cal.
- ³ A juntzañ nivac nación chi', ol javoc d'ayex yuj e saquilq'uinal chi'. A eb' viñ rey, ol javoc eb' viñ ul yil in tziquiqual ol checlaj chi'.
- ⁴ Q'ueañec q'uelan, tzeyilan d'a e patic eyichañ to a masanil eb' eyetchoñab', ol laj smolb'ej sb'a eb' sjax d'ayex. A eb' eyal eyuninal, najat ol cot eb', mec'b'il eb' ol ul ac'joccan eb' d'ayex.
- ⁵ Ayic ol eyilan icha chi', ol ex q'ue jucnaj e tzalaji, ol ex te tzalaj val. Yujto ol laj yic'cot sb'eyumal juntzañ nación ay d'a sc'axepal a' mar, ol ul yac'ancan eb' d'ayex.
- ⁶ Ol majel sat e lum tic yuj jantac noc' camello ol yic'cot eb' aj Madián yed' eb' aj Efa. Ol javoc-pax masanil eb' aj Sabá, yed'nac q'uen oro eb' yed' incienso. Ol yalanel vach' lolonel eb' d'ayin Jehová in tic, yuj tas tzin c'ulej.

- 7 Masanil noc' calnel ay d'a Cedar, ol eyiquej noc'.
 Masanil noc' ch'ac calnel ay d'a Nebaiot, a
 noc' ol eyac'lab'ej, yic ol eyac'an noc' silab'il
 d'a valtar, aton silab' nib'ab'il vuuj. Icha chi'
 ol vutej, yic ay yelc'och in templo d'ayex.
- 8 Ol eyalan icha tic: ¿Tas juntzañ scot chi', icha
 scot asun, ma icha sc'och noc' paramuch d'a
 yed'tal?
- 9 A jun ol eyil chi', aton te' barco scot d'a sc'axepal
 a' mar, b'ab'el scot te' yic Tarsis yuj te'. Van
 yic'jicot eb' eyuninal aycanb'at d'a najat yuj
 eb', yed'nac q'uen oro eb' yed' q'uen plata.
 Ol in ic'jocchaañ a in Jehová e Diosal, A
 inxoñej Ochi. A in pax ol ex vac' b'inajoc.
- 10 A eb' ch'oc nacional, a eb' ol b'oanxiq'ue
 smuroal e choñab', axo eb' sreyal eb' ol
 ex ac'an servil. Vach'chom yuj yoval in
 c'ool ix vac'och eyaelal, axo ticnaic, yuj in
 vach'c'olal tz'oc'xi in c'ol d'ayex.
- 11 A spuertail e choñab', jacanñej d'a c'ualil
 yed' d'ac'valil yic syic'cot sb'eyumal juntzañ
 nación chi' d'ayex, yic sjavipax sreyal eb' d'a
 eyichañ.
- 12 A juntzañ nivac nación, ma eb' rey mañ ol ex
 ac'an servil, ol satjoquel eb'. Mañxa b'aj ol
 checlaj jab'oc eb'.
- 13 A jantac sb'eyumal lum Líbano ol ic'chajcot
 d'ayex: Aton te' taj, te' c'ub'taj yed' te' tzicap.
 Ol och te' svach'il yelvanub'oc in templo, yic
 ol vic'chaañ jun lugar chi' b'aj ol in ajoc.
- 14 Masanil yiñtilal eb' ix ex ixtan chi', ol javoc
 eb' yaq'uem sb'a d'ayex. Masanil eb' ix ex
 chacaneli, ol ul em cuman eb' d'ayex, ol

yalan eb' d'ayex icha tic: A ex aj choñab' Sion ex tic, yicñej Jehová eyaji, aton sDiosal Israel Axoñej Ochi, xcham eb'.

- 15 Vach'chom actab'il ex can d'a peca', chacb'il ex eli, mañxa mach tz'ec' b'aj ec'nac ex chi', palta axo ticnaic, ol vac' eyic'jichaañ yed' e b'inajnaquilal yuj masanil choñab' d'a junelñej.
- 16 A juntzañ nación chi', ol yac' e vael eb' te vach', axo eb' sreyal eb', ol yic'cot sb'eyumal eb', ol ex yac'an servil eb', icha syutej junoc ix nunab'il yac'an chunoc yune'. Icha chi' ol aj eyojtacaneli to a in Jehová e Diosal in, e Columal vaji, a in sDiosal in viñaj Jacob, tzex in colo'.
- 17 Ol in q'uex masanil tas ay d'ayex: A q'uen oro ol vac' sq'uexuloc q'uen bronce, axo q'uen plata ol vac' sq'uexuloc q'uen hierro. A q'uen bronce ol vac' sq'uexuloc te te', axo q'uen hierro chi' ol vac' sq'uexuloc q'uen comon q'ueen. A eb' eyajalil, d'a stojolal ol ex sch'olb'itej eb', yuj chi' junc'olal ol ex ajoc.
- 18 A d'a e luum chi', mañxa milojcham anima, oval yed' jantac chucal ol ujoc. Mañxa tas ol satel d'a yol e macb'en chi' yuj oval. A in ol ex in col icha junoc muro, ol in eyic'chaañ yujto ix ex in colo'.
- 19 Mañxalaj ol och yoc c'u eyuuj, ma yoc q'uen uj d'ac'valil, yujto a in Jehová saquilq'uinal ol in aj d'ayex d'a junelñej. A in e Diosal in tic ol ex vac' b'inajoc.

- 20 A jun saquilq'uinal ol vac' d'ayex chi', a ol ochcan sq'uexuloc yoc c'u yed' yoc q'uen uj. A jun chi', malaj b'aq'uiñ ol tupoc, yujto a in Jehová in saquilq'uinal ol in aj d'ayex d'a junelñej. Mañxa b'aq'uiñ ol ex cusoc.
- 21 Masanil eb' eyetchoñab', vach'ñej ol aj spensar eb'. Ol yiquejpax slum eb' d'a junelñej. Lajan ol aj eb' icha svol junoc te' avb'en te' avab'il vuuj. Ol in c'ulej jun chi' yuj vic'jichaañ.
- 22 A eb' quenñej sb'isul d'a e cal, ol q'uib' val sb'isul eb', te tec'an ol aj eb' icha junoc nivan choñab'. Ayic ol c'och stiempoal yelc'och juntzañ tic, a in val Jehová in ol vaq'uelc'och d'a elañchamel, xchi Jehová chi'.

61

Yab'ixal scolnab'il Israel

- 1 A Yespíritu Jehová Cajalil ayoch d'ayin, yujto sic'b'il in el yuuj. Chec'b'il in cot yuuj, yic tzul valel vach' ab'ix d'a eb' meb'a', svac'an stec'anil eb' mañxa yip yuj cusc'olal, svalan d'a eb' icha preso yaji to syal yel eb' d'a libre.
- 2 Svalanpaxeli to ix ja sc'ual co colchaj yuj Jehová co Diosal, sc'ual pax yac'anec' co pac d'a eb' caje'ool. Ix in checjicoti yic svac'an snivanil sc'ol eb' cusc'olal yaji.
- 3 Tzin javipax vac' tzalajc'olal d'a eb' aj Sion cusc'olal yaji, aton eb' syac'q'ue q'uen tic'aq'uil taañ d'a sjolom, a tzalajc'olal svac' sq'uexuloc oq'uel. A b'it yic aloj vach' lolonel svac'canoch sq'uexuloc ilc'olal. Lajan ol aj eb' icha junoc te' ji avab'il

- yuj Jehová, yic sb'eyb'alej tojolal eb' yuj yic'anchari Jehová chi' eb'.
- ⁴ A juntzari choñab' satnaqueli, ol sb'oxiq'ue eb', ol sb'oanpaxq'ue juntzari pat eb' mac'b'ilem lañaj d'a peca'.
- ⁵ Ex vetchoñab', a eb' ch'oc nacional ol tañvan noc' e calnel, e munlajel yed' eyavb'en uva.
- ⁶ Ol yalan eb' to sacerdote ex Jehová, schecab' ex co Diosal. Ol ex tzalaj yed' sb'eyumal juntzariño nación chi'. Vach' ol aj eyilji yuj tastac vach' yilji ol yac' eb' d'ayex.
- ⁷ A ex tic, icha val ix aj eyab'an syail, q'uixvelal yed' b'uchval, icha pax chi' ol aj e chaan e b'eyumal yed' e tzalajc'olal, malaj slajvub'.
- ⁸ Yujto a val tojolal snib'ej Jehová, scot yoval yuj elc'al yed' ixtoj anima. Yuj chi' val d'a smojal ol aj spacan d'a eb' ix ex ixtani. Ol lajvoc chi', ol sb'oan jun strato eyed'oc d'a masanil tiempo.
- ⁹ Ol b'inaj val eyiñtilal d'a scal masanil choñab'. Masanil mach ol ex ilanoc, ol nachajel yuj eb' to a Jehová tz'ac'an svach'c'olal d'ayex.
- ¹⁰ Tzin te tzalaj val ticnaic yuj Jehová, tzin q'ue val chari in tzalaj yuj in Diosal, yujto te vach' ix yutej yac'an in colnab'il yed' tojolal, ichato ix och in pichuloc yuuj. Icha svach'il tz'ajoch spichul junoc viñ quelem yed' junoc ix cob'es ayic snupnaj eb', icha chi' in yutej.
- ¹¹ Icha tz'aj sq'ueul tas sq'uib' d'a sat luum, ma icha yelta svol junoc te te', icha chi' ol aj yac'an checlaj tojolal Jehová Cajal d'a yichari masanil nación yuj yic'jichari.

62

¹ Ix yalan Jehová icha tic:

Yuj val to tzex in xajanej ex aj Sion, yuj chi' mañ ol in em numan. Yuj val to tzex in xajanej ex aj Jerusalén, yuj chi' mañ ol vic'laj vip masanto ol checlajel e tojolal icha yic sq'uiñib'i, axo e colnab'il, ol checlajel icha yajoch sc'ac'al te' taj d'a q'uic'alq'uinal.

² Masanil nación ol och q'uelan yilan e tojolal. Masanil eb' rey, ol och q'uelan eb' yilan snivanil eyel'ochi. Yuj chi' ol ac'chajoch junxo eyac' b'i. A in Jehová in tic ol vac'ochi.

³ Icha scheclajel snivanil yelc'och junoc viñ rey yuj scorona, icha chi' ol aj vac'an checlaj snivanil velc'ochi, yujto ayex ec' d'a yol in c'ab'.

⁴ Mañxo ol e cuch “Actab'ilcani”, mañxo ol alchajpax d'a e lum tic, “Satb'ileli”, palta to ol e cuch: “Nib'ab'il”. Axo lum e luum ol scuchcan: “Nupnajnac,” yujto nib'ab'il ex vuuj. Yajal vaj d'a lum e luum tic.

⁵ Yujto icha val junoc viñ quelem snupnaj yed' junoc ix cob'es, icha chi' ol in aj eyed'oc, ol in ochxoc eyed'oc, ol in tzalaj eyed'oc, icha stzalaj junoc viñ quelem yed' yetb'eyum, icha chi' ol in tzalaj eyed'oc.

⁶ Ex aj Jerusalén, ix vac'canoch e tañvumal d'a yib'añ smuroal e choñab'. D'a c'ual d'ac'val ol yal eb' icha tic: A ex tzex avaj d'a Jehová, mañ ex och vaan eyavaj d'ay.

⁷ Mañ e cha yic' yip Jehová, masanto ol sb'oxiq'ue Jerusalén tic, yic vach' masanil eb' anima

- d'a yolyib'arıq'uinal tic, ol yal vach' lolonel eb' d'ay, xcham eb', xchi Jehová.
- 8 A Jehová toxo ix yac' sti', ol yaq'uelc'och tas ix yal chi' yuj spoder. Ix yalan icha tic: Mañxa b'aq'uiñ ol in cha svab'at e trigo eb' ajc'ool, mañoc eb' ch'oc nacional ol uc'anb'at e vino, aton tastac tzeyic' d'a e munlajel.
- 9 Palta to a ex val ol e mol sat eyavb'en, ol e vaani, ol eyalan vach' lolonel d'ayin yuuj. Ol e molanpax sat eyuva, ol eyuc'an yal eyuva chi' d'a yol yamaq'uil in templo, xchi Jehová.
- 10 Ex aj Jerusalén, elañec d'a spuertail e choñab', b'oeqb'at sb'e eb' eyetchoñab' van sjaxi. Pañan tzeyutej b'aj ch'olquixtac, tzeyic'anel q'uen q'ueen d'a yol b'e chi'. Tzeyac'anq'ue junoc bandera yic sch'oxan d'a juntzañxo nación b'ajtil ay jun b'e chi'.
- 11 A Jehová tz'alan d'a eb' cajan b'aj slajvic'och yolyib'arıq'uinal tic: Alec d'a eb' aj Sion icha tic: Ilec nab' sjavi e Columal, yed'nac tas ix yic' yuj smunlajel, xe chi, xchi Jehová.
- 12 A eb' israel, ol alchajoc to schoñab' Dios yaj eb', sic'b'ilel eb', aton masanil eb' ix colji yuj Jehová. A Jerusalén ol scuch Choñab' Nib'ab'il, Mañxo Actab'iloccani.

63

A spac syac' Jehová d'a eb' ajc'ool

- 1 —¿Mach jun scot d'a nivan choñab' Bosra, d'a yol smacb'en Edom, chacchac spichul ayochi, te ayxo smay yilji, yed'nac val yip scoti? Ix tac'vi Jehová icha tic:

—A in Jehová in tzin javi, ay in poder in colvaji.
Svalanpaxi to ol in ch'olb'itej yaj d'a stojolal,
xchi.

² —¿Tas yuj chacchac yilji a pichul, ichato ach
tec'viel yal sat uva? xin chi d'ay.

³ Ix yalani:

—Yujto ix in teq'uem juntzañ nación icha stec'jiel
yal sat uva. A inñej, malaj junocxo nación
ix och ved'oc. Aycot voval ix in tec'anem
eb' vajc'ool, yujto aycot yoval in c'ool d'a
eb'. Icha chi' ix aj yoch chititoc schiq'uul eb'
d'ayin, ix chic'ax in pichul tic.

⁴ Yujto ix in na' to ix javi sc'ual in colanel in
choñab', svac'anpax spac d'a eb' ajc'ool.

⁵ Ix in ec' q'ueleloc, tato ay mach scolvaj ved'oc.
Palta ix satq'ue in c'ool, yujto malaj mach
tz'och ved'oc. Yuj chi' a val yuj yoval in c'ol
ix in tec'b'an in b'a, yuj chi' ix yal in colan in
choñab' in ch'ocoj.

⁶ Yed' val yoval in c'ool, ix in tec'anem masanil
nación. Ix in satanel eb' yed' voval, ix b'ey
val schiq'uul eb' vuj d'a sat luum, xchi Je-
hová.

A svach'c'olal Dios d'a Israel

⁷ In gana svaleli jantac tzoñ xajanej Jehová, tzin
b'itan val jantac tas ix sc'ulej cuuj. Tzoñ
xajanej a oñ yiñtilal oñ Israel tic. Jantac tas
ix sc'ulej cuuj, ix oc'xi sc'ol d'ayoñ, yujto te
xajan oñ yuuj.

⁸ Ix yalan Jehová icha tic: A juntzañ anima tic, in
choñab' eb', vuninal eb', mañxo ol meltza-
joch eb' ajc'olal d'ayin, xchi. Yuj chi' ix
coljiel eb' yuj Jehová chi'

- 9 d'a masanil syaelal. Mañ ch'ococ mach ix schecb'at scol eb', palta a val ix sch'ox sb'a icha ángel yic scolan eb'. Yujto xajan eb' yuuj, tz'oc' sc'ol d'a eb', yuj chi' ix colji eb' yuuj. Ix quetzjib'ey eb' yuuj, ichataxon sc'ulej yed' eb'.
- 10 Palta te pit ix yutej sb'a eb' d'ay, ix yac'an cus Yespíritu Jehová chi' eb', aton Espíritu Axoñej Ochi. Yuj chi' ix meltzajoch ajc'olal d'a eb', ix yac'an oval yed' eb'.
- 11 Yuj chi', ix snaancot eb' tas ujinac d'a peca', d'a stiempoal viñaj Moisés. Ix sc'anb'an eb' icha tic: ¿B'ajtil ay Jehová coljinac eb' co mam quicham d'a a' mar, stañvumal pax eb'? ¿B'ajtil ay jun yac'nacoch Yespíritu Axoñej Och d'a eb'?
- 12 Aton jun sch'oxnac spoder d'a viñaj Moisés. A Jehová pojjinac snañal a' mar d'a yichañ eb' schoñab', yic sb'inajñej sb'i eb' d'a junelñej.
- 13 A ic'annac ec' eb' schoñab' d'a yich a' mar chi'. Maj el ñiernaj eb', icha yec' noc' chej d'a tz'inan luum, xchi eb'.
- 14 A Yespíritu Jehová ic'annac b'ey eb' schoñab' chi', yic syac'an yic' yip eb', icha syac' noc' vacax tz'ic'jiem vael d'a lum ac'lictac. Icha chi' yutejnac yic'an b'ey eb' schoñab' chi', yic sb'inaj yuj snivanil yelc'ochi.

Lesal d'a Dios yuj sc'anchaj colval

- 15 Mamin Jehová, iloñcot d'a jun ed'tal to icñej yaji, aton satchaañ b'aj cajan ach, b'aj mañ jantacoc svach'il. ¿B'aq'uiñto ol a ch'ox a vach'c'olal yed' ipalil chi'? ¿B'aq'uiñ ol oc'xoc

- a c'ool d'ayoñ? ¿Mato ix lajvi a nivanc'olal chi' d'ayoñ?
- 16 A ach tic, co Mam ach. Vach'chom a viñaj Abraham yed' viñaj Israel mañ oñ yojtacoc eb', palta a ach tic co Mam ach, toxonton co Columal ach.
- 17 Mamin ¿tas yuj tzoñ ic'canel d'a yol a b'e, tzac'an pitb'oquél co pensar yic mañxa elc'och d'ayoñ? Ac'xi a vach'c'olal d'ayoñ a checab' oñ tic, a oñ yiñtilal oñ can eb' a choñab' to icñej yaji.
- 18 A oñ a choñab' oñ tic, sic'b'il oñ el uuj, jayerñej ab'il ix co caj lum co lum, axo ticnaic, a eb' ayoch ajc'olal d'ayoñ ix tec'anem a templo.
- 19 Ichato malaj b'aj tzac' yajalil d'ayoñ, ichato malaj b'aj sb'inaji to ic oñ. Ichñejta' caji.

64

- 1 Mamin, comonoc tza jac satchaañ tzach emta d'a sat lum tic, yic tz'ib'xi lum nivac vitz d'a ichañ,
- 2 icha tz'aj xejq'ue a a' yuj te' c'ac' ov yajochi. Emañcoti yic tzach yojtaquejel eb' ayoch ajc'olal d'ayach, yic tz'ib'xiq'ue nivac choñab' d'a ichañ yuj xivelal.
- 3 Comonoc tza c'ulej icha a c'ulejnac d'a peca'. Ayic emnacul chi', a c'ulannac tastac mañ naanoc cuuj, te satub'tac yilji. A lum nivac vitz ib'xinacq'ue lum d'a ichañ.
- 4 Atax d'a peca' chi', malaj b'aj tz'ab'chaji, malaj b'aj tz'ilchaj junocxo dios sc'ulan icha tas tza c'ulej yuj svach'iloc eb' tzach ac'anoch d'a sc'ool.

- 5 D'a tzalajc'olal tza cha eb' vach'ñej tas sc'ulej, naañnej yuj eb' sc'ulan tas tza nib'ej. A achxo tzac'cot yoval a c'ol d'ayoñ, yujto ix och co mul d'ayach, sco c'ulanñej chucal. ¿Tzatom yal co colchaji?
- 6 Co masanil, lajan oñ d'a yol a sat icha mach mañ vach'oc icha yalan ley. Masanil tas vach' sco c'ulej calani, lajan icha junoc c'apac c'apac mictac. Yuj co chucal, yuj chi' lajan oñ icha te' taquiñ xil te' tz'ic'jib'at yuj ic'.
- 7 Malaj junoc oñ sco c'an a colval, maxtzac co nacot co c'och d'ayach, yujto tza c'ub'ejel a b'a d'ayoñ, tzoñ actancan d'a yol sc'ab' co chucal.
- 8 Palta a ach tic Mamin Jehová, co mam ach. A oñ tic, icha lum tz'acb'il lum caji, a achxo tic, ichato co tz'acumal aji, a ach a b'onac oñ co masanil.
- 9 Mamin, mocab' te cot oval d'ayoñ. Mañxoocab' a nañejcot co chucal. Ina to a choñab' oñ.
- 10 A juntzañ choñab' ic yaji, toxo ix can tz'inan, toxo ix lañchajcanem Jerusalén, mañxalaj mach cajan d'ay.
- 11 A a templo te vach' yilji to icñej yaji, aton b'aj ochnac eb' co mam quicham ejmelal d'ayach, toxo ix lajviem stz'ab'ati. A tas te nib'ab'il cuuj, aton a templo chi', toxo ix lajvieli.
- 12 Mamin Jehová, ayic tzilan masanil juntzañ tic, ¿tom malaj tas ol a c'ulej yuuj? ¿Tom ol ac'ñejoch co yaelal?

65

Yaelal d'a yib'añ eb' pit

- ¹ Ix yalan Jehová icha tic:
Ix vac' in b'a yojtaquejel eb' max in c'anb'aneq'ui.
Ix in ch'ox in b'a d'a eb' max yal sb'a d'ayin.
A d'a eb' max in c'anb'anec' chi', ata' ix vala':
Ina in tic, xin chi d'a eb'.
- ² Masanil tiempo jecanñejb'at in c'ab' vavtan-
cot jun choñab' te pit, palta axoñej chucal
snib'ej sc'ulej.
- ³ Val d'a vichañ sc'ulej chucal eb', syac'an silab'
eb' d'a juntzañ scomon diosal d'a scaltac
yavb'en te' eb', sñusan incienso eb' d'a
yib'añ altar b'ob'il yed' lum ladrillo.
- ⁴ Tz'em c'ojan eb' d'a scal b'ajtac mucan eb'
chamnac. Tz'ec' ac'val yuj eb' b'ajtac
c'ub'eltac. Schi'an schib'ejal noc' chitam eb',
syac'an b'ud'joc schen eb' yuj yal chib'ej to
ay yovalil yuj ley.
- ⁵ Syalan eb' icha tic: Canañ ta', mañ a nitzcot a b'a
d'ayori, yujto ch'ocxo quel d'ayach, xchi eb'
d'ayin. Tzin tzactzaj val yuj juntzañ anima
tic, lajan val tas sc'ulej eb' icha stab'il te' c'ac'
ayochi tz'ec' c'u, sb'at d'a yol co ñi'.
- ⁶ Palta masanil juntzañ schucal eb' chi',
tz'ib'ab'ilcan d'a vichañ, mañ toñejoc ol
vilochi. Ol vac' spac d'a eb' icha val smojal.
- ⁷ Yuj val schucal eb' chi' yed' schucal eb' smam
yicham eb', stzuntzejnaccot voval eb', ayic
sñusannac silab' eb' d'a jolomtac vitz. Yuj
chi' ol in ch'olb'itej yaj eb', ol vac'an spac d'a
eb' icha val smojal, xchi Jehová.

Syac' sti' Jehová yac'an vach'ilal

- ⁸ Ix yalan Jehová icha tic: A junoc c'o'jlab' sat uva ayto yalil, max yixtej eb' anima, yujto ayto yalil vach' yic'anel eb' d'ay. Icha chi' ol in c'u'lej, mañ ol in satel masanil in choñab', yujto tzin xajanej eb' in checab'.
- ⁹ Ol vactejcan jayvañocxo eb' y'iñtilal Jacob, yic vach' ayto anima ol cajnaj d'a lum luum d'a yol yic Judá. A eb' in checab' sic'b'ilel vuj chi', ol cajnaj eb' ta', ol yican lum eb'.
- ¹⁰ A d'a spañanil lum Sarón, mañxo jantacoc noc' calnel ol ajoc, axo d'a yac'lical choñab' Acor ol va noc' vacax, aton noc' smolb'etzal noc' eb' in choñab' tz'och ejmelal d'ayin.
- ¹¹ Palta mañ ichocta' ol vac' d'ayex mach ex ix eyic'canel e b'a d'ayin. A jun tzalan b'aj tz'och ejmelal d'ayin, ix b'atcan satc'olal eyuuj, axoñej d'a juntzañ comon dios scuch Gad yed' Meni tzeyac' vael yed' vino silab'il, aton juntzañ comon dios tz'alani tas ol ex ajoc yed' tas ol javoc d'a eyib'añ eyalani.
- ¹² Yuj chi' a in svala' tas ol javoc d'a eyib'añ. Chuc'claj tas van ex stañvani. A q'uen espada ol ex milancham vuuj, ol ex em cuman, ol tzepchajel e jolom. Yujto ix ex vavtej, palta maj ex tac'voc d'ayin, ix in lolon d'ayex, palta maj e cha eyab'i. Ix e c'u'lej juntzañ chucal max scha in c'ool.
- ¹³ Yuj chi' a eb' in checab' ay tas sva eb', a exxo tic ol ex cham yuj vejel. Ay tas ol yuq'uej eb', a exxo tic ol ex cham yuj taquiñtial. Ol tzalaj eb', a exxo tic q'uixvelal ol ex ajcanoc.

- 14 Ol b'itan eb' yuj tzalajc'olal, a exxo tic, ol ex oc' yuj cusc'olal yuj yaelal.
- 15 A eb' sic'b'ilel vuj chi', ol ex yac' b'inaj eb' ayic ol scatab'an junocxo anima eb'. Ol ex in sateli, palta a d'a eb' in checab' ol vac' jun ac' b'i yic syac' b'inaj eb'.
- 16 Yalñej mach d'a jun choñab' tic sc'an vach'ilal d'a yib'añ, a d'ayin ol sc'ana', a in Dios in svaq'ucl'och tas svala'. Yalñej mach syac' sti' d'a junoc tasi, a in b'i ol yac' b'inajoc. A d'a jun tiempoal chi', jantac yaelal toxo ix ec'b'ati, ol b'atcan satc'olal, mañxo ol in nacoti.
- 17 Ab'ec, ol in b'o jun ac' satchaañ yed' jun ac' yolyib'añq'uinal. A tastac ec'nacxo, ol b'atcan satc'olal, mañxa b'aq'uiñ ol nachajcotoc.
- 18 Tzalajañec d'a masanil tiempo yuj tas ol in c'ulej, yujto ol in b'oxiq'ue choñab' Jerusalén b'aj ay tzalajc'olal, a eb' anima cajan ta' ol tzalaj eb' vuuj.
- 19 Ol in tzalajpax val yuj in choñab' Jerusalén chi', mañxa b'aq'uiñ ol ab'chaj yel yav eb' anima yuj yaelal ta'.
- 20 Malaj eb' unin jayernej c'ual ol ec' ta' ol chamoc, malaj pax eb' icham anima manto c'och yab'ilal ol chamoc. Tato ay mach scham d'a 100 ab'il sq'uinal, unin animato schami. A mach ol chamoc ayic manto c'och d'a 100 ab'il chi', a yuj schucal spet chami.
- 21 A eb' in choñab' chi' ol laj sb'o spat eb', ol cajnaj eb' d'a yool. Ol yavej yuva eb', mañ ch'ococ mach ol loan sat.

- 22 Mañxo toñejoc ol sb'oq'ue spat eb', ch'ocxo mach ol aj d'a yool. Mañ ol yavej yavb'en eb', ch'ocxopax mach ol loan sat. A eb' in choñab' chi', ol najatb'oc sq'uinal eb' icha sq'uinal te te'. A eb' sic'b'ilel vuuj chi', najtil ol yac' tzalajb'oc sc'ol eb' yed' smunlajel.
- 23 A eb' in choñab' chi', mañ nab'añejoc ol munlaj eb', mañ ol cham yuninal eb' vanto sq'uib'i. Yujto a in choñab' chi', a eb' anima vac'naccan in vach'c'olal d'a yib'añ a in Jehová in tic, a eb' ay yiñtilal eb'. Icha chi' ol aj pax eb' yuninal eb'.
- 24 Ayic manto in yavtej eb', toxo ix in tac'vi d'a eb', ayic manto lajvi yalan eb', toxo ix vab' tas syal eb'.
- 25 A noc' oques yed' noc' calnel, junñej ol va noc'. A noc' choj, a añ añc'ultac ol sc'ux noc' ichoc noc' vacax. Axo noc' chan, a lum pococ ol slo noc'. A d'a in tzalan b'aj tz'och ejmelal d'ayin, malaj junoc tas ol yal yixtani. A in val svala', xchi Jehová.

66

A ejmelal d'a comon dios

¹ Ix yalan Jehová icha tic:

- A satchaañ in despacho yaji, axo sat luum tic sb'achnub' voc yaji. A exxo tic, ¿b'ajtil ol e b'oq'ue junoc in pat b'aj vach' tzin aji?
- ² A in Jehová in svala' to a in val in b'onac juntzañ tastac ix vac' b'inaj tic, icha chi' ajnac spitzvichaañ smasanil.

A eb' te emnaquil yaji, a in ol in tañvej eb', aton eb' scus yuj smul, eb' ay yelc'och in lolonel d'ay.

³ Ay ex tzex tzalaj e c'ulan juntzañ tastac yajb'entac d'a vichañ. Yuj chi' ayic tze milancham noc' vacax silab'il d'ayin, a d'a in sat ichato a junoc anima tze milchamoc. Ayic tze milancham noc' calnel silab'il d'ayin, a d'a in sat ichato a sjaj noc' tz'i' tze ch'umeli. Ayic tzeyac'an sat eyavb'en ofrendail d'ayin, a d'a in sat ichato a schiq'uil noc' chitam tze tob'emi. Ayic tze ñusan incienso d'ayin, a d'a in sat ichato a d'a comon dios tzeyal vach' lolonel.

⁴ Yuj chi' toxo ix in na' tas yaelal ol javoc d'a eyib'añ. A tas b'aj te c'un e xivi, a chi' ol vac'cot d'ayex, yujto ix ex vavtej, palta malaj mach ix tac'vi d'ayin. Ix in lolon d'ayex, palta maj e cha eyab'i, ix e c'ulan chucal. Ix e c'ulan juntzañ tas max schalaj in c'ool, xchi Jehová.

Tz'el eb' anima libre

⁵ A ex tze cha eyab'i, ab'ec val tas syal Jehová: Ay juntzañ eb' eyetchoñab' schichon sc'ol d'ayex, tzex spechanb'eyec' eb', yujto tzeyal e b'a d'ayin, syalan eb' icha tic: Sch'oxocab' stziquiquial Jehová chi', squil jab'oc e tzalaji, xchi eb'. Palta a eb' chi', te q'uixvelal ol ajcan eb', xchi Jehová.

⁶ Ab'ec jun ñilili sc'an scot d'a choñab' chi', sc'añ scotpax d'a templo. Aton Jehová sc'añ scoti, yic syac'an spac d'a eb' ajc'ol d'a smojal.

- 7 Syalan Jehová icha tic: A choñab' Sion, lajan val icha junoc ix ix mantalaj syail yune' scoti, tz'alji yune' ix chi'.
- 8 ¿Tom ay mach ix ab'ani, mato ay mach ix ilan jun chi'? ¿Tom ay junoc choñab' junñej c'ual tz'och nacional? ¿Tom ay junoc choñab' junñej c'ual sb'oi? Palta a Sion tic, quenñej ol yab' syail ol ochxoc nacional.
- 9 ¿Tom ol yal in yamanoch vaan jun van yalji, yujto a in svac' aljoc? Maay. Mañ ol yalpaxlaj in tenanec' spitzvixi jun choñab' tic. A in Jehová e Diosal in svala', icha chi' ol ajoc.
- 10 A ex tze xajanej Jerusalén, tzalajañec yed'oc. A ex oc'nac ex yuuj ayic yab'annac syail, mol tzalajañec yed'oc.
- 11 Yujto a Jerusalén chi', lajan icha junoc ix nunab'il smontej yune', syac'an yim, icha chi' ol aj yac'an snivanil e c'ool, masanto ol ex tzalaj yuuj, yujto nivan vach'ilal ol scha Jerusalén chi'.
- 12 A in Jehová in svala': Ol vac'b'at vach'ilal d'a scal eb' anima d'a jun choñab' tic. Ol yic'cot sb'eyumal juntzañxo nación d'ay. Icha sjavi junoc a' eluma', icha chi' ol aj sjavi. Icha junoc nene' unin nib'ab'il ol ex utajoc, ichato ol ex chunoc, ol ex cheljoc, ichato ol ex chenchenan d'a sat xub'.
- 13 Icha junoc ix nunab'il smontej yune', icha chi' ol aj ex in montani. Icha chi' ol aj eyic'an snivanil e c'ol d'a Jerusalén, xchi Jehová.
- 14 Ayic ol eyilan juntzañ tic, ol ex te tzalajoc. Ol eyic'xi eyipoc, icha tz'aj syaxb'ixi añ añc'ultac. Yujto ol sch'ox spider Jehová d'a

scal eb' schecab', axo yoval sc'ol ol yac' d'a eb' ayoch ajc'olal d'ay.

- 15 Yujto a Jehová ol javoc d'a cal c'ac', a scarruaje lajan icha chacxuxum ic'. Ol javoc yac'och yoval sc'ol d'a eb' ajc'ol icha sq'ue ñilñon yoc te' c'ac'.
- 16 A yed' c'ac' yed' yespada Jehová, ol sch'olb'itej masanil anima d'a yolyib'añq'uinal tic, tzij-tum eb' ol cham yuuj.
- 17 A val Jehová tz'alan icha tic: A eb' tz'och ejmelal d'a comon dios d'a scaltac te' avb'en te', stzajaj eb' sc'ulan icha sc'ulej mach scuchb'an eb', schi'an noc' chitam eb', noc' ch'oov yed' juntzañxo noc' noc' yajb'entac, junñej ol satel eb' smasanil.
- 18 Yuj tastac sna eb' yed' tastac sc'ulej eb', ol in molb'ej masanil anima d'a junjun ti'al, d'a junjun choñab', ol in ch'oxan in poder yil eb'.
- 19 Ol in ch'oxan in poder d'a eb' olto canoc, ol in checanb'at eb' d'a juntzañxo choñab' tic: Aton d'a Tarsis, d'a Fut, d'a Lud b'aj cajan eb' jelan sjulvaj d'a jul-lab'. Ol in checanpaxb'at eb' d'a Tubal, d'a Javán yed' d'a juntzañ choñab' najat d'a stitac a' mar b'aj mañ ab'chajnacoc in b'inaji yed' b'aj mañ ilb'iloc in poder. Ol b'at yalel yab'ixal snivanil velc'och eb' d'a juntzañ choñab' chi'.
- 20 A in Jehová in svala' to d'a masanil choñab', ol ic'joccot masanil eb' eyetchoñab' ayec' d'a scal eb'. Ay eb' ol ic'joccot d'a yib'añ noc' chej, d'a yol carruaje, d'a yib'añ b'achlab', d'a yib'añ noc' mula yed' d'a yib'añ noc'

camello. Icha junoc silab' ol aj sjavi eb' d'a tzalan b'aj tz'och ejmelal d'ayin d'a Jerusalén tic. Icha tz'aj yic'ancot junoc ofrenda eb' in choñab' d'a in templo d'a yol junoc yed'tal te vach', icha chi' ol aj yic'chajcot eb'.

- 21 A d'a scal juntzañ eb' ixto cani, ata' ol in siq'uel eb' ol och sacerdoteal yed' levitail, xchi Jehová.
- 22 Syalanpax Jehová icha tic: A ac' satchaañ yed' ac' yolyib'añq'uinal ol in b'o'o, ol ajñejec' d'a junelñej. Icha chi' ol aj eyajñejeq'ui, ol ex b'inaj yed' eyiñtilal d'a junelñej.
- 23 Junjun sc'ual ic'oj ip d'a junjun semana yed' juntac el tz'alji q'uen uj, ol javoc masanil eb' anima, ol ul em cuman eb' d'ayin.
- 24 Ayic tz'elta eb' in choñab', ol yilan snivanil eb' chammnac eb', aton eb' pit yutejnac sb'a d'ayin. Ayñejoch noc' a'ay schianb'at snivanil eb' chi', axo c'ac' van sñusantz'a eb', malaj b'aq'uiñ stupi. Yajb'entac yilji eb' d'a sat masanil anima tz'ilani, xchi Jehová.

clxxx

A Ch'an Biblia D'a Chuj San Mateo
The Holy Bible in the Chuj San Mateo language of
Guatemala

La Santa Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán

copyright © 2007 Sociedad Bíblica de Guatemala

Language: Chuj de San Mateo Ixtatán (Chuj)

Dialect: Ixtatán

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

43e98fca-30dd-583b-b172-dc26d705ee90